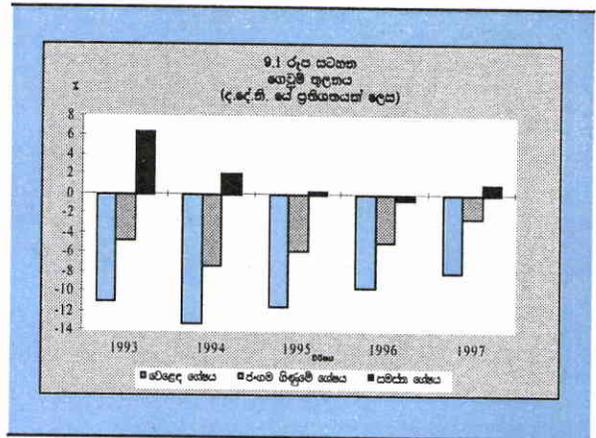

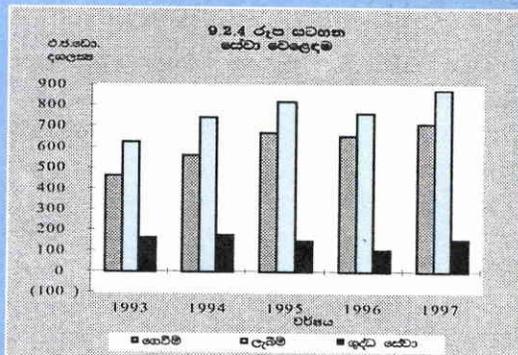
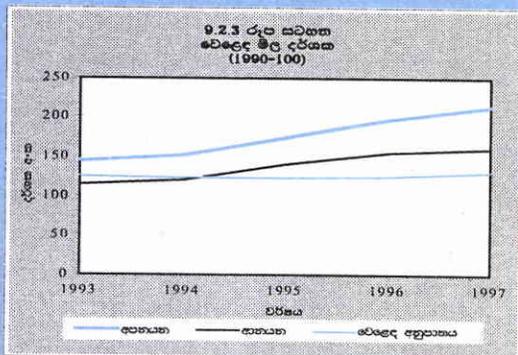
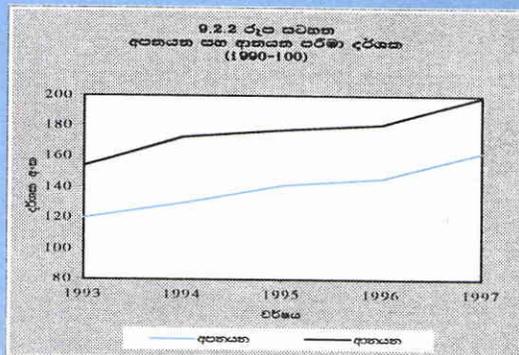
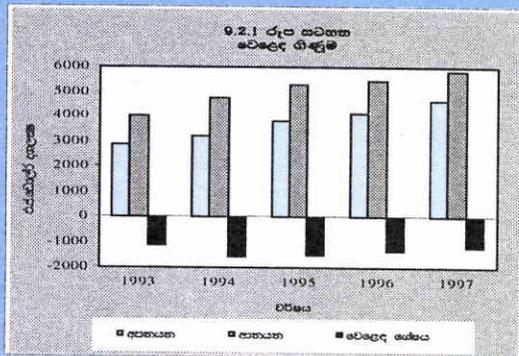
අතිරික්තයක් වාර්තා විය. වැඩි වූ පොලී ලැබීම් හේතු කොටගෙන ආයෝජන ආදායම් මත වූ ශුද්ධ ගලායාම් පහත වැටුණි. ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසනීයත්වය වර්ධනයවීම පිළිබිඹු කරමින්, පෞද්ගලිකකරණ ලැබීම් ලෙස මෙන්ම විදේශීය සෘජු ආයෝජන ලෙසද වූ ප්‍රාග්ධන ගලායාම් ඉහළ මට්ටමකින් පැවතුණි. මේ අතර, යම්කාක් දුරකට ප්‍රාග්ධන පාලනයන් පවත්වාගෙන යාම, කෙටිකාලීන විදේශ ණය සඳහා වූ අනාවරණය අඩුවීම, නම්‍යශීලී පාලිත විනිමය අනුපාත ක්‍රමය, ඉහළ ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් අනුපාතිකයක් තුළින් කෙටිකාලීන මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ වෙනස්කම් සිදුකිරීම සහ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරිත්වය මත ඉහළ මට්ටමක අධීක්ෂණයක් පවත්වා ගැනීම යන කරුණු හේතුකොට ගෙන ශ්‍රී ලංකා මුදල් වෙළෙඳපොළ නැගෙනහිර ආසියානු රටවල අර්බුදය ආශ්‍රිත බලපෑම් වලින් මහ හරවා ගැනීමට හැකිවිය. මේ අනුව, වෙළෙඳ හිඟය අඩුවීම, කැපී පෙනෙන ලෙස පහත වැටුණු ජංගම ගිණුම් හිඟය, සමස්ත ශේෂයේ සැලකිය යුතු අතිරික්තය සහ සාපේක්ෂ වශයෙන් ස්ථායී තත්ත්වයක පැවති විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ, 1997 වසරේ බාහිර අංශයේ දක්නට ලැබුණු කැපී පෙනෙන වර්ධනයන් වේ.

(අ) වර්ෂිකරණය ගෙවුම් තුල්‍යතා අත්පොතෙහි 4 වෙනි සංස්කරණයේ සිට 5 වැනි සංස්කරණයට වෙනස් වීමත් සමඟ වාණිජ බැංකුවල වත්කම් සහ වගකීම්වල වෙනස්වීම් සම්බන්ධ ගණයෙන් ඉවත්කොට ඇත.

විදේශීය අංශයට සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති ගත්කළ ශ්‍රී ලංකාව සිය ප්‍රාග්ධන ගිණුම තවදුරටත් සුපරීක්ෂාකාරී ලෙස නිර්බාධ කිරීමේ ක්‍රියාවලිය පවත්වාගෙන යනු ලැබූ අතර වෙළෙඳ

රුප සටහන 9.2
විදේශීය වෙළෙඳාම

(අ) වර්ෂිකරණය ගෙවුම් තුල්‍යතා අත්පොතේ තත්වවෙහි සංස්කරණයේ සිට පස්වෙනි සංස්කරණයට වෙනස්වීමත් සමඟ සේවා ගිණුමෙන් ආදායම් ඉවත් කර පෙනවීම් ඇති අතර එය නව ක්‍රමය යටතේ ජංගම ගිණුමෙහි වෙනම අධීක්ෂණයක් ලෙස පෙන්වා ඇත.

ගෙවුම් තුලන දත්තයන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ පස්වන සංස්කරණය (1993) ට අනුකූලව ඉදිරිපත් කිරීම සහ බාහිර අංශය පිළිබඳ දත්ත එක්සත් ජනපද ඩොලර් මගින් දැක්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවුම් තුලන දත්තයන් මේ දක්වා ප්‍රකාශයට පත්කොට ඇත්තේ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ (ජා.මු.අ.) සිව්වන සංස්කරණයේ (1977) දක්වෙන ආකෘතියට අනුකූලවය. එපමණක් නොව, ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවුම් තුලන දත්ත මෙන්ම අනිකුත් සියළු බාහිර අංශයට අදාළ දත්ත ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබුවේ ශ්‍රී ලංකා රුපියල් සහ විශේෂ ගැනුම් ගිණිකම් (වි.ගැ.ගි.) වටිනාකම් අනුවය. මින් ඉදිරියට, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ;

- (i) ගෙවුම් තුලන දත්ත ගෙවුම් තුලන අත්පොතේ පස්වන සංස්කරණයේ දක්වෙන ආකෘතියට අනුකූලව සහ ;
- (ii) බාහිර අංශයට අදාළ දත්ත වි.ගැ.ගි. වටිනාකම් වෙනුවට එ.ජ.ඩොලර් අනුව ප්‍රකාශයට පත් කරනු ඇත.

මෙම වෙනසට පදනම් වූ කරුණු සහ යෝජිත නව වර්ගීකරණයට අනුව ඉදිරිපත් කිරීමේදී ඇතිවන මූලික වෙනස්කම් මෙම සටහනේ ඉතිරි කොටසින් සාකච්ඡාවට භාජනය කෙරේ.

1. ගෙවුම් තුලන අත්පොතේ පස්වන සංශෝධනයට අනුව ගෙවුම් තුලන දත්ත ඉදිරිපත් කිරීම

ජා.මු.අ.මගින් 1993 දී සංශෝධිත ගෙවුම් තුලන අත්පොත (පස්වන සංස්කරණය) ප්‍රකාශයට පත්කිරීමත් සමඟම, එහි සියලුම සාමාජික රටවල් සිය ගෙවුම් තුලන දත්ත අත්පොතෙන් හඳුන්වා දෙන ලද නව ආකෘතියට අනුව ප්‍රකාශයට පත්කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරණ ලදී. ගෙවුම් තුලන අත්පොතේ සිව්වන සහ පස්වන සංස්කරණයන් අතර වෙනස්කම්වල කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 1996 වාර්තාවේ විශේෂ සටහන 9 යටතේ ප්‍රකාශයට පත්කොට තිබේ. මහ බැංකු වාර්තා සටහන් තුළ සහ සංඛ්‍යා ලේඛන පරිශීෂ්ටයෙහි දක්වෙන පරිදි ප්‍රධාන වෙනස්කම් පහත දක්වේ.

- 1. පෙර පැවති සේවා ගිණුම වෙනස් අංශ දෙකකට බෙදා දක්වනු ලැබේ. එනම් වෙළෙඳ සේවාවන් සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ වන්දි සංඛ්‍යා සහ ආයෝජන ආදායම් (ලාභ, ලාභාංශ සහ පොලී) වලින් සමන්විත ආදායම් අංශය යනුවෙනි. පෙර පැවති ආකෘතියේ එක් අයිතමයක් ලෙස දක්වුණු නැව් කුලී සහ වෙළෙඳ රක්ෂණ වෙන් වෙන්ව බෙදා දක්වෙන අතර නව සංස්කරණයට අනුව නැව් කුලී වෙනම දක්වා ඇත. වෙළෙඳ රක්ෂණ මෙන්ම මීට ඉහතදී 'අනෙකුත් සේවා' යටතේ දක්වුණු වෙළෙඳ නොවන රක්ෂණ නව ආකෘතියේ රක්ෂණ සේවා ලෙස දක්වා ඇත.
- 2. සමස්ත සංක්‍රාම, ජංගම සංක්‍රාම සහ ප්‍රාග්ධන සංක්‍රාම ලෙස වෙන්කොට දක්වෙනු ඇත. විදේශ ගත වූවන්ගේ ජංගම සංක්‍රාම සහ යෝජනාක්‍රම නොවන ආධාර වලින් සමන්විත වූ ජංගම සංක්‍රාම ජංගම ගිණුමේ කොටසක් වන අතර යෝජනා ක්‍රම ආධාර සහ විදේශගත වූවන්ගේ ප්‍රාග්ධන සංක්‍රාම වලින් සමන්විත වන ප්‍රාග්ධන සංක්‍රාම, ප්‍රාග්ධන ගිණුමට ඇතුළත් වේ.
- 3. මූල්‍ය නොවන අංශය ලෙස මෙතෙක් දක් වූ කොටස, ප්‍රාග්ධන සහ මූල්‍ය ගිණුම ලෙස නැවත නම් කෙරෙනු ඇත.
- 4. මේ දක්වා වාර්ෂික බැංකුවල වත්කම් සහ වගකීම් මූල්‍ය අංශය යටතේ දක්වා තිබූ අතර එය රටෙහි ගෙවුම් තුලනයේ සමස්ත ශේෂය ගණනය කරනු ලැබීමේදී සැලකිල්ලට ගනු ලැබීය. නව ආකෘතියේ වාර්ෂික බැංකුවල වත්කම් සහ වගකීම් කෙටිකාලීන ප්‍රාග්ධනයේ කොටසක් ලෙස නව මූල්‍ය ගිණුමට මාරු කෙරෙනු ඇත.
- 5. ඉහත 4 හි දක්වුණු පරිදි වාර්ෂික බැංකුවල වත්කම් සහ වගකීම් මූල්‍ය ගිණුමට මාරු කිරීම හේතුකොටගෙන, ගෙවුම් ශේෂයේ සමස්ත

විශේෂ සටහන-8 (සම්බන්ධයි)

ශේෂයෙන් පෙන්වුම් කෙරෙනු ඇත්තේ ශුද්ධ නිල වත්කම් (රජය සහ මහ බැංකුව සතු වත්කම්) වල වෙනස පමණි.

මෙම ආකෘතියේ සිදු කරන ලද වෙනස්කම්, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ගනුදෙනුවල ස්වභාවයේ කලක් තිස්සේ සිදුවෙමින් පැවති වෙනස්කම් හා බැඳුණු ඒවා වන අතර එබැවින් එබඳු වෙනස්කම් අදාළ මෙන්ම කාලීන අවශ්‍යතාවන් වේ. මීට අමතරව, මෙම වෙනස්කම් හේතුකොටගෙන අනාගතයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවුම් තුලන දත්ත සෙසු ලෝකයේ එම දත්ත හා සැසඳීමට හැකිවනු ඇත.

11. බාහිර අංශයේ දත්ත එ.ජ.ඩොලර් මගින් ප්‍රකාශයට පත්කිරීම

භූවචන දශකයේ සහ හැක්කූවන දශකයේ මුල් කාලය තුළදී බාහිර අංශයේ දත්ත, අවශ්‍යතාවන්ට අනුරූපව ශ්‍රී ලංකා රුපියල් වලින් දක්වුවාට අමතරව එ.ජ.ඩොලර් මගින්ද ප්‍රකාශයට පත්කරන ලදී. 1970 දී වි.ගැ.හි. හඳුන්වා දුන්පසුවද එ.ජ.ඩොලරය සහ වි.ගැ.හි. සමාන මට්ටමක අගයන්හි පැවති බැවින් ඉහත ක්‍රමය තවදුරටත් පවත්වා ගෙන යනු ලැබීය. එසේ වුවද, 1971 දී වූ එ.ජ.ඩොලරයේ අතියම් අවප්‍රමාණයත්, 1973 දී සිදුවූ නිශ්චිත අවප්‍රමාණයත් හේතුකොටගෙන වි.ගැ.හි. ඒකකයට සාපේක්ෂව එ.ජ.ඩොලරයේ අගය අවප්‍රමාණව පැවතුණි. ප්‍රධාන මුදල් ඒකක පැසක් නියෝජනය කෙරෙන වි.ගැ.හි., වඩා යෝග්‍ය ගිණුම් ඒකකයක් මෙන්ම සංචිත වත්කමක් ලෙස තීරණය වූ අතර, කාලයක් සමඟම වි.ගැ.හි. ලෝක ආර්ථිකයේ එක් ප්‍රධාන සංචිත වත්කමක් බවට පත්වනු ඇතැයි ජා.මු.අ. මගින් එකල අපේක්ෂා කෙරුණි.

වි.ගැ.හි. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ ගිණුම් ඒකකය ලෙස තවදුරටත් භාවිතා වන නමුත් මුලින් අපේක්ෂා

කරන ලද අන්දමට එය ලෝක ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන සංචිත වත්කමක් බවට පත්වූයේ නැත. වි.ගැ.හි. සමඟ සැසඳීමේදී එ.ජ.ඩොලරය දඩි සංවලතාවන්ට බඳුන් වන නමුත් එය ලෝකයේ ප්‍රධාන මුදල් වර්ග අතර වැදගත් ස්ථානයක් ගන්නා අතරම ලෝක වෙළෙඳුම සහ ආයෝජනයන්හි වැඩිම කොටසකටද දායක වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ද මුළු විදේශ වෙළෙඳ ගනුදෙනු වලින් සියයට 75 ක පමණ ප්‍රමාණයක් එ.ජ.ඩොලරය මගින් සිදු කෙරේ. ජා.මු.අ. විසින්ම බාහිර අංශයේ සංඛ්‍යා දත්ත එ.ජ.ඩොලර් වලින් දක්වෙන ලෙස සිය ඉදිරිපත් කිරීම් වෙනස් කරනු ලැබීය. ජා.මු.අ. ගෙවුම් තුලන වාර්ෂික වාර්තාවේ ඒ ඒ රටවල දත්ත වි.ගැ.හි. අනුව මුලින් දක් වූ නමුත් දන් එම දත්ත එ.ජ.ඩොලර් වටිනාකම අනුව දක්වයි. දත්ත ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබන්නන් බොහෝ දෙනෙකුටද එ.ජ.ඩොලර් මගින් ප්‍රකාශිත දත්ත වඩා පහසුවෙන් තේරුම්ගත හැකිය.

ඉහත කරුණු සැලකිල්ලට ගැනීමේදී බාහිර අංශයේ දත්ත එ.ජ.ඩොලර් වලින් ප්‍රකාශයට පත්කිරීම වඩා සුදුසුය. ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් මෙම වෙනස සිදුකිරීම මගින් අපගේ දත්ත ලෝකයේ අනිකුත් රටවල දත්ත සමඟ සැසඳීමටද පහසු වනු ඇත. එසේ වුවද, බාහිර අංශයේ දත්ත එක් මුදල් ඒකකයකින් පමණක් ඉදිරිපත් කිරීම නිසා මුදල් ඒකක අතර විචලනයන්හි වෙනස්කම් පෙන්වුම් කෙරෙන අතර මුදල් ඒකක පැසක් නියෝජනය කෙරෙන වි.ගැ.හි. ඒකකය අනිකුත් මුදල් ඒකක අතර සිදුවන විචලනයන්හි බලපෑම් වලට සාපේක්ෂව බොහෝදුරට ස්ථායී වේ. එසේ නමුත්, දත්ත ඉදිරිපත් කිරීමේ දී සහ ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේදී ලෝකයේ අනෙකුත් රටවල් භාවිතා කරන රටාවන් අනුගමනය කිරීම යෝග්‍යය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික වාර්තාව මගින්ද මෙම වෙනස ඉදිරිපත් කිරීමේ ආරම්භක අවස්ථාවක් ලෙස, 1997 වාර්ෂික වාර්තාවේ බාහිර අංශයේ සියළුම දත්ත එ.ජ.ඩොලර් මගින් ඉදිරිපත් කෙරේ.

රටාව ක්‍රමවත් කිරීම ද අඛණ්ඩව සිදු කෙරිණි. ජනවාරි මාසයේදී, වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය අනාවරණ සීමාවකට යටත්ව, සියලුම පෘඪ්‍ර සහ වක්‍ර අපනයන කරුවන් වෙත සිය දේශීය හෝ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක මගින් විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් වලින් ණය ලබාදීමට වාණිජ බැංකුවලට අවසර දෙන ලදී. ඒ දක්වා විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ණය ලබාගැනීමට ප්‍රධාන වශයෙන් අවසර ලැබී

තිබුණේ ආයෝජන මණ්ඩලය යටතේ වූ අපනයනකරුවන්ට සිය ආනයන යෙදවුම් ගෙන්වීම වෙනුවෙනි. බදු සහ නිරු බදු ක්‍රමය තුළ වූ විෂමතා ඉවත් කිරීමටත්, 1998 දී ක්‍රියාත්මක කෙරෙන භාණ්ඩ සහ සේවා බද්ද (භා.සේ.බ.) සම්බන්ධයෙන් අදාළ පහසුකම් සලසා ලීමටත් අදාළ පියවර මෙම වසර තුළදීද ගන්නා ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විනිමය මිලට ගැනීමේ සහ විකිණීමේ අනුපාත අතර සියයට දෙකක

පරතරයක් පවත්වා ගනිමින්, විනිමය අනුපාතිකයන්හි සඳෙස් වලනයන් අවම කිරීමේ අවශ්‍යතාව පෙරදැරිකොටගෙන, ශ්‍රී ලංකා ව්‍යවහාර මුදල ක්‍රම ක්‍රමයෙන් අවප්‍රමාණය වීමට ඉඩ සැලසෙන පරිදි පාලිත පාවෙන විනිමය අනුපාත ක්‍රමයක් පවත්වාගෙන යන ලදී. නැගෙනහිර ආසියාතික රටවල ව්‍යවහාර මුදල්වල 1997 දෙවන භාගය තුළ දක්නට ලැබුණු නියුණු අවප්‍රමාණයන් පිළිබිඹු කෙරෙමින්, වාර්ෂික සාමාන්‍ය මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතිකය 1997 වසරේදී යම් ප්‍රතිප්‍රමාණය වීමක් දැක්වීය. විශේෂයෙන්ම නැගෙනහිර ආසියානු රටවල ව්‍යවහාර මුදල්වල විශාල ලෙස සිදුවූ අවප්‍රමාණයන් නිසා ඉදිරියේදී ඇතිවිය හැකි උද්ධමනාත්මක බලපෑම් සැලකිල්ලට ගත්කළ, ශ්‍රී ලංකා නිෂ්පාදිතයන්හි බාහිර තරඟකාරිත්වය පිළිබඳව මෙම දර්ශකය මගින් පමණක් යථාතත්ත්වය හෙළි නොවන බව කිවහැක.

පෙර වසරේ දුෂ්කරතාවන් මධ්‍යයේ නොසැලී පැවති බාහිර අංශය, මෙම වසරේ දක්නට ලැබුණු වේගවත් ආර්ථික පුනර්ජීවයත් සමඟ වඩාත් ශක්තිමත් විය. අපනයන සියයට 13 කින් වර්ධනය වන අතර ආනයන සියයට 8 කින් ඉහළ නැගුණි. අපනයනයන් සඳහා වූ වාසිදායක මිල ගණන් සහ ආනයන භාණ්ඩවල මිල අඩුවීම් පිළිබිඹු කරමින් වෙළෙඳ අනුපාතය සියයට 4.2 කින් වර්ධනය විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් වෙළෙඳ හිඟය අඛණ්ඩව කෙවන වසරටත් තවදුරටත් පහත වැටුණු අතර එය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අනුපාතයක් ලෙස ගත්කළ 1996 වූ සියයට 10 සිට 1997 දී සියයට 8 දක්වා අඩුවිය. සංචාරක කර්මාන්තයේ ශීඝ්‍ර පුනර්ජීවයත්, වරාය ආශ්‍රිත කටයුතුවල ප්‍රසාරණයත් හේතුකොටගෙන ශුද්ධ සේවා ඉපැයීම් සියයට 51 කින් ඉහළ ගියේය. විදේශයන්හි ආයෝජනය කරන ලද විදේශ වත්කම්වල පොලී ඉපැයීම් ලෙස වූ ගලාපීම් ඉහළයාම නිසා ශුද්ධ සාධක ආදායම්වල ගලායාම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 38 කින් අඩුවිය. 1990 දී වූ ගල්ප් යුද්ධය නිසා ක්වේටයෙන් ඉවත් කරනු ලැබූ ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රමිකයන්ට ලැබුණු වන්දි ගෙවීම් හේතුකොටගෙන ශුද්ධ සංක්‍රාම සියයට 10 කින් වැඩිවිය. ගෙවුම් තුලනයේ ජංගම ශීඝ්‍රමේ හිඟය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත්කළ, එහි පහත වැටීමේ උපතනිය අඛණ්ඩව කෙවන වසරටත් පෙන්නුම් කරමින්, 1996 වසරේ සියයට 4.9 කින් හෙවත් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 683 සිට 1997 දී සියයට 2.5 ක් හෙවත් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 387 දක්වා තවදුරටත් පහත වැටුණි.

ප්‍රධාන වශයෙන් පෞද්ගලිකකරණයෙන් ලත් ඉපැයීම් හේතුකොටගෙන ශුද්ධ පෞද්ගලික ආයෝජන ගලාපීම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 221 සිට එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 341 ක් දක්වා විශාල ලෙස වැඩිවිය. ප්‍රධාන වශයෙන් ජාතික සංවර්ධන බැංකුවේ (ජා.සං.බැ.) ණයදීම් කටයුතු සඳහා ලත් විදේශ අරමුදල්, ජා.සං.බැ. වෙති කොටස් සහ ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් සමාගමේ කොටස් වලින් සියයට 35 ක් විදේශීය ආයෝජකයන් හට අලෙවි කිරීම් ආදියෙන් එකතු වූ එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 376 ක්ද, 1997 වසරේ රටෙහි ප්‍රධාන

විදේශීය පෞද්ගලික ප්‍රාග්ධන ගලාපීම් ලෙස දක්විය හැක. පෞද්ගලික අංශයේ කෙටිකාලීන වෙලෙඳ ණය ඉහළ නැගුණුද ශුද්ධ කෙටිකාලීන වගකීම්වල පහත වැටීමක් දක්නට ලැබුණි. මීට හේතුවූයේ දේශීය පොලී අනුපාතිකයන් අඩුවන ප්‍රවණතාවයක් හමුවේ වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශ වත්කම් ඉහළ යාමය. වසර 15 කට පසු රජය ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළෙහි පාවෙන අනුපාත තෝට්ටු නිකුත් කිරීම මගින් සාර්ථක ලෙස, එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 50 ක් ලබාගන්නා ලදී. කෙසේ වුවද, විදේශීය ආධාරවල උණ උපයෝජනය සහ ඉහළ ආපසු ගෙවීම් හේතුකොටගෙන ශුද්ධ නිල ප්‍රාග්ධන ගලාපීම් වසර තුළ සියයට 35 කින් පහත වැටුණි. යෝජනා ක්‍රම ආධාර අඩුවීම නිසා ශුද්ධ ප්‍රාග්ධන සංක්‍රාමද සියයට 9 කින් අඩුවිය. ගෙවුම් තුලන අත්පොතේ හතරවන සංස්කරණයට අනුව ගෙවුම් තුලනයේ සමස්ත ශේෂය එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ 163 ක ඉතා සතුටුදායක අතිරික්තයක් වාර්තා කළේය. එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශ ලක්ෂ 2,029 ක් වූ ඉහළ නැගුණු දළ නිල විදේශ වත්කම් 1998 වසර සඳහා ඇස්තමේන්තු කළ මුළු ආනයන වලින් මාස 3.9 ක ආනයන මූල්‍යයනය කිරීමට ප්‍රමාණවත් විය. මෙය 1996 වසර අවසානයේ ප්‍රමාණවත් වූයේ 1997 වසරේ ඇස්තමේන්තුගත ආනයනවලින් මාස 4.0 ක ආනයනයන් මූල්‍යයනය කිරීමට ය. මේ අතර, වාණිජ බැංකුවල වත්කම්ද ඇතුළුව මුළු විදේශ වත්කම් 1996 වසර අගදී වූ මාස 5.0 ක ආනයන මූල්‍යයනය කිරීමට ප්‍රමාණවත් මට්ටමේ සිට 1997 වසරේදී මාස 5.4 දක්වා වැඩිවිය.

9.2 අපනයන

1996 දී සියයට 8 ක් වූ අපනයන වර්ධනය යථා තත්ත්වයට පත්වෙමින් 1997 දී සියයට 13 ක් විය. ස්වාභාවික රබර්, ඛනිජ තෙල් නිෂ්පාදන හා ඛනිජ නිෂ්පාදන හැරුණු විට බොහෝ අපනයන භාණ්ඩ මෙම වර්ධනයට දායක විය.

**9.2 සංඛ්‍යා සටහන
විදේශීය වෙළෙඳමෙහි ක්‍රියාකාරිත්වය**

වර්ෂය	වර්ධන අනුපාතිකය (අ)		මිල දර්ශක (1990=100)		අනුපාත	
	අපනයන	ආනයන	අපනයන	ආනයන	වෙළෙඳ අනුපාතිකය(ආ)	අපනයන/ආනයන
1993	16.4	14.5	144.7	114.6	126.3	0.71
1994	12.0	18.8	151.2	121.0	125.0	0.67
1995	18.6	11.4	174.2	140.2	124.2	0.72
1996	7.6	2.4	196.3	154.9	126.7	0.75
1997 (ඇ)	13.3	7.6	212.3	160.8	132.0	0.79

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
(අ) සංශෝධිත වර්ධන අනුපාතිකය
එ.ජ.ඩොලර් ඒකකය මගින් දී ඇත.
(ආ) (අපනයන මිල දර්ශකය/ආනයන මිල දර්ශකය) x 100
(ඇ) භාවිතා කළේය.

කාර්මික අපනයන

රෙදිපිළි සහ ඇඟළුම් ප්‍රමුඛ කොටගත් කාර්මික අපනයන පසුගිය දශක දෙකක කාලය තුළදී ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංයුතියෙහි ඉතාම වැදගත් ස්ථානයකට පත්විය. 1977 දී මුළු අපනයනයන්ගෙන් සියයට 14 ක් වූ කාර්මික අපනයන 1997 දී සියයට 74 ක් විය. 1996 දී සියයට 5 ක් වූ මධ්‍යස්ථ වර්ධනය හා සසඳන කල, ඉපැයීම් 1997 දී සියයට 14 ක කියුණු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් සියයට 20 කින් වර්ධනය විය. රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයනයන්හි ඒකක මිල සියයට 8 කින් ඉහළ නැඟුණ අතර, මෙයට අර්ධ වශයෙන් හේතු වූයේ ගුණාත්මක බවෙහි ඇතිවූ වර්ධනයයි. ප්‍රධාන වශයෙන් 1996 හි පැවැති පසුබෑමෙන් මිදී ප්‍රකෘති තත්ත්වයට පැමිණීම පිලිබිඹු කරමින් 1996 හි පැවැති සියයට 4 ක වර්ධනය හා සසඳන කල ඇඟළුම් අපනයන ප්‍රමාණය සියයට 11 කින් වැඩිවිය.

රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයන, මුළු කාර්මික අපනයන සඳහා සියයට 66 කින් දයක වෙමින් 1997 දී ද ප්‍රධාන අපනයන උප කාණ්ඩය ලෙස තවදුරටත් පැවැතිණි. රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයනයන්ගෙන් සියයට 90 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් ආයෝජන මණ්ඩලය යටතේ පවතින සමාගම් මගින් සිදුකරන ලදී. ආයෝජන මණ්ඩලයට අයත් ව්‍යවසායයන් ලද අපනයන ඉපැයීම් සියයට 18 කින් ඉහළ නැඟුණු අතර, පෙර වර්ෂයෙහි පැවැති විදුලි බලය කපා හැරීමේ අයහපත් බලපෑම සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ මට්ටමක පැවැති බව අර්ධ වශයෙන් පිලිබිඹු කරමින් ආයෝජන මණ්ඩලයට අයත් නොවූ ව්‍යවසායයන්ගේ ඉපැයීම් සියයට 34 කින් ඉහළ නැඟුණි. දේශීය වශයෙන් එකතු කළ අගයෙහි වැඩිවීම පිලිබිඹු කරමින්, මෙම උප අංශයෙන් ලද ශුද්ධ විදේශ විනිමය ඉපැයීම් පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 21 කින් වැඩිවිය. මෙම උප කාණ්ඩයෙහි ඉපැයීම්වලට ප්‍රධාන වශයෙන් උපකාරී වන ඇඟළුම්, සියයට 90 කට දයක

**9.3 සංඛ්‍යා සටහන
අපනයන සංයුතිය**

කාණ්ඩය	එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ					රුපියල් දශලක්ෂ				
	1993	1994	1995	1996	1997 (අ)	1993	1994	1995	1996	1997 (අ)
1. කාර්මික අපනයන	655	702	829	961	1,060	31,618	34,692	42,478	53,206	62,667
නේ	413	424	481	615	719	19,911	20,964	24,638	34,067	42,533
රබර්	64	72	111	104	79	3,086	3,582	5,713	5,753	4,640
පොල්	58	76	103	110	117	2,796	3,761	5,270	6,091	6,939
මද නිෂ්පාදන	38	50	69	81	82	1,847	2,476	3,520	4,469	4,864
වෙනත්	20	26	34	29	35	949	1,285	1,750	1,622	2,075
වෙනත් කාර්මික නිෂ්පාදන	121	129	134	132	145	5,825	6,385	6,857	7,295	8,555
2. කාර්මික අපනයන (ආ)(ඇ)	2,102	2,399	2,870	3,006	3,436	101,437	118,544	147,069	166,543	203,114
ආහාර, පාන වර්ග හා දුම්කොළ	63	86	98	95	91	3,054	4,262	5,040	5,272	5,354
රෙදිපිළි හා ඇඟළුම්	1,412	1,552	1,853	1,902	2,274	68,150	76,685	94,946	105,341	134,455
බනිජ කෙල් නිෂ්පාදන	79	80	85	104	97	3,801	3,959	4,349	5,740	5,743
රබර් නිෂ්පාදන	71	102	153	169	178	3,445	5,026	7,851	9,357	10,513
පිහන් මැටි නිෂ්පාදන	35	39	46	48	55	1,711	1,920	2,371	2,677	3,246
සම් හා සපත්තු	59	90	118	139	183	2,841	4,456	6,054	7,690	10,812
යන්ත්‍රසූත්‍ර හා උපකරණ	73	93	124	154	204	3,528	4,572	6,348	8,572	12,076
දියමන්ති හා ස්වර්ණාභරණ	154	170	196	192	142	7,449	8,419	10,023	10,643	8,384
අනෙකුත් කාර්මික අපනයන	155	187	197	202	212	7,458	9,245	10,087	11,251	12,531
3. බනිජ අපනයන	76	87	87	96	90	3,653	4,292	4,447	5,292	5,271
මැණික්	71	79	78	86	84	3,402	3,917	3,972	4,771	4,899
වෙනත්	5	8	9	10	6	251	375	475	521	372
4. වර්ග නොකළ අපනයන (ඈ)(ඈ)(ඉ)	30	21	21	32	53	1,467	1,026	1,098	1,760	3,141
මුළු අපනයන	2,864	3,209	3,807	4,095	4,639	138,175	158,554	195,092	226,801	274,193

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා රේඛව
ලංකා බනිජකෙල් නීතිගත සංස්ථාව
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

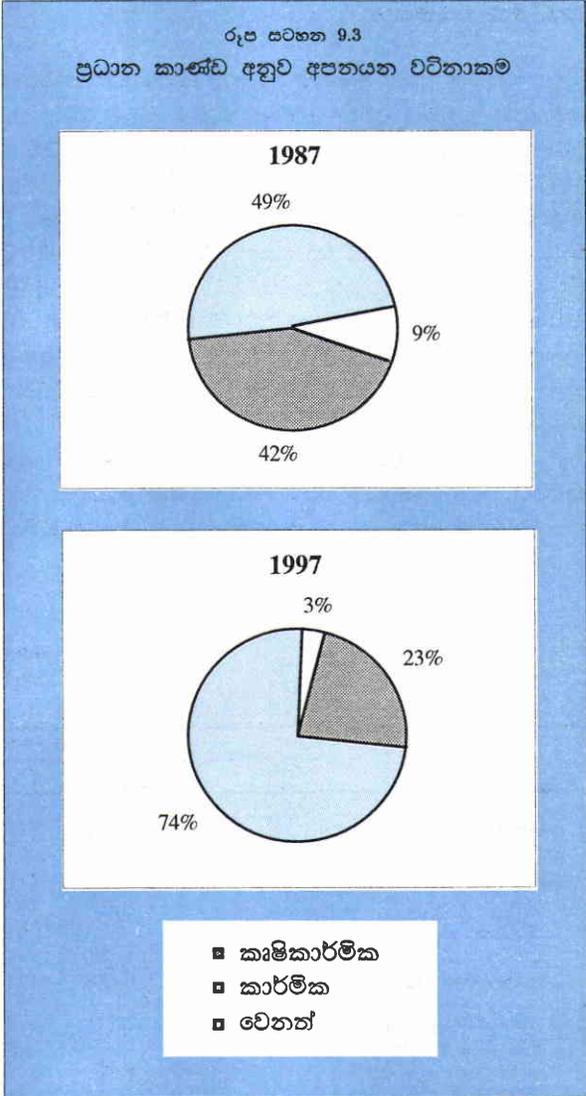
(අ) තාවකාලිකයි
(ආ) ගලපන ලදී
(ඇ) සංශෝධිතයි.
(ඈ) ප්‍රතිඅපනයන ඇතුළත් ය.
(ඉ) 1997 වසර තුළ ප්‍රතිඅපනයනය කරන ලද එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ 18.5 (රුපියල් දශලක්ෂ 1,091) වටිනා උත්පාදන යන්ත්‍ර, එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ 6.2 (රුපියල් දශලක්ෂ 366) වටිනා විදුලි ප්‍රාන්ස්පෝමර හා එ.ජ. ඩොලර් දශලක්ෂ 26.5 (රු.දශලක්ෂ 1563) වටිනා අනෙකුත් ශීර්ෂයන්ද ඇතුළත් වේ.

වෙමින් සියයට 21 කින් වැඩිවූ අතර, රෙදිපිළි සියයට 11 කට වඩා වේගයකින් වර්ධනය විය. රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අංශය 1997 මාර්තු මාසයේදී ආනයනික නූල් සඳහා ලබාදෙන ලද බදු අත්හැරීමේ සහ 1997 අප්‍රේල් සිට භස්ක කර්මාන්ත සඳහා භාවිතා කරනු ලබන නූල් සඳහා පිරිවැටුම් බදු ඉවත් කිරීමේ ප්‍රතිලාභ භුක්ති විඳිනු ලැබීය. මීට අමතරව, 1997 නොවැම්බර් මස ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද, 1998 සඳහා වූ අයවැය මගින් ද රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් කර්මාන්තය සඳහා යොදාගනු ලබන සියළුම අත්කර හා ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ තීරු බද්දෙන් නිදහස් කිරීම මගින් දිරිගැන්වීම් රැසක් ප්‍රදානය කරන ලදී.

බනිත තෙල් නිෂ්පාදන අපනයන ප්‍රමාණය සියයට 19 කින් පහත වැටීමත් සමඟ, ඉන් ලද ආදායම 1997 දී සියයට 7 කින් පහත වැටුණි. ජනවාරි 15 දින සිට මාර්තු 2 වැනි දින දක්වා තාවකාලික කටයුතු සඳහා තෙල් පිරිපහදුව තාවකාලිකව වසා තිබීම මීට හේතු විය.

කාර්මික අපනයන විවිධාංගීකරණය වීම තවදුරටත් පිලිබිඹු කරමින්, යන්ත්‍ර සූත්‍ර හා යාන්ත්‍රික විදුලි උපකරණ අපනයන සියයට 32 කින් වැඩිවූ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් මේ සඳහා වචන සහ දත්ත සැකසුම් යන්ත්‍ර, කුඩා පරිගණක තැටි, (Diskette) වැනි කාර්යාලීය යන්ත්‍ර සඳහා අවශ්‍ය අමතර කොටස් හා උපාංග, විද්‍යුත් පරිණාමක, ස්ථාවර පරිවර්තක කොටස්, විද්‍යුත් තන්තු සහ විසර්ජන ලාම්පු, යන්ත්‍රෝපකරණ, කිරුම් යන්ත්‍ර සහ විදුලි උත්පාදක යන්ත්‍ර ආදී අපනයනයන්හි ඇති වූ වර්ධනය හේතු විය. මෙම අංශයට කාර්මික අපනයනවලින් හිමි කොටස සියයට 6 ක් දක්වා වැඩි කරමින්, මෙම කාණ්ඩයෙහි අපනයන ඉපැයීම පසුගිය පස් වසරක කාලය තුළ තුන් ගුණයකින් පමණ වර්ධනය විය.

මුළු කාර්මික නිෂ්පාදනයන්ගෙන් සියයට 5 ක් පමණ වන රබර් මත පදනම් වූ නිෂ්පාදන භාණ්ඩ, දකුණු ආසියානු මූල්‍ය අර්බුදය හේතුකොටගෙන අවුරුද්දේ අවසාන භාගයේදී දඩි තරඟකාරීත්වයකට මුහුණපා තිබියදීත්, සියයට 5 කින් වර්ධනය විය. වයර්, වෛද්‍ය සේවාවන් සඳහා භාවිතා නොවන රබර් අත්වැසුම්, බුමුතුරුණු හා බිම් ආවරණ හා සමහර වර්ගවල වල්කනයිස් කරන ලද රබර් වැනි රබර් මත පදනම් වූ නිෂ්පාදනයන්ගේ අපනයන ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. වෛද්‍ය සේවාවන් සඳහා භාවිතා කරන රබර් අත්වැසුම් වලින් වූ අපනයන ඉපැයීම් පෙර වසරේ වූ මට්ටමෙහිම පැවැති අතර, රබර් ටියුබ් අපනයනය සියයට 18 කින් පහත වැටුණි. මෙම උපකාණ්ඩයෙන් සියයට 43 ක් වෛද්‍ය සේවාවන් සඳහා භාවිතා වන හා අනිකුත් වර්ගයේ රබර් අත්වැසුම් වලින්ද, සියයට 41 ක් වයර් හා ටියුබ් වලින්ද සමන්විත විය.

ආහාර පාන හා දුම්කොළ උප අංශයෙන් ලද අපනයන ආදායම සියයට 5 කින් පහත වැටීමට හේතුවූයේ මෙම උප අංශයෙහි සියයට 56 කට දශක වන, කටවයන් හා මෘදු-භිත් ගෙන් ලත් ආදායම සියයට 11 කින් පහත වැටීමයි. 1996 අවසාන කාලයේ සිට ප්‍රධාන නිෂ්පාදන ප්‍රදේශයන්ගේ සුදු පුළුල් රෝගය පැතිරීයාම හා මීගමු කලපුව අසල පිහිටා ඇති ඉස්සන් ගොවිපළ වල ජලයේ ලවණ සාන්ද්‍රණය වැඩිවීම ඉස්සන් ගොවිපළවල් කිහිපයක් වසා දැමීමට හේතු විය. කෙසේ වුවද, මෙම රෝගය පැතිරීයාම වැළැක්වීමෙන් පසුව, 1997 අවසාන කාර්තුවේදී මෙම කර්මාන්තය යථා තත්ත්වයට පත්වීමක් දක්නට ලැබුණි. ඉස්සන් ගොවිපළ හිමියන්ට සහන සැලසීමේ මාර්ගයක් ලෙස 1996 අගෝස්තු මාසයේ සිට ඉස්සන් සඳහා වූ කැට තීරුබදු රහිතව ආනයනය කිරීමට ඉඩ සලසන ලදී.

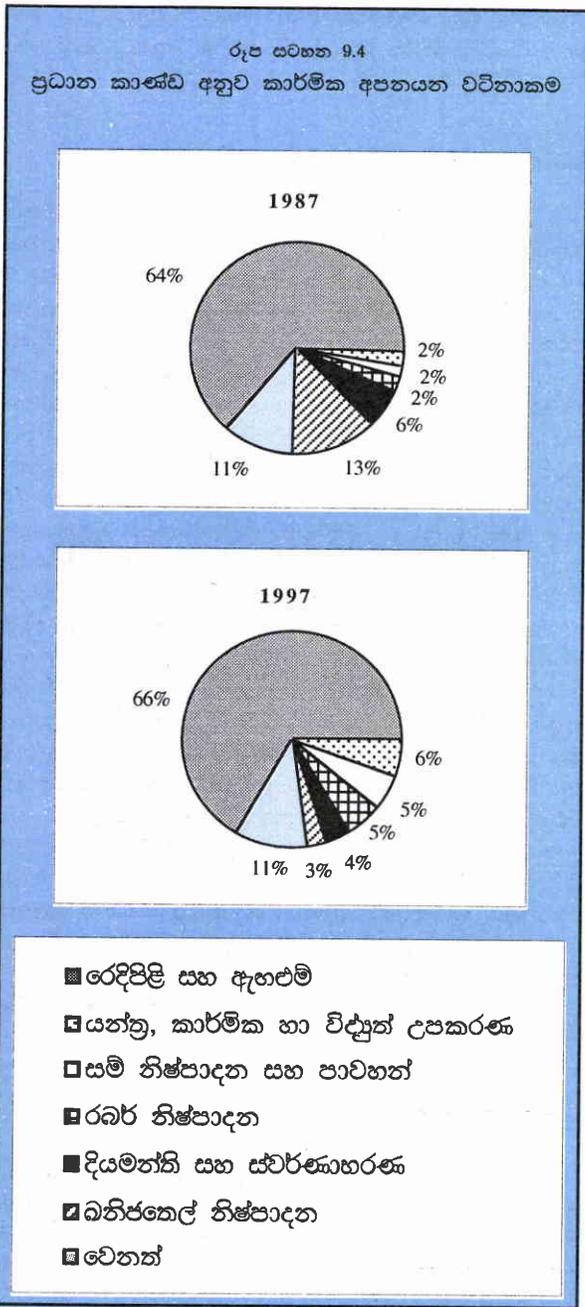
අඩු ඉල්ලුම හේතුකොට ගෙන ස්වර්ණාභරණ (සියයට 52) හා දියමන්ති (සියයට 20) අපනයනයේ කැපී පෙනෙන අඩුවීමක් පැවැතුණි. ජපානයේ ප්‍රධාන ස්වර්ණාභරණ සමාගම් දෙකක් වසා දැමීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජපන් වෙළෙඳපොළෙහි දක්නට ලැබුණු විශාල පසුබෑම මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. 1997 දී ජපානයේ විකුණුම් බදු වැඩිකිරීම හා දියමන්ති හා ස්වර්ණාභරණ සඳහා ප්‍රධාන වෙළෙඳපොළවල් පවතින නැගෙනහිර ආසියාවේ බල පවත්නා මූල්‍ය අර්බුදය මෙම අඩුවීමට බලපෑ අතිකුක් සාධක අතර විය. පිරිහුණු ජපාන හා නැගෙනහිර ආසියානු වෙළෙඳපොළින්

බෙල්ජියමෙහි අපනයන සඳහා පවතින ඉල්ලුම අඩුවීම හේතුකොට ගෙන ශ්‍රී ලංකාවේ විශාලතම අපනයන වෙළෙඳපොළ වන බෙල්ජියමට අපනයනය කරන ලද දියමන්ති වටිනාකම සියයට 18 කින් අඩුවිය. 1996 දී අපනයනය සඳහා ස්වර්ණාභරණ නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය වටිනා ලෝහ වර්ග සඳහා දෙනු ලබන කීරුබදු නිදහස් පහසුකමට අමතරව මෙම කර්මාන්තය දිරිමත් කිරීමේ අරමුණින් මැණික් හා රත්රන් ආනයනය කීරු බද්දෙන් නිදහස් කළ අතර, 1997 නොවැම්බර් මස සිට මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ කර්මාන්තය ආදායම් බද්දෙන් හා ජාතික ආරක්ෂක බද්දෙන්ද නිදහස් කරන ලදී.

වැඩිවීම් පෙන්නුම් කරන ලද අතිකුක් කාර්මික අපනයන නම් සම්භාණ්ඩ හා පාවහන් (සියයට 32), පිහන් භාණ්ඩ (සියයට 9), පිහන් ගඩොල් (සියයට 14) හා ප්ලාස්ටික් (සියයට 28) වේ. රසායනික ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදිත වලින් ලද ආදායම සුළු වශයෙන් පහත වැටුණු අතර, දැවමය ස්වර්ණාභරණ බහාලුම් ඇතුළු නොයෙකුත් දැව භාණ්ඩ සඳහා වූ අඩු ඉල්ලුම නිසා දැව භාණ්ඩ අපනයන ආදායම සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණි.

වැටීලි හෝග

වැටීලි හෝග අපනයනය 1997 දී සියයට 10 කින් වැඩි වූ අතර, 1996 දී මෙන්ම මුළු අපනයනවලින් සියයට 20 කට දායක විය. 1997 දී කෙත්යාව අභිබවමින්, ලෝකයේ විශාලතම හේ අපනයනකරු ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට හිමිව තිබූ ස්ථානය නැවත ලබාගත්තේය. 1997 දී හේ නිෂ්පාදනය කිලෝග්‍රෑම් දශලක්ෂ 277 ක වාර්තාගත මට්ටමක පැවැතීමත් සමඟ අපනයනය කළ හේ ප්‍රමාණය සියයට 10 කින් කිලෝග්‍රෑම් දශලක්ෂ 269 දක්වා වැඩිවිය. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදිත හේ වල ගුණාත්මකභාවය වැඩිවීම හා ලෝක හේ වෙළෙඳපොළේ සැපයුමෙහි අඩුවීම පිලිබිඹු කරමින් හේ මිල කිලෝග්‍රෑමයකට එ.ජ. ඩොලර් 2.68 දක්වා සියයට 6 කින් වැඩිවිය. හේ අපනයන වටිනාකම සියයට 17 කින් ඉහළ ගිය අතර, 1997 මුළු අපනයන වටිනාකමින් සියයට 15 කට දායක විය. කෙත්යාව, ඉන්දුනීසියාව, චීනය හා බංග්ලාදේශයේ හේ නිෂ්පාදනය පහත වැටීම හා හේ සඳහා වූ ලෝක ඉල්ලුම වැඩිවීම හේතුවෙන් හේ මිල ගණන් ශක්තිමත්ව පැවැතිණි. මෙම රටවල නිෂ්පාදනයේ කියුණු පහත වැටීම හිලච්චිකිරීමට තරම් ඉන්දියාවේ හා ශ්‍රී ලංකාවේ හේ නිෂ්පාදනයේ පැවැති ඉහළ නිමැවුම ප්‍රමාණවත් නොවීය. පෞද්ගලික අංශයේ කළමනාකරණය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ හේ වල ගුණාත්මක භාවය වැඩිවීම හා කුර්කිය හා ස්වාධීන පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය රටවලින් හේ ඉල්ලුම වැඩිවීම, 1997 වසර මුළුල්ලේ ඉහළ හේ මිල ගණන් පැවැතීම කෙරෙහි දායක වූ අතර, පෞද්ගලික අංශයට වඩා හොඳින් ඉටුකළ හැකි ආර්ථික කටයුතු වලින් රාජ්‍ය අංශයෙහි සහභාගිත්වය ඉවත් කිරීමෙන් ලැබිය හැකි ප්‍රතිලාභ පිලිබිඹු කරමින් මෙම තත්ත්වය ඉදිරියටත් පවතිනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ තේ අපනයන සංයුතියෙන් සියයට 49 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් තොග ආකාරයෙන් පවතින අතර, සියයට 36 ක් තේ පැකට් වලින් සමන්විත වේ. මුළු තේ ප්‍රමාණයෙන් සියයට 15 කට අඩු ප්‍රමාණයක් වන ඉතිරිය ශ්‍රී ලංකා තේ, විදේශ තේ හා මිශ්‍ර කර සකසන තේ මළ, ක්ෂණික තේ හා හරිත තේ වලින් සමන්විතය. පෙර වසරෙහි මෙන්ම, ශ්‍රී ලංකා තේ සඳහා ප්‍රධාන ඉල්ලුම්කරු වූ ස්වාධීන පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය රටවල් තේ අපනයනයෙන් සියයට 23 කට දයක වූ අතර, සියයට 13 කට දයක වෙමින් තුර්කිය දෙවන විශාලතම ප්‍රභවය ලෙස පැවැතිණි. අනෙකුත් ප්‍රධාන ගැණුම්කරුවන් අතර, එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය (සියයට 7), සිරියාව (සියයට 5), ඊජිප්තුව, ජෝර්දනය හා ලිබියාව (සියයට 4 බැගින්) වේ.

මිල ගණන් (සියයට 11) අඩුවීම හා අපනයන ප්‍රමාණය සියයට 15 කින් අඩුවීම හේතුකොටගෙන, රබර් වලින් ලද අපනයන ආදායම සියයට 24 කින් පහත වැටුණි. නැගෙනහිර ආසියානු මූල්‍ය අර්බුදය ආරම්භ වන විටත් එනම් 1996 දෙසැම්බර් හා 1997 ජූනි අතරතුරදී ජාත්‍යන්තර රබර් මිල ගණන් සියයට 12 කින් අඩුවී තිබුණි. තායිලන්තය හා ඉන්දුනීසියාව වැනි ප්‍රධාන නිෂ්පාදිත රටවල පැවැති නිෂ්පාදන අතිරික්තයන් හා තොග මුදහැරීම්, අඩු මිල ගණන් වලට හේතු විය. ලෝක රබර් අපනයනයන්ගෙන් සියයට 85 කට වඩා දයක වන තායිලන්තය, ඉන්දුනීසියාව හා මැලේසියාව යන රටවල මුදලේ දේශීය අගය පිළිවෙලින් සියයට 46, සියයට 57 හා සියයට 35 කින් පහත වැටීමද, වසරේ අවසන් භාගය තුළදී ජාත්‍යන්තර රබර් මිල ගණන් මත පීඩනයක් ඇති කළේය. 1997 අවසන් කාර්තුවේ පැවැති අධික වර්ෂාව රබර් නිෂ්පාදනය කෙරෙහි අයහපත් ලෙස බලපෑවේය.

වෛද්‍ය සේවා සඳහා භාවිතා කරන රබර් අත්වැසුම්, රෙදිපිළි උපාංග ආදී විශේෂිත උපකරණ නිෂ්පාදනය සඳහා භාවිතා කරන සමහර ක්‍රෝෂ් රබර් වර්ග සඳහා සාපේක්ෂ මිල වාසි සහගත වුවද, ලෝක රබර් වෙළෙඳපොලින් සියයට 2 කට පමණ දයක වන කුඩා නිෂ්පාදකයකු හා අපනයනකරුවකු වශයෙන් මීට රබර් සඳහා ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ මිල කීරණය කිරීමේ හැකියාව ශ්‍රී ලංකාව සතු නොවේ. මුළු රබර් අපනයන වලින් සියයට 43 කට පමණ දයක වන ආර්.එස්.එස්. වර්ගයේ රබර් සඳහා සාමාන්‍ය මිල 1997 දී සියයට 20 කින් පහත වැටුණි. කෙසේ වුවද, ස්වාභාවික ලේටෙක්ස් රබර් සඳහා වූ සාමාන්‍ය මිල ඒවායේ උසස් ගුණාත්මකභාවය හේතුකොටගෙන සියයට 5 කින් වැඩිවූ අතර, ක්‍රෝෂ් වර්ගද ඉහළ මිල ගණන් වාර්තා කළේය. අනෙකුත් සියළුම වර්ග වල රබර් අඩු මිලගණන් වාර්තා කළේය. නැගෙනහිර ආසියාතික රටවල රබර් මිල ගණන් සාපේක්ෂ ලෙස අඩුවීම හේතුකොටගෙන ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය නිෂ්පාදන කර්මාන්තයන්ට ආනයනික රබර් භාවිතය මෑතදී වඩා වාසිදායක විය. සියයට 10 ක කීරු බද්ද හා සියයට 20 ක පිරිවැටුම් බද්ද මෙන්ම පිරිවැටුම් බද්ද හා සියයට 4.5 ක ජාතික ආරක්ෂක බද්ද ගණනය කිරීම සඳහා ආනයන වටිනාකමට සියයට 25 ක් එකතු කිරීම නිසා දේශීය රබර්

නිෂ්පාදකයන්ට යම් තරමක සඵල ආරක්ෂණයක් සපයා ඇත. ලේටෙක්ස් රබර් ආනයනය 1996 කිලෝග්‍රෑම් 63,690 සිට 1997 කිලෝග්‍රෑම් 270,891 දක්වා ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, එය දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් ඉතා සුළු කොටසක් (සියයට 3) පමණක් විය.

පොල් මද නිෂ්පාදන අපනයනය සියයට 2 කින් ඉහළ ගියේය. සකුටුදයක කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතු කොටගෙන ඇතිවූ ඉහළ නිෂ්පාදනය පොල් මද නිෂ්පාදනයේ අපනයනය කළහැකි අතිරික්තයක් ජනිත කළේය. පොල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත අනෙකුත් නිෂ්පාදනද (පොල් කෙඳි හා පොල් කටු නිෂ්පාදන වැනි) 1997 දී සියයට 20 කින් ඉහළ ගියේය. ප්‍රධාන පොල් නිෂ්පාදිත සඳහා වූ සාමාන්‍ය මිල 1997 දී සියයට 4 කින් පහත වැටුණි.

වෙනත් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදිත

සකස් නොකළ දුම්කොළ අපනයන ආදායමේ අඩුවීමක් තිබියදීත්, වෙනත් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදිත අපනයනය සියයට 10 කින් වැඩිවූ අතර, මුළු අපනයනයන්ගෙන් සියයට 3 කට දයක විය. මේ අතර, ඉහළ මිල ගණන් හා අපනයන පරිමාව හේතුකොටගෙන කුරුඳු අපනයනයෙන් ලත් ආදායම සියයට 34 කින් වැඩිවිය. මෙම නිෂ්පාදන දෙවර්ගය වෙනත් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනයන්ගෙන් ලත් මුළු ආදායමෙන් සියයට 56 කට දයක විය. අළුත් හා වියළන ලද පළතුරු කාණ්ඩයෙන් ලත් ආදායම සියයට 32 කින් පහත වැටුණි. අළුත් හා වියළි පළතුරු අපනයන ප්‍රමාණයෙන් සියයට 70 කට දයක වූ, ප්‍රධාන වශයෙන් පකිස්ථානයට අපනයනය කළ සියඹලා ප්‍රමාණය සිව්ගුණයක වැඩිවීමක් තිබියදීත් මිල ගණන් පහත වැටීම හේතුකොට ආදායම අඩුවිය. අනෙකුත් පළතුරු අපනයන ප්‍රමාණයේ පහත වැටීම මෙම කාණ්ඩයෙන් ලද ආදායම අඩුවීමට දයක විය. බුලත් හා තෙල් ලබාගන්නා වෙනත් ඇට හැරුණු විට සියළුම අනිකුත් කෘෂිකාර්මික අපනයනයන්ගේ වැඩිවීම් වාර්තා විය. යහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන්ගේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් නිෂ්පාදනය වැඩිවීම හේතුකොටගෙන කුරුඳු, කරාබු නැටි, ගම්මිරිස්, පුවක් හා කරඳුමුඟ අපනයන ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ගම්මිරිස්, කුරුඳු, සාදික්කා හා වසාවාසි මිල ගණන් ප්‍රධාන වශයෙන් ඉන්දියාව, පකිස්ථානය, නේපාලය හා සෞදි අරාබියෙන් ඇතිවූ යහපත් ඉල්ලුම හේතුකොටගෙන ඉහළ ගියේය. කුරුඳු, ගම්මිරිස්, සාදික්කා හා අබ යන තෙල් වර්ගවල ඉහළ මිල ගණන් හේතු-කොටගෙන වාෂ්පශීලී තෙල් සඳහා වූ අපනයන මිල ගණන්ද සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

බනිජ නිෂ්පාදිත

වටිනා හා අර්ධ වටිනා ගල් වර්ග වලින් ලත් අඩු ආදායම (සියයට 3) හේතුකොටගෙන, සියළුම බනිජ නිෂ්පාදිත වලින් ලද අපනයන ආදායම සියයට 6 කින් අඩුවූ අතර, මෙම අංශය 1997 දී අපනයන ආදායමෙන් සියයට 2 කට දයක විය. තායිලන්තයේ මූල්‍ය අර්බුදය

හේතුකොටගෙන මැණික් වෙළෙඳමෙහි කායිලන්ත වෙළෙඳුන්ගේ සහභාගිත්වය අඩුවීම ගෙවුම් අපනයනය කෙරෙහි අයහපත් ලෙස බලපෑවේය. සැපයුම් අංශයෙන් සැලකූ කළ පතල් හැරීම සඳහා වැවිලි සමාගම් යටතේ පවතින ඉඩම් බදුදීමේ වෙන්දේසි වලින් ලැබෙන ආදායම බෙදාහැරීම සම්බන්ධව, මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය හා වැවිලි සමාගම් අතර වූ අර්බුදයන් මැණික් ගැරීම කෙරෙහි අයහපත් ලෙස බලපෑවේය. මෙම අර්බුදය තවමත් සමථයකට පත්වී නොමැති බැවින්, 1997 දී නීත්‍යානුකූල පතල් කැනීමේ වූ අඩුවීම අනාගත මැණික් අපනයනයන් හිදී පිලිබිඹු වනු ඇත. 1996 වූ සියයට 20 ක වැඩිවීමට එරෙහිව 1997 දී වටිනා ගල් වර්ග අපනයන පරිමාව සුළු වශයෙන් පහත වැටුණි. ලෝපස්, යකඩ පයිරයිට්ස් හා අනෙකුත් ඛනිජ ද්‍රව්‍ය අපනයන ආදායමේ අඩුවීම හේතුවෙන් අනෙකුත් ඛනිජ අපනයනයන්ගෙන් ලත් ආදායම සියයට 33 කින් පහත වැටුණි. කෙසේ වුවද, ඛනිජමය අංශයේ අපනයන ආදායමේ අඩුවීම සීමාකරමින් ඉල්මනයිට් හා ස්වාභාවික මිනිරන් අපනයනයන්ගෙන් ලත් ආදායම ඉහළ ගියේය.

9.3 ආනයන

ආනයනය සඳහා මුළු වියදම එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශලක්ෂ 5,852 ක් වූ අතර, එය 1996 වූ සියයට 3 ක වර්ධනය හා සසඳන කල සියයට 8 ක මධ්‍යස්ථ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. අන්තර් භාණ්ඩ ආනයන සියයට 11 කින් වර්ධනය වූ අතර, ආයෝජන භාණ්ඩ ආනයනය සියයට 10 කින් වර්ධනය විය. සහල්, කිරිඟු හා කිරි නිෂ්පාදන සඳහා වියදම අඩුවීම හේතුවෙන් පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයනය සියයට 1 කින් අඩුවිය. පසුගිය දශක දෙක තුළදී අපනයන ව්‍යුහයේ මෙන්ම පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයනවලින් වඩාත්, සංවර්ධන මූලික අන්තර් භාණ්ඩ සහ ආයෝජන භාණ්ඩ වලට විතැන්වීමක් පෙන්නුම් කරමින් ආනයන ව්‍යුහයේදී සැලකිය යුතු වෙනස්වීමක් දක්නට ලැබුණි. මුළු ආනයනවල ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත්කල 1997 වර්ෂයේදී සියයට 56 ක් වූ ආයෝජන භාණ්ඩ සහ අන්තර් භාණ්ඩ ආනයන වලට හිමි කොටස 1997 දී සියයට 75 ක් දක්වා වැඩිවිය.

9.4 සංඛ්‍යා සටහන
ආනයනයන්හි අවසන් උපයෝජනය අනුව වර්ගීකරණය

කාණ්ඩය	එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ					රුපියල් දශලක්ෂ				
	1993	1994	1995	1996	1997(අ)	1993	1994	1995	1996	1997(අ)
1. පාරිභෝගික භාණ්ඩ	891	1,048	1,181	1,234	1,223	42,981	51,810	60,508	68,372	72,062
ආහාර හා පාන වර්ග	532	602	720	801	781	25,675	29,739	36,901	44,377	45,996
සහල්	49	13	2	91	73	2,386	655	122	5,118	4,331
සීනි	116	180	170	145	184	5,621	8,875	8,737	8,026	10,788
කිරිඟු	116	118	198	204	139	5,609	5,825	10,155	11,267	8,128
වෙනත්	250	291	349	361	385	12,059	14,384	17,887	19,966	22,749
වෙනත් පාරිභෝගික භාණ්ඩ	359	447	461	433	442	17,306	22,071	23,607	23,995	26,066
2. අන්තර් භාණ්ඩ	2,038	2,307	2,702	2,767	3,084	98,343	114,004	138,475	153,117	182,013
ඛනිජ කෙල්	309	296	387	479	539	14,920	14,641	19,827	26,525	31,828
පොහොර	64	63	86	76	54	3,108	3,097	4,406	4,189	3,175
රසායනික ද්‍රව්‍ය	109	121	143	134	136	5,244	5,975	7,310	7,402	8,024
රෙදිපිළි හා ඇඟළුම්	865	1,038	1,159	1,168	1,386	41,740	51,299	59,375	64,601	81,816
වෙනත් අන්තර් භාණ්ඩ	691	789	928	910	969	33,331	38,992	47,557	50,400	57,170
3. ආයෝජන භාණ්ඩ	1,047	1,366	1,189	1,204	1,325	50,508	67,524	60,916	66,647	78,232
යන්ත්‍රසූත්‍ර හා උපකරණ	464	559	503	649	742	22,377	27,635	25,769	35,987	43,853
ගමනාගමන උපකරණ (ආ)	311	454	304	179	208	15,012	22,425	15,564	9,885	12,276
ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය	194	241	272	263	272	9,342	11,898	13,956	14,540	16,030
වෙනත් ආයෝජන භාණ්ඩ	78	113	110	113	103	3,777	5,566	5,627	6,235	6,073
4. වර්ග නොකළ ආනයන	36	45	240	234	220	1,718	2,238	12,301	12,940	12,978
මුළු ආනයන (ඇ)	4,011	4,767	5,311	5,439	5,852	193,550	235,576	272,200	301,076	345,285

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා රේගුව සමුපකාර නොග වෙළෙඳ සංස්ථාව ලංකා පොහොර සමාගම හා වෙනත් පොහොර ආනයනකරුවෝ ලංකා ඛනිජකෙල් නීතිගත සංස්ථාව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) තාවකාලිකයි
(ආ) 1993, 1994, 1995 වසරවල එයාර් ලංකා සමාගම ආනයනය කරන ලද ශුචිත්සානාවල වටිනාකම ඇතුළත් වේ.
(ඇ) ගලපන ලදී.

පාරිභෝගික භාණ්ඩ

පාරිභෝගික භාණ්ඩ කාණ්ඩය තුළ ප්‍රධාන වශයෙන්ම සහල් නිෂ්පාදනය අර්ධ වශයෙන් යථා තත්ත්වයට පත්වීම පිලිබිඹු කරමින් ආහාර හා පාන ආනයනය සියයට 2 කින් අඩුවූ අතර, කල් පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ සඳහා වැඩිවූ පාරිභෝගික ඉල්ලුම පෙන්නුම් කරමින් ආහාර නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයන සියයට 2 කින් වැඩිවිය. සහල් ආනයන ප්‍රමාණය සහ මිලෙහි අඩුවීම හේතුකොට සහල් ආනයන වියදම 1997 දී සියයට 20 කින් අඩුවිය. 1997 දී අස්වැන්න වැඩිවීම හේතුවෙන් ආනයන ප්‍රමාණය 1996 ට වඩා සියයට 10 කින් අඩුකිරීමට හැකිවිය. දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සපුරාලිය නොහැකි වූ අතිරේක ඉල්ලුම වෙනුවෙන් මෙම වසර තුළදී එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශ ලක්ෂ 73 ක් වටිනා සහල් මෙට්‍රික් ටොන් 306,101 ක් ආනයනය කරන ලදී. ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් සියයට 11 කින් අඩුවීම සහ 1996 අප්‍රේල් මැද භාගයේ සිට මාස තමය හමාරක කාලයක් තුළ ක්‍රියාත්මක වූ සහල් සඳහා පූර්ණ බදු අත්හැරීම 1997 ජනවාරි 30 දී සිට සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් කිරීමද ආනයන වියදම අඩුවීමට දයක විය. තිරිඟු ආනයන ප්‍රමාණයද මෙට්‍රික් ටොන් 789,027 දක්වා සියයට 14 කින් අඩුවූ අතර, දේශීය වෙළෙඳපොලෙහි තාවකාලිකව පැවැති හිඟය පියවීම සඳහා තිරිඟු පිටි මෙට්‍රික් ටොන් 10,674 ආනයනය කරන ලදී. තිරිඟු පිටි සඳහා පැවැති සහනාධාරය ඉවත්කිරීම හේතුවෙන් තිරිඟු පිටිවල සිල්ලර

මිල කිලෝවක් රු.13.95 සිට 16.95 දක්වා 1996 අගෝස්තු 27 දින සිට ඉහළ ගිය අතර, 1997 අගෝස්තු 10 දී සිට එය තවදුරටත් කිලෝව රු.18.95 දක්වා වැඩිවීම නිසා අඩුවූ දේශීය ඉල්ලුම පෙන්නුම් කරමින් තිරිඟු ආනයනවල අඩුවීමක් සිදුවිය. මිල පහත වැටුණු නිසා කිරි සහ කිරි නිෂ්පාදන වියදම සියයට 12 කින් අඩුවිය. දේශීය සීනි නිෂ්පාදනය සියයට 14 කින් පහත වැටීමෙන් ඇතිවූ හිඟය සමහන් කිරීමට සහ ඉහළ නැගුණු දේශීය ඉල්ලුම් සපුරාලීම පිණිස සීනි ආනයන ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 545,000 දක්වා සියයට 43 කින් වැඩිවිය. 1996 නොවැම්බර් 27 දී සිට ක්‍රියාත්මක වූ මාස දහයක කාලසීමාවක් සඳහා පැවැති සියයට 17 ක බදු අත්හැරීම, ඉන්පසුව ක්‍රියාත්මක වූ සියයට 10 ක බදු අත්හැරීම සහ 1996 නොවැම්බර් 06 දී සිට ක්‍රියාත්මක වූ සීනි සඳහා පිරිවැටුම් බදු ඉවත්කිරීම සීනි ආනයන වැඩිවීම කෙරෙහි දයක විය. 1997 දී ජාත්‍යන්තර සීනි මිල සියයට 11 කින් පහත වැටුණි. වියළි සහ අතිකුත් මාළු, අල සහ ලොකු ඵුණු ආනයනය අධික වශයෙන් ඉහළ යාමත් සමඟ අනෙක් සියළු ආහාර ආනයනය සියයට 15 කින් වැඩිවිය. 1996 ජූලි මාසයේ අල හා ලොකු ඵුණු සඳහා බලපත්‍ර අවශ්‍යතාවය ඉවත්කිරීම සහ සැපයුමේ හිඟයක් ඇතිවූ අවස්ථාවල දී 1996 දෙසැම්බර් 4 සිට 1997 ජනවාරි 31 දක්වා හඳුන්වා දුන් බදු අත්හැරීම හේතුවෙන් අල හා ලොකු ඵුණු ආනයනය වැඩිවිය.

කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ කාණ්ඩයෙහි, මෝටර් රථ හා මෝටර් සයිකල් ආනයනය 1997දී ද නොකඩවා අඩුවූ අතර, ගුවන් විදුලි යන්ත්‍ර සහ රූපවාහිනී යන්ත්‍ර ආනයනය සියයට 7 ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරන ලදී. දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදිත ඖෂධ වැඩි වශයෙන් භාවිතා කිරීම හේතුවෙන් ආනයන ප්‍රමාණය පහළ වැටුණද බෙහෙත් සහ ඖෂධ ද්‍රව්‍ය ආනයන පිරිවැය ආන්තික වශයෙන් ඉහළ ගියේය. 1997 වසර තුළ ඉහළ ගිය අනෙකුත් කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයනය වන්නේ ජලාස්පික් ද්‍රව්‍ය, මුද්‍රිත ද්‍රව්‍ය, ගෙදර දෙර භාවිතයට ගන්නා විදුලි උපකරණ, ජලෝරසන්ට් ලාම්පු සහ අමතර රෙදිපිළි නිමැවුම්ය.

අන්තර් භාණ්ඩ

පිරිපහදු කරන ලද බනිජ් තෙල් නිෂ්පාදන (සියයට 58) හා රෙදිපිළි (සියයට 19) ආනයනවල කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් පිලිබිඹු කරමින් පසුගිය වසර තුනෙහි පැවැති වාර්ෂික සාමාන්‍ය ආනයන වර්ධනයේ වැඩිවීමට සමානව අන්තර් භාණ්ඩ ආනයනයන් සියයට 11 කින් වර්ධනය විය. කෙසේ වුවද, ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් පහත වැටීම සහ පොහොර භාවිතය අඩුවීම හේතුවෙන් පොහොර ආනයනය නොකඩවා දෙවන වසරටද, සීග්‍රයෙන් පහත වැටුණි. තාප ජනන විදුලි බලාගාර වල භාවිතය සඳහා අධික තෙල් ප්‍රමාණයක් ආනයනය කිරීමට සිදුවීම සහ කලින් සඳහන් කළ පරිදි පිරිපහදු නාවකාලිකව වසාදමීම නිසා ඇතිවූ සැපයුම් හිඟය සපුරාලීමට සිදුවීම පිරිපහදු කරන ලද බනිජ් තෙල් නිෂ්පාදන ආනයන කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළයාමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවිය. පිරිපහදු

9.5 සංඛ්‍යා සටහන
ප්‍රධාන ආනයනයන්හි ප්‍රමාණ (අ)

ශීර්ෂය	මෙ. ටො. දහස්				
	1993	1994	1995	1996	1997 (අ)
සහල්	209	58	9	341	306
1 වන කාර්තුව	48	37	8	1	104
2 වන කාර්තුව	47	12	...	23	9
3 වන කාර්තුව	17	5	...	117	12
4 වන කාර්තුව	96	4	1	201	181
තිරිඟු	771	826	1,057	913	789
1 වන කාර්තුව	207	178	315	201	302
2 වන කාර්තුව	226	259	213	303	172
3 වන කාර්තුව	208	222	323	157	168
4 වන කාර්තුව	130	168	206	252	147
සීනි	394	491	417	381	545
1 වන කාර්තුව	146	127	133	94	176
2 වන කාර්තුව	129	147	76	84	163
3 වන කාර්තුව	78	134	95	58	83
4 වන කාර්තුව	40	83	113	146	123
බනිජ්තෙල් (බොර තෙල්)	1,791	1,898	1,860	2,033	1,814
1 වන කාර්තුව	369	503	332	566	299
2 වන කාර්තුව	553	547	452	493	389
3 වන කාර්තුව	370	364	584	466	606
4 වන කාර්තුව	498	484	492	508	520
පොහොර	465	427	452	361	332
1 වන කාර්තුව	113	99	185	104	56
2 වන කාර්තුව	108	159	97	60	83
3 වන කාර්තුව	110	71	56	53	70
4 වන කාර්තුව	134	97	115	144	123

(අ) ගලපන ලදී.
(ආ) තාවකාලිකයි.

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා රේඛව සමුපකාර ජනාධිපතිවරයාගේ වෙළෙඳ සංස්ථාව
ලංකා පොහොර සමාගම හා වෙනත් පොහොර ආනයනකරුවන්
ලංකා බනිජ්තෙල් නීතිගත සංස්ථාව

සාමාන්‍ය ක්‍රියා පිළිවෙලට අනුව වසා දැමීම නිසා බොරතෙල් ආනයනයද සියයට 10 කින් අඩුවිය. වසරේ මුල් භාගයේ පැවැති අධික ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් වලට මුහුණ දීමේ පිළියමක් ලෙසින් බොරතෙල්, පෙට්‍රල් හා ඩීසල් සඳහා සියයට 10 ක අර්ධ බදු අත්හැරීමක් සහ ද්‍රව බනිජ වායු (එල්.පී.ගැස්) සඳහා සම්පූර්ණ බදු අත්හැරීමක් 1997 ජනවාරි 15 ද සිට බලපවත්වන පරිදි ලබාදෙන ලදී. කෙසේ වුවද, බොරතෙල් සඳහා වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල 1996 පැවැති බැරලය එක්සත් ජනපද ඩොලර් 20.19 සිට එක්සත් ජනපද ඩොලර් 19.42 දක්වා 1997 දී පහත වැටුණි. රෙදිපිළි සහ ඇඟළුම් කර්මාන්තයේ වර්ධනයට සමානුපාතිකව, රෙදිපිළි ආනයනය සියයට 19 කින් වැඩිවිය. ආයෝජන මණ්ඩලය යටතේ පවතින සමාගම් විසින් මුළු රෙදිපිළි ආනයන වලින් සියයට 86 ක් ගෙන්වන ලදී. දියමන්ති කර්මාන්තයේ පවතින පසුබෑම පෙන්නුම් කරමින්, දියමන්ති ආනයනය 1997 වසර තුළදී සියයට 20 කින් පහත වැටුණි. අනෙක් අන්තර් භාණ්ඩ අතර, කඩදාසි සහ සණ කඩදාසි (සියයට 10), ඩයි වර්ග පදම් කිරීමේ සහ වර්ණ ද්‍රව්‍ය (සියයට 14), සකස් නොකළ දුම්කොළ (සියයට 62), සහ පාම් තෙල් (සියයට 33) වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය.

ආයෝජන භාණ්ඩ

දේශීය ආයෝජන වාතාවරණයෙහි වැඩි දියුණුවක් පෙන්නුම් කරමින් 1997 දී ආයෝජන භාණ්ඩ ආනයනය සියයට 10 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. යන්ත්‍ර සූත්‍ර හා උපකරණ (සියයට 14), ප්‍රවාහන උපකරණ (සියයට 17), සහ ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය (සියයට 3) ආනයන ඉහළයාම ආයෝජන භාණ්ඩ වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු විය. රටෙහි විදුලි සංදේශ සේවාවේ සීඝ්‍ර පුළුල් වීමක් පෙන්නුම් කරමින් විදුලි සංදේශ යන්ත්‍ර සූත්‍ර උපකරණ සහ කොටස්, සෙලියුලර් දුරකථන සහ අනෙකුත් රේඩියෝ දුරකථන, ටෙලිග්‍රෑප් සඳහා වූ සම්ප්‍රේෂණ උපකරණ වැනි ආනයන වල ඇතිවූ කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් සමඟ සියළුම උප කාණ්ඩ වලට අයත් යන්ත්‍ර හා උපකරණ ආනයන වල වැඩිවීමක් දක්නට ලැබුණි. රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් කර්මාන්තයට අවශ්‍ය එනීම, විවීම, ගෙතීම හා මැසීම යන කටයුතුවලට අවශ්‍ය යන්ත්‍ර සහ කොටස්, කාර්මික රෙදි සෝදන යන්ත්‍ර සහ මෙවලම්, වායු සහ රික්ත පොම්ප, වායු සමනය කරන යන්ත්‍ර, ප්‍රධාන වශයෙන්ම දත්ත සැකසීමට අවශ්‍ය වන යන්ත්‍ර ඇතුළු උපකරණ සහ කොටස් පිරවීම, මුද්‍රා තැබීම, ඇසිරීම සහ ලේබල් කිරීමට අවශ්‍ය යන්ත්‍ර ආදී ආනයනවලද වැඩිවීමක් දක්නට ලැබුණි. ඩීසල් වලින් ක්‍රියාකරන විදුලි උත්පාදන යන්ත්‍ර සඳහා 1996 ජූනි වලදී ලබාදුන් සම්පූර්ණ බදු සහනය 1997 ජූලි මැද දක්වා ක්‍රියාත්මක වන ලදී. එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශ ලක්ෂ 32 ක් වටිනා ඩීසල් විදුලි උත්පාදන යන්ත්‍ර 3,060 ක් තවදුරටත් ආනයනය කරන ලදී. කෙසේ වුවද, එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශලක්ෂ 18.5 සහ එක්සත් ජනපද ඩොලර් දශලක්ෂ 6.2 ක් වටිනා විදුලි බල උත්පාදන යන්ත්‍ර හා විදුලි සම්ප්‍රේෂණ උපකරණ 1997 දී ප්‍රතිඅපනයනය කරන ලදී. 1996 නොවැම්බර් සිට ඩීසල් එන්ජින් සහ අනෙක් කොටස් සහ මගී හා භාණ්ඩ

ප්‍රවාහනය කරන වාහනවල අමතර කොටස් වල බදු අඩුකිරීම හේතුවෙන් මගීන් ප්‍රවාහනය කරන බස් රථ සහ ලොරි සහ බඩුසර වැනි අනෙකුත් භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කරන වාහන ආනයනය වැඩිවීම, ඉහළ නැඟුණු ප්‍රවාහන උපකරණ ආනයනය මගින් පෙන්නුම් කෙරිණි.

9.4 සේවා සහ ආදායම්

1997 වර්ෂය තුළදී සේවා ගිණුම සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. ගෙවීම්වලට සාපේක්ෂව ලැබීම්වල ඉහළ වර්ධනය පෙන්නුම් කරමින් සේවා ගිණුමේ අතිරික්තය 1997 වර්ෂය තුළදී එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 159 දක්වා සියයට 51 කින් ඉහළ නැඟුණි. සියයට 25 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ සංචාරක අංශයේ ලැබීම්වල පුනරුදයත්, වරාය සේවා සහ මගී ගාස්තු වලින් ලැබුණු ඉපයීම් ඉහළ යාමත්, හේතුවෙන් සේවා ලැබීම් සියයට 14 කින් වැඩිවිය. 1997 වර්ෂය තුළදී සංචාරක අංශය යථා තත්ත්වයට පත්වෙමින් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 29 ක ශුද්ධ ලැබීමක් වාර්තා කරන ලදී. 1997 ඔක්තෝබර් මාසයේදී කොළඹ නගරය තුළ ත්‍රස්තවාදී ප්‍රහාරයත් ඇතිවුවද, 1997 වර්ෂය තුළදී සංචාරක පැමිණීම් සියයට 21 කින් ඉහළ ගියේය. වර්ෂය තුළදී සංචාරක අංශයේ ලැබීම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 42 කින් වැඩිවිය.

**9.6 සංඛ්‍යා සටහන
ශුද්ධ සේවා, ආදායම් සහ සංක්‍රාම (අ)**

ශීර්ෂය	එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ		රුපියල් දශලක්ෂ	
	1996	1997(අ)	1996	1997(අ)
1. ප්‍රවාහනය	138.3	155.7	7,641.7	9,193.7
2. සංචාරක	-9.5	29.1	-517.3	1,728.2
3. රක්ෂණ සේවා	9.5	9.8	526.4	578.2
4. වෙනත් ව්‍යාපාරික සේවා	-26.7	-29.1	-1,483.6	-1,722.7
5. රඳාගත් විදායම් (අත්හැරුණු සඳහන් නොවන)	-6.6	-6.4	-362.3	-391.8
මුළු සේවා	105.1	159.1	5,804.9	9,385.6
1. සේවක ගෙවීම්	-1.2	-1.5	-77.9	-90.7
2. සෘජු ආයෝජන ආදායම්	-62.8	-74.8	-3,472.6	-4,424.2
3. වෙනත්	-139.7	-89.2	-7,681.6	-5,245.3
මුළු ආදායම්	-203.7	-165.5	-11,232.1	-9,760.2
1. පෞද්ගලික (අ)	710.0	787.4	39,230.0	46,493.7
2. මහ ආණ්ඩුව	49.1	44.4	2,708.8	2,625.0
මුළු රුපියලි සංක්‍රාම	759.1	831.8	41,938.8	49,118.7

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අ. මෙම ඉදිරිපත් කිරීම ගෙවුම් තුලන අත්පොතෙහි 5 වන සංස්කරණයට (1993) අනුරූපව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල මගින් ජාත්‍යන්තරව අනුගමනය කරන ආකාරයට සැසඳෙන ලෙස ඉදිරිපත් කර ඇත.
ආ. තාවකාලිකයි.
ඇ. 1990 දී ගල්පි යුද්ධය නිසා ක්වට්ටයේ රැකියා අහිමි වූ ශ්‍රී ලාංකිකයන් 26,101 ක් සඳහා එක් ආනයනයකට එ.ජ.ඩො. 2500 බැගින් වත්දී වශයෙන් 1997 දී ලැබුණු එ.ජ.ඩො.දශලක්ෂ 64 ක් අඩංගු වේ.

මගී ගාස්තු නැවී කුලී සහ අනෙකුත් වරාය ආශ්‍රිත සේවාවන්ගෙන් ලැබීම්වල ඉහළ යාම පෙන්නුම් කරමින් ප්‍රවාහන සේවාවන්ගෙන් වූ ලැබීම් සියයට 15 කින් වැඩිවිය.

ජාතික ගුවන් සේවය මගින් ගුවන් ගමන් ගාස්තු ඉහළ නැංවීමත් සංචාරක පැමිණීමේ සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාමත් ඉහළ මට්ටමක මිහි ගාස්තු ලැබීමිවලට දයක වූ අතර වාර්තාගත ලෙස සියයට 26 කින් වර්ධනය වූ ප්‍රතිනැව්ගත භාණ්ඩ හැසිරවීම් සහ අනෙකුත් භාණ්ඩ හැසිරවීම්හි වර්ධනය නැව්කුලී හා අනෙකුත් වරාය ආශ්‍රිත සේවාවන්ගෙන් වූ ඉහළ මට්ටමක ලැබීමිවලට හේතුවිය.

ගෙවුම් තුලන අත්පොතේ පස්වැනි සංස්කරණයට අනුව ඉදිරිපත් කිරීමේදී ප්‍රධාන වශයෙන් පොලී ආදායම්, විදේශ සෘජු ආයෝජන ආදායම් සහ සේවා යෝජකයින්හට කරනු ලබන වන්දි ගෙවීම් ඇතුළත් ආදායම් කාණ්ඩය, 1996 වූ අඩුවීමිවලට ප්‍රතිවිරුද්ධව යමින් වර්ෂය තුළදී සියයට 25 කින් වර්ධනය විය. ඉහළ පොලී ආදායම් ලැබීම් සඳහා දයක වූ ප්‍රධාන සාධක අතර 1996 සහ 1997 කාලය තුළදී දෙගුණයකටත් වඩා වැඩි වූ මහ බැංකුවේ සුරැකුම් හා විදේශ විනිමය වෙළෙඳමෙන් ලැබුණු ලාභ විය. මූලික වශයෙන් ජපන් යෙන් හා වි.ගැ.හි. වලට සාපේක්ෂව ඩොලරය ශක්තිමත් වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රජයේ මැදි හා දිගු කාලීන ණය සම්බන්ධයෙන් පොලී ගෙවීම් එ.ජ.ඩොලර් අනුව එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 5 කින් අඩුවීමද වර්ෂය තුළදී ශුද්ධ ආදායම් ගලායාම් මත වාසිදායක බලපෑමක් ඇති කරන ලදී. මෑත අතීතයේදී ඉහළ ගලාප්ති නිසා ඇතිවූ ඉහළ මට්ටමක ආයෝජන හේතුවෙන් වර්ෂය තුළදී ලාභ සහ ලාභාංශ වශයෙන් ගලායාම් සියයට 20 කින් වැඩිවිය. සාරාංශ වශයෙන්, ඩොලර් අනුව, ශුද්ධ ආදායම් ගලායාම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 204 සිට 1997 වර්ෂය තුළදී එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 166 දක්වා අඩුවිය.

9.5 ජංගම සංක්‍රාම

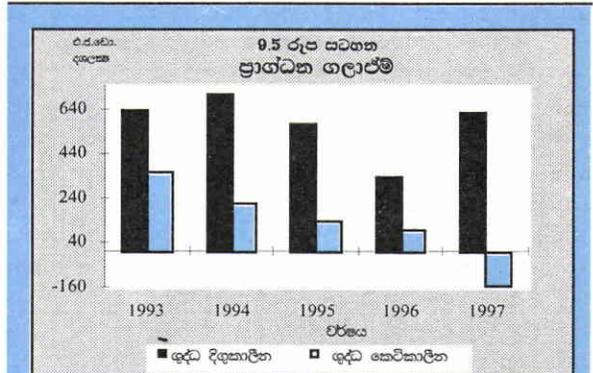
වර්ෂය තුළදී සියයට 11 කින් වැඩි වූ පෞද්ගලික සංක්‍රාම ලැබීම් හේතුවෙන් ශුද්ධ ජංගම සංක්‍රාම සියයට 10 කින් වැඩිවිය. පෞද්ගලික සංක්‍රාම ලැබීම්වල වර්ධනය මූලික වශයෙන් 1990 වර්ෂයේ ගල්ප් යුද සමය තුළදී අස්ථානගත වූ ක්වේට්හි සේවය කළ ශ්‍රී ලාංකික සේවකයන් 26,101 කට එක් අයෙකුට එ.ජ.ඩොලර් 2,500 බැගින් වන්දි වශයෙන් ලැබුණු එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 64 තුළ පිළිබිඹු විය. මේ අතර, පෞද්ගලික සංක්‍රාම ගෙවීම් සියයට 10 කින් වැඩිවිය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ශුද්ධ පෞද්ගලික සංක්‍රාම 1997 වර්ෂය තුළ සියයට 11 කින් වැඩිවී එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 787 ක් වූ අතර, එය 1996 වර්ෂයේ වූ සියයට 49 ක ආවරණයට සාපේක්ෂව භාණ්ඩ, සේවා හා ආදායම් ගිණුමෙහි හිඟයෙන් සියයට 65 ක් පියවීමට ප්‍රමාණවත් විය. ප්‍රධාන වශයෙන් ආහාර ද්‍රව්‍ය හා භාණ්ඩ ආධාර වලින් සමන්විත නිල ජංගම සංක්‍රාම 1997 වර්ෂය තුළදී සියයට 10 කින් පහත වැටුණි. වර්ෂය තුළදී ජපානය (සියයට 31) ආධාර දුන් රටවල් අතර ප්‍රධාන තැනක් ගත් අතර ලෝක ආහාර වැඩසටහන (සියයට 15), ස්වීඩනය (සියයට 13) හා ඔස්ට්‍රේලියාව (සියයට 10) ද සැලකිය යුතු දයකත්වයක් කරන ලදී.

9.6 ප්‍රාග්ධන සංචලන

1997 වර්ෂය තුළදී ප්‍රධාන වශයෙන් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 301 ක්වූ පෞද්ගලිකකරණ ලැබීම් සහ පෞද්ගලික කෙටිකාලීන හා දිගුකාලීන ආයෝජන දෙවර්ගයෙහිම ගලාප්ති වැඩිවීම හේතුවෙන් ප්‍රාග්ධන හා මූල්‍ය ගලාප්ති සියයට 6 කින් වැඩිවිය. විදේශ සෘජු ආයෝජන සහ රජය හා ජාතික සංවර්ධන බැංකුව මගින් පාවෙන අනුපාත නෝට්ටු නිකුත් කිරීමද වර්ෂය තුළදී ප්‍රාග්ධන ගලාප්ති සඳහා දයක විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශ වත්කම් ඉහළයාම් ඉවත් කළපසු, ගෙවුම් තුලනයේ සමස්ත ශේෂය පසුගිය වර්ෂයේ වූ එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 68 ක හිඟයට එරෙහිව 1997 වර්ෂයේදී එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 163 ක අතිරික්තයක් පෙන්වුම් කළ අතර එමගින් රටෙහි ශුද්ධ විදේශීය නිල වත්කම් වර්ධනය කෙරුණි.

ප්‍රාග්ධන සංක්‍රාම

සහනදායී ආධාර වල අඩු උපයෝජනයෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නිල ව්‍යාපෘති ආධාර සියයට 10 කින් අඩුවීම හේතුවෙන් ශුද්ධ ප්‍රාග්ධන සංක්‍රාම එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 9 කින් අඩුවිය. ජපානය (සියයට 48), නෝර්වේ (සියයට 26) හා ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය (සියයට 14) වර්ෂය තුළදී ප්‍රධාන ආධාර දෙන රටවල් ලෙස තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක විය.

(අ) වර්ගීකරණය ගෙවුම් තුලන අත්පොතේ 4 වැනි සංස්කරණයේ සිට 5 වන සංස්කරණයට වෙනස්වීමත් සමඟ මීට ඉහතදී ජංගම ගිණුමේ ඇතුළත් කරන ලද පෞද්ගලික සහ රජයේ ප්‍රාග්ධන සංක්‍රාම දිගුකාලීන ප්‍රාග්ධන ගලාප්ති ලෙස වර්ගීකරණය කරනු ලබන අතර මීට ඉහතදී මූල්‍ය අංශයේ ඇතුළත් කරන ලද වාණිජ බැංකුවල වත්කම් සහ වගකීම්වල වෙනස්වීම් කෙටිකාලීන ප්‍රාග්ධන ගලාප්ති ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇත.

දිගුකාලීන ප්‍රාග්ධන

1997 වර්ෂය තුළදී දිගුකාලීන ප්‍රාග්ධන ගලාප්ති පසුගිය වසර මෙන් දෙගුණයක් පමණ විය. පෞද්ගලික දිගුකාලීන ණය ආපසු ගෙවීම් අඩුවීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දිගුකාලීන ප්‍රාග්ධන ගලායාම් අඩුවීමත් සමඟ ප්‍රධාන වශයෙන් පෞද්ගලික කරණ ලැබීම් හේතුවෙන් වර්ෂය තුළදී ශුද්ධ දිගුකාලීන පෞද්ගලික ප්‍රාග්ධන ගලාප්ති එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 123 සිට එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 491 දක්වා වැඩිවිය. ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම්හි රජය සතු සියයට 35 ක ප්‍රාග්ධන කොටස් ජපානයේ නිපෝන් ටෙලිග්‍රාෆ් ඇන්ඩ් ටෙලිපෝන්

කෝපරේෂන් (එන්ටීටී) වෙත අගෝස්තු මාසයේදී විකිණීම හා ජාතික සංවර්ධන බැංකුවෙහි රජය සතු ණයකර විකිණීම මගින් පිළිවෙලින් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 225 සහ එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 73 ක් රැස් කරන ලදී.

මේ අතර, පෞද්ගලික අංශයේ දිගුකාලීන ණය ප්‍රාග්ධනය සියයට 3 කින් අඩුවිය. ප්‍රධාන ණය ලබාගැනීම් අතර, නව දුරකථන මාර්ග 150,000 ක් සැපයීම සඳහා වූ ව්‍යාපෘති මාලාවක් මූල්‍යනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් (එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 37) මගින් සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ දිගුකාලීන ණය ලබාදීමේ කටයුතු පුළුල් කිරීම සඳහා ජාතික සංවර්ධන බැංකුව (එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 28) මගින් ඇති කරගත් දිගුකාලීන ණය ගිවිසුම් ද ජාතික සංවර්ධන බැංකුව මගින් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 50 ක් සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළවල්හි නිකුත් කරන ලද පාවෙන අනුපාත නෝට්ටු (ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව මගින් සහතික කරන ලද) නිකුත්ව ඇත. වර්ෂය තුළදී විදේශ මුදල් බැංකු ඒකක හා විදේශ මුදල් බැංකු ඒකක නොවන මූල්‍යන්තෙන් ආයෝජන මණ්ඩලය යටතට ගැනෙන ව්‍යවසායයන් සඳහා ලබාදෙන ලද ණයද මේ සඳහා රුකුලක් විය. 1996 වර්ෂයේදී, හෝටල් ව්‍යාපෘති දෙකක් සහ එයාර් ලංකා වෙනුවෙන් අතිවිශේෂ ණය ආපසු ගෙවීම්වලට අනතුරුව ණය ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 50 කින් අඩුවීම හේතුකොටගෙන දිගුකාලීන ප්‍රාග්ධන ගලායාම්වල අඩුවීමක්ද වර්ෂය තුළදී දක්නට ලැබුණි. මෙය, වර්ෂය තුළදී ශුද්ධ දිගුකාලීන පෞද්ගලික ණය ප්‍රාග්ධන ගලායාම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 58 කින් වැඩිවීමට හේතුවිය.

වර්ෂය පුරා පැවැති ආයෝජනයන්ට හිතකර සාර්ව ආර්ථික වාතාවරණය විදේශීය ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය ඇතිකිරීම රුකුලක් වූ බව පෙන්නුම් කෙරිණි. වර්ෂය තුළදී විදේශ සෘජු ආයෝජන ගලායාම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 133 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇති අතර එය පසුගිය වසර හා සසඳන කල සියයට 34 ක වැඩිවීමකි. එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 5 ක ආයෝජන ගලායාම් ප්‍රාග්ධන ගිණුම් ලිහිල් කිරීමේදී අනුගමනය කරන සුපරික්ෂාකාරී ප්‍රතිපත්තියට අනුව අදාළ අධිකාරීන් විසින් ඒ ඒ ව්‍යාපෘති වෙත වෙනම සලකා බලා අනුමත කරන ලද විදේශ ආයෝජන ව්‍යාපෘතීන් හතරක් සඳහා වූ ඒවා විය.

1997 වර්ෂය තුළදී කොටස් ප්‍රාග්ධනය හා ණය යන දෙයාකාරයෙන්ම ආයෝජන මණ්ඩලය හරහා විදේශීය ආයෝජන ප්‍රධාන වශයෙන් ලබාගෙන ඇත්තේ විදුලි සංදේශ (එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 75 කට වැඩි), ඇඟළුම් (එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 17 කට වැඩි) සහ බලශක්ති උත්පාදන (එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 17 කට වැඩි) යන අංශ වලිනි.

මේ අතර, දිගුකාලීන සහනදායී ආධාර එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 333 දක්වා සියයට 22 කින් අඩුවීම හා දිගුකාලීන සහනදායී නොවන ණය ලබාගැනීම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 88 ක් දක්වා වැඩිවීම යන දෙකෙහි ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වර්ෂය තුළදී රජයේ දිගුකාලීන ප්‍රාග්ධන ගලායාම්

සියයට 8 කින් අඩුවිය. ජපානය (සියයට 36), ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (සියයට 29) සහ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සමායතනය (සියයට 24) වර්ෂය තුළදී ශ්‍රී ලංකාවට සහනදායී ණය ආධාර ලබාදුන් මූලයන් ලෙස තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක විය. උණු උපයෝජනයෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රජයට ලැබුණු සහනදායී ආධාරවල අඩුවීම ලංචන් අන්තර් බැංකු අනුපාතය (LIBOR) ට වඩා සියයට 1.5 ක ඉතා ආකර්ෂණීය අනුපාතයකට රජය විසින් ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළෙහි එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 50 ක් සඳහා ප්‍රාග්ධන අනුපාත නෝට්ටු නිකුත්ව සාර්ථක ලෙස දියත් කිරීම මගින් ආශික වශයෙන් සමහන් කෙරුණි. යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා අරමුදල් රැස් කිරීම අරමුණු කොටගත් මෙම නිකුත්ව, විදේශීය ණය ගැනීම් සඳහා පාදක අනුපාතයක් ඇතිකිරීම හා ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළෙහි රටකට දෙනු ලබන ශ්‍රේණිගත කිරීමක් ලබාගැනීම සඳහා පදනම දැමීමද අරමුණු කොට ගත්තකි. මෙම නිකුත්ව සහ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධනය සඳහා වූ එක්සත් ජනපද නියෝජිතායතනය (USAID) මූල්‍යනය කරන ලද එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 15 ක නිවාස සහතික ණය මුදල රජය වෙත ලැබුණු දිගුකාලීන සහනදායී නොවන ප්‍රාග්ධන ගලායාම් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිවීමට හේතුවිය. මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ ඉහළ මට්ටමක ආපසු ගෙවීම් කිබියදීත් සහනදායී නොවන දිගුකාලීන ශුද්ධ ප්‍රාග්ධන ගලායාම් 1996 වර්ෂයේ එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 66 සිට 1997 වර්ෂය තුළදී එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 42 දක්වා අඩුවීමය.

කෙටිකාලීන ප්‍රාග්ධන

වාණිජ බැංකු විසින් දරණ ලද ශුද්ධ විදේශ වත්කම්වල ඉහළයාම ප්‍රධාන වශයෙන් පෙන්නුම් කරමින් 1997 වර්ෂය තුළදී ශුද්ධ කෙටිකාලීන වගකීම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 150 කින් අඩුවිය (ගෙවුම් තුලන අත්පොතේ පස්වන සංස්කරණයට අනුව ඉදිරිපත් කිරීමේදී, වාණිජ බැංකුවල ජාත්‍යන්තර ගණුදෙනු ගෙවුම් තුලනයේ ප්‍රාග්ධන ගිණුමෙහි කෙටිකාලීන මූල්‍ය ගණුදෙනු ලෙස සලකනු ලබයි. මෙතෙක් භාවිතා කළ ගෙවුම් තුලන අත්පොතේ සිටිවන සංස්කරණයට අනුව ඉදිරිපත් කිරීමේදී මෙම ගණුදෙනු මූල්‍ය අංශයේ ගනුදෙනු ලෙසින් සලකනු ලැබිය). දේශීය වත්කම් මත වූ පොලී අනුපාත අඩුවීමත් නැගෙනහිර ආසියානු මූල්‍ය අරබුදය තුළින් පැනනැගුණු අවිනිශ්චිත තත්ත්වයන් විදේශීය වත්කම් වෙත ආයෝජන කළ ගැලපුම් මගින් තම බාහිර ශුද්ධ වගකීම් මට්ටම තීව්‍ර ලෙස අඩුකිරීමට වාණිජ බැංකු පෙළඹවීය. ප්‍රධාන වශයෙන් කාලීන තැන්පතු ලෙසින් වූ වාණිජ බැංකු විසින් දරණ ලද විදේශීය වත්කම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 290 කින් ඉහළ ගිය අතර එය 1997 වර්ෂය තුළදී විදේශීය වගකීම්හි ඉහළයාමට වඩා එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 200 කින් වැඩිය.

අපනයන අංශය වෙත වූ ඉහළ වෙළෙඳ ණය පෙන්නුම් කරමින් ශුද්ධ පෞද්ගලික කෙටිකාලීන ප්‍රාග්ධන ගලායාම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 12 කින් වැඩිවිය. ආයෝජන මණ්ඩලය යටතට නොගැනෙන අපනයනකරුවන් සඳහා විදේශීය

මුදලින් ණය ලබාදීම සඳහා වාණිජ බැංකුවලට අවසර දීමට ගත් ප්‍රතිපත්තිය කීරණයට විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක වලින් ණයදීම සම්බන්ධයෙන් ලැබුණේ තරමක ප්‍රතිචාරයක් පමණි. වර්ෂය තුළදී මේ සම්බන්ධයෙන් දෙන ලද ණය ප්‍රමාණය එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 9 ක් පමණක් විය. කෙසේ නමුත් රුපියල ක්‍රම ක්‍රමයෙන් අවප්‍රමාණය වන අතරතුර රුපියල් ණය මත පොලී අනුපාත අඩුවීමත් සමඟ විදේශ මුදල් ණයවල සාපේක්ෂ ආකර්ෂණීය බව අඩුවන්නට විය. ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාවද 1997 වර්ෂය තුළදී තම කෙටිකාලීන ණය ගැනීම් වැඩි නොකරන ලදී.

විශේෂයෙන්ම ආකර්ෂණීය කොටස් මිල ගණන් සහ පොදුවේ ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීම පිළිබිඹු කරමින් කොටස් වෙළෙඳපොළ ආයෝජන ලෙසින් වූ කෙටිකාලීන ප්‍රාග්ධන ගලාප්පි සියයට 82 ක විශිෂ්ට සමස්ත වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 140 ක් විය. කෙසේ නමුත්, නැවත ලබාගත් විදේශීය ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසනීයත්වය දක්නට ලැබුණේ කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළ ආයෝජනයන් සඳහා නිරන්තර ශුද්ධ විදේශීය ප්‍රාග්ධන ගලාප්පි සටහන් කළ 1997 වසරේ පෙබරවාරි මාසයේ සිට ජූලි මාසය දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළදී පමණි. නැගෙනහිර ආසියානු කලාපයේ කොටස් වෙළෙඳපොළවල් හා ව්‍යවහාර මුදල් වෙළෙඳපොළවල් බොහෝමයක බිඳ වැටීමට හේතු වූ මූල්‍ය අර්බුදයේත් එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙසින් දේශීය ව්‍යවහාර මුදලෙහි විශාල පරිමාණයේ අවප්‍රමාණයක් අපේක්ෂා කිරීමෙන් බලපෑම හේතුකොටගෙන අගෝස්තු මාසයෙන් පසු කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ශුද්ධ ගලායාමක් පෙන්නුම් කෙරිණ. මෙම ගලායාම් වර්ෂයේ මුල් කාලය තුළදී වූ ශුද්ධ ගලාප්පි වලින් යම් ප්‍රමාණයක් සමහන් කළද සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කළ 1996 වර්ෂයේ වූ එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 7 කට සාපේක්ෂව

වර්ෂය තුළදී කොටස් වෙළෙඳපොළ ආයෝජන වශයෙන් ශුද්ධ ගලාප්පි එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 13 ක් ලෙස වාර්තා විය.

9.7 විනිමය අනුපාතික සංවලනයන්

නැගෙනහිර ආසියානු කලාපයේ ඇති වූ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ අර්බුදය හේතුවෙන් 1997 අග භාගය තුළදී විශේෂයෙන්ම එම කලාපය තුළ විදේශීය විනිමය වෙළෙඳපොළ දඩි අවිනිශ්චිත තත්ත්වයකට මුහුණ පෑවේය. මෙම අර්බුදයෙන් වැඩි වශයෙන්ම බලපෑමට හසුවූ රටවල් වූයේ ඉන්දුනීසියාව, කොරියාව, මැලේසියාව, පිලිපීනය හා තායිලන්තය වූ අතර වර්ෂය තුළදී එම රටවල ව්‍යවහාර මුදල් එ.ජ.ඩොලරයට එරෙහිව පිළිවෙලින් සියයට 57, සියයට 50, සියයට 35, සියයට 35 සහ සියයට 46 කින් අවප්‍රමාණ විය.

නැගෙනහිර ආසියානු මූල්‍ය අර්බුදය ශ්‍රී ලංකා රුපියල කෙරෙහි බලපෑවේ අල්ප වශයෙනි. මෙයට ප්‍රධාන හේතු වූයේ ප්‍රාග්ධන ගණුදෙනු කෙරෙහි පවත්නා විනිමය සීමාවන්, කෙටිකාලීන විදේශීය ණය සඳහා ඇති අනාවරණය ඉතා අල්පවීම සහ පාලිත පාවෙන විනිමය අනුපාත ක්‍රමයක් යටතේ රුපියල නොකඩවා අවප්‍රමාණය කිරීම යන කරුණුය. වෙළෙඳපොළ ස්ථාවරත්වය පවත්වාගෙන යාමේ අවශ්‍යතාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් විනිමය වෙළෙඳපොළ හා මුදල් වෙළෙඳපොළ වර්ධනයන් සමීප නිරීක්ෂණයන්ට ලක් කෙරිණ. වර්ෂය තුළදී ශ්‍රී ලංකා රුපියල එහි මැදිහත්වීමේ මුදල් ඒකකය වන එ.ජ.ඩොලරයට එරෙහිව සියයට 7.5 කින් අවප්‍රමාණය විය. මේ හේතුවෙන් සහ වර්ෂය තුළදී එ.ජ.ඩොලරය ප්‍රධාන ව්‍යවහාර මුදල් සියල්ලටම පාහේ එරෙහිව සැලකිය යුතු ලෙසින් අධිප්‍රමාණය වීම නිසා රුපියල වි.ගැ.හි වලට එරෙහිව සියයට 1.6 කින් අවප්‍රමාණය විය.

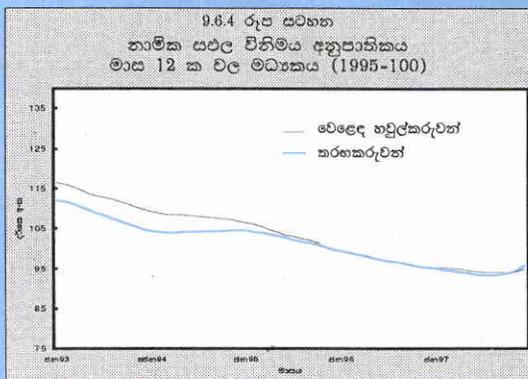
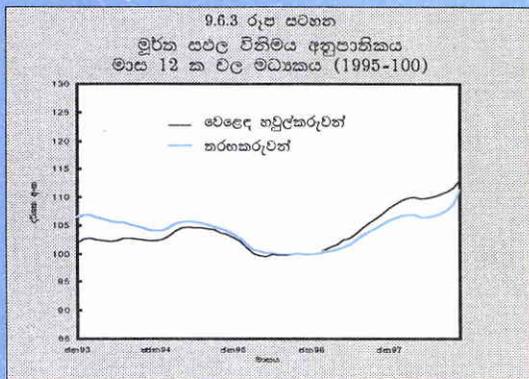
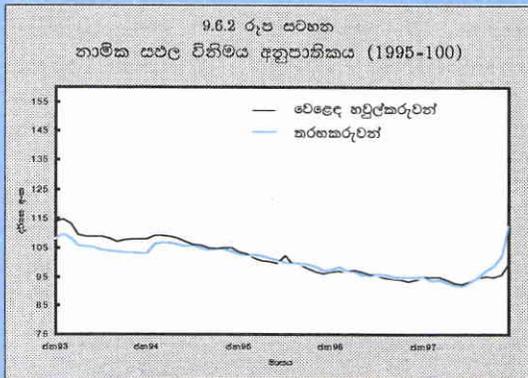
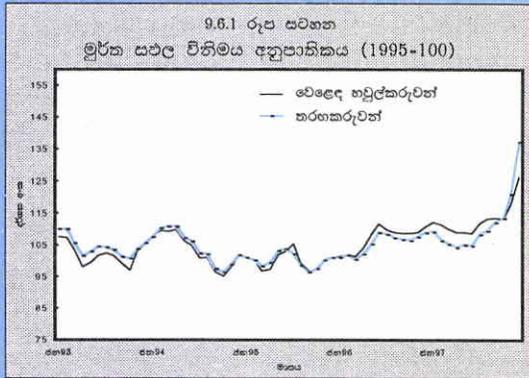
**9.7 සංඛ්‍යා සටහන
විනිමය අනුපාතික වෙනස්වීම**

මුදල් වර්ගය	විදේශීය මුදල් ඒකකයකට රුපියල් අගය						පෙර වර්ෂයට වඩා ප්‍රතිශත වෙනස්වීම (අ)			
	වර්ෂය අග අනුපාතිකය			වාර්ෂික සාමාන්‍ය			ලක්ෂමය		වාර්ෂික සාමාන්‍ය	
	1995	1996	1997	1995	1996	1997	1996/1995	1997/1996	1996/1995	1997/1996
ජර්මන් මාර්ක්	37.76	36.46	34.24	35.81	36.75	34.07	3.6	6.5	-2.5	7.8
ප්‍රංශ ෆ්‍රැන්ක්	11.05	10.81	10.23	10.27	10.81	10.12	2.2	5.6	-5.0	6.8
ඉන්දියානු රුපියල්	1.54	1.58	1.56	1.58	1.56	1.63	-2.5	1.3	1.4	-4.5
ජපන් යෙන්	0.53	0.49	0.47	0.55	0.51	0.49	7.6	3.6	7.7	4.1
බ්‍රිතාන්‍ය පවුම්	84.25	95.86	101.60	80.88	86.34	96.69	-12.1	-5.6	-6.3	-10.7
එ.ජ.ඩොලර්	54.05	56.71	61.29	51.25	55.27	58.99	-4.7	-7.5	-7.3	-6.3
විශේෂ ගැණුම් හිමිකම්	80.39	81.38	82.69	77.74	80.23	81.17	-1.2	-1.6	-3.1	-1.2

(අ) වෙනස්වීම ගණන් බලා ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකා රුපියලට අදාළ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් වටිනාකම පදනම් කර ගෙනය. සෘණ ලකුණින් ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි අගය අඩුවීම පෙන්නුම් කරයි.

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

රූප සටහන 9.6
සඵල විනිමය අනුපාතික

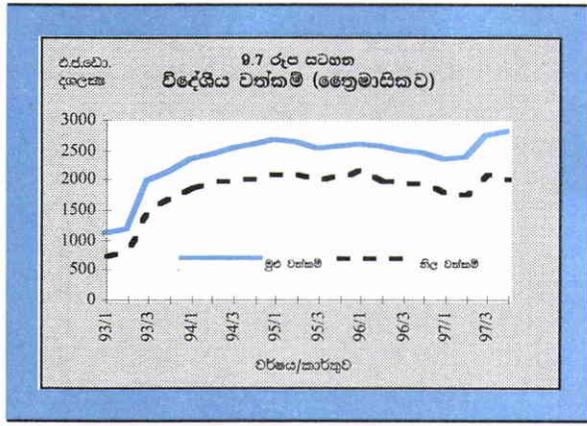

වෙළෙඳ හවුල්කරුවන් 24 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත ශ්‍රී ලංකාවේ තාමික සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශකය (1995-100) 1996 දෙසැම්බර් සිට 1997 දෙසැම්බර් දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ සියයට 6 කින් අධිප්‍රමාණය වීමක් සටහන් කෙරුණි. ඇස්තමේන්තු කරන ලද උද්ධමන අනුපාතිකයන්ගේ වෙනස පදනම් කරගත් මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශකය 1997 වර්ෂය තුළදී සියයට 14 කින් අධිප්‍රමාණය විය. කෙසේ නමුත්, නැගෙනහිර ආසියානු මූල්‍ය අර්බුදයෙන් පසු විශේෂයෙන්ම නැගෙනහිර ආසියාවේ ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළෙඳ තරඟකරුවන්ගේ ව්‍යවහාර මුදල්වලට එරෙහිව එ.ජ.ඩොලරය සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් අධිප්‍රමාණය වූ තත්ත්වයන් යටතේ හරස් අනුපාතිකයන්ගේ අසාමාන්‍ය විචලනයන් සහ ව්‍යවහාර මුදල් අවප්‍රමාණය වීම නිසා මිල මට්ටම් කෙරෙහි ඇතිවන බලපෑම එම රටවල උද්ධමන දර්ශකයන්හි පූර්ණ වශයෙන් මෙකෙක් පිළිබිඹු නොවීම යන හේතූන් මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශකය බාහිර තරඟකාරිත්වය පිළිබඳ එතරම් විශ්වාසදයක දර්ශකයක් නොවන බවට පත් කරයි. 1997 මැද පටන්

නැගෙනහිර ආසියානු රටවල දක්නට ලැබුණු ආකාරයේ තාමික විනිමය අනුපාතිකයන්ගේ විශාල වෙනස්කම් ඇති අවස්ථාවන්හිදී මෙය විශේෂයෙන්ම අදාළ වේ. එම රටවල විනිමය අනුපාතිකයන්ගේ අවප්‍රමාණයන්ට අනුකූලව නිෂ්පාදන වියදම් හා මිල මට්ටම්හි ගැලපීම් ඇතිවීමට ගන්නා කාල පමාව සැලකිල්ලට ගත්විට තරඟකාරිත්වයේ වෙනස්වීම් සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශකයන්හි වල මධ්‍යකයක් අනුව ඇගයීම වඩාත් යෝග්‍ය වේ. එවැනි දර්ශකයක් එදිනෙද සිදුවන හරස් අනුපාතික විචලනයන්ගේ සීමාන්තික උච්චාවචනයන්ගෙන් යම් ප්‍රමාණයක් සුමට කරන අතර ඉහත සඳහන් කළ කාල පමාවෙහි බලපෑමද සැලකිල්ලට ගනී. එම ආකාරයට වෙළෙඳ හවුල්කරුවන් සලකා බලමින් ගණනය කරන ලද තාමික සඵල විනිමය අනුපාතිකය සියයට 0.7 කින් අවප්‍රමාණ විය. මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතිකය සියයට 6 කින් අධිප්‍රමාණය විය. ශ්‍රී ලංකාවේ යොදා ගැනෙන පාලිත පාවෙන විනිමය අනුපාත ක්‍රමයට මෙම බලපෑම් උභයා ගැනීමට හැකියාව ඇති අතර විනිමය වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් විනිමය අනුපාතිකයෙහි පිළිබිඹු කිරීමටද ඉඩ හරී.

ආර්ථිකයේ මූලික අංශයේ ඇති වූ අනිකුත් වාසියක වර්ධනයන්ගේ බලපෑම සමඟ අවප්‍රමාණය කරන ලද ආසියානු ව්‍යවහාර මුදල්, ඉහළ අපනයන වර්ධනයෙන් හා අඩුවන වෙළෙඳ හිඟයෙන් පෙන්නුම් කරන පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ වෙළෙඳම කෙරෙහි ඇති කරන ලද කෙටිකාලීන බලපෑම අල්පය. ඇඟවීම් කර්මාන්තය වැනි ඉහළ ආනයන ප්‍රමාණයක් යෙදවුම් ලෙස යොදාගන්නා කර්මාන්ත, ආසියානු කලාපයෙන් ආනයනය කරනු ලබන අමුද්‍රව්‍යවල සාපේක්ෂ ලෙස අඩු මිල ගණන් හේතුවෙන් වාසිදායක තත්ත්වයක පවා පැවතිය හැකිය. අර්බුදයට පසු ආසියානු ව්‍යවහාර මුදල්හි ආරම්භක අවප්‍රමාණයන්ගෙන් ලැබුණු තරඟකාරී තත්ත්වය, දැනටමත් එම රටවල දක්නට ලැබෙන ඉහළ දේශීය උද්ධමනය, ඉහළ යමින් පවත්නා පොලී අනුපාතිකය සහ අනෙකුත් සැපයුම් අවහිරතා මගින් තරමක් දුරට ඉවත්

කරනු ඇත. සාර්ව ආර්ථික මූලධර්මයන්ට අනුකූල වූ ශ්‍රී ලංකාවේ පාවෙන පාලිත විනිමය අනුපාත ප්‍රතිපත්තිය, ප්‍රාග්ධන ගණුදෙනු ලිහිල්කරණයේදී දක්වන ලද සුපරික්ෂාකාරී බව සහ කෙටිකාලීන විදේශීය ණය සඳහා වූ සීමිත ආවරණය නැගෙනහිර ආසියානු මූල්‍ය අර්බුදයෙන් පැන නැගිය හැකිව තිබූ අහිතකර බලපෑම් වලින් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය ආරක්ෂා කර ගැනීමට ඉවහල් විය. ගෙවුම් තුලනය සහ විදේශීය වත්කම් තත්ත්වයෙහි යහපත් ක්‍රියාකාරීත්වය, විදේශීය ණය දරියහැකි මට්ටමක පැවතීම සහ සාපේක්ෂ වශයෙන් ආකර්ෂණීය වූ කොටස් වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන්, අපනයන තරඟකාරීත්වය පහළයාම සහ විශාල පරිමාණයේ ප්‍රාග්ධන ගලායාම් මගින් ඇතිවිය හැකි අහිතකර තත්ත්වයන්ට එරෙහිව අවම වශයෙන් කෙටිකාලීනව නැගී සිටීමට ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට හැකියාවක් ඇති බව ගෙනහැර දක්වීය. පාවෙන පාලිත විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක් යටතේ අවශ්‍ය නම් ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය තරඟකාරීත්වය කෙරෙහි නැගෙනහිර ආසියානු රටවල ව්‍යවහාර මුදල්වල විශාල ප්‍රමාණයේ අවප්‍රමාණය කිරීමට දිගුකාලීන අහිතකර බලපෑම් පවතී නම් ඒවා යථා තත්ත්වයකට පත්කිරීම සඳහා විනිමය අනුපාතිකය වඩා වැඩි වේගයකින් අවප්‍රමාණය කිරීමට ඉඩකඩ ඇත.

9.8 විදේශීය වත්කම්

පසුගිය වසර කිහිපය තුළ දක්නට ලැබුණු අඩුවන ප්‍රවණතාවයට වෙනස්ව යමින් 1997 වර්ෂය අවසානයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ දළ විදේශීය වත්කම් සියයට 16 කින් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 2,822 ක් වූ නව වාර්තා ගත මට්ටමක් දක්වා

**9.8 සංඛ්‍යා සටහන
ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය වත්කම්**

ශීර්ෂය	එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ					රුපියල් දශලක්ෂ				
	1993	1994	1995	1996	1997	1993	1994	1995	1996	1997
1. රජය (ආ)	32	23	17	23	19	1,597	1,132	938	1,295	1,192
2. රාජ්‍ය නියෝජ්‍යකර්ම	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. මහ බැංකුව (ඇ)	1,642	1,999	2,046	1,915	2,009	81,404	99,859	110,521	108,506	123,093
4. මුළු හිල වත්කම්	1,675	2,022	2,063	1,937	2,029	83,002	100,991	111,459	109,800	124,286
5. වෙළෙඳ බැංකු	449	587	508	504	793	22,256	29,349	27,446	28,549	48,596
6. මුළු විදේශීය වත්කම්	2,124	2,609	2,571	2,441	2,822	105,258	130,340	138,905	138,349	172,882
7. දළ හිල වත්කම් මගින් කළහැකි ආනයන මාස ගණන										
7.1 වෙළෙඳ භාණ්ඩ	5.0	5.1	4.7	4.3	4.2					
7.2 භාණ්ඩ හා සේවා	4.5	4.5	4.1	3.8	3.7					
8. මුළු වත්කම් මගින් කළහැකි ආනයන මාස ගණන										
8.1 වෙළෙඳ භාණ්ඩ	6.4	6.6	5.8	5.4	5.8					
8.2 භාණ්ඩ හා සේවා	5.7	5.9	5.2	4.8	5.2					

(අ) ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමග එකඟවන ලද නියෝජ්‍ය අනුපාතිකයට අනුව පරිවර්තන කරන ලද මහ බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංවිච්ඡේදයේ සමහර ශීර්ෂයන් හැර ඉතිරිය පහත සඳහන් කාලපරිච්ඡේද අවසානයේ වූ විනිමය අනුපාතිකයන්ට අනුව පරිවර්තන කර ඇත.

වර්ෂය	1993	1994	1995	1996	1997
එ.ජ.ඩොලර් එකකට රුපියල්	49.56	49.98	54.05	56.71	61.29

(ආ) භාණ්ඩාගාරයේ නියෝජ්‍ය ලේකම් නමින් ඇති ගිණුමේ හර සේෂයන් ඇතුළත් කිරීම සඳහා 1985 සිට සංඛ්‍යා සංශෝධනය කර ඇත.

(ඇ) වාණිජ බැංකු විසින් මහ බැංකුවේ හැන්පත් කර ඇති විදේශ මුදල් ගිණුම් වලට අදාළ මුදල් සංචිත ඇතුළත් කිරීම සඳහා 1993 සිට සංඛ්‍යා සංශෝධනය කර ඇත.

වැඩිවිය. මහ බැංකුවේ විදේශ වත්කම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 2,009 දක්වා සියයට 5 කින්ද, වාණිජ බැංකුවල විදේශ වත්කම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 793 ක් දක්වා සියයට 57 කින්ද වැඩිවිය. මහබැංකුව සහ රජය විසින් දරණ විදේශ වත්කම්වලින් සමන්විත දළ නිල සංචිත 1997 වර්ෂයේදී එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 2,029 දක්වා සියයට 5 කින් වැඩිවිය. 1997 වර්ෂය අවසානයේදී දළ විදේශ වත්කම් 1998 වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තු කර ඇති මාස 5.4 ක ආනයන මූල්‍යනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් වූ අතර දළ නිල සංචිත ඇස්තමේන්තු කර ඇති මාස 3.9 ක ආනයන මූල්‍යනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් විය.

9.9 විදේශීය ණය

ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය ණයවල 1997 වර්ෂයේ දක්නට ලැබුණු ප්‍රවණතාවයන් විශේෂයෙන්ම ජංගම ගිණුම් හිඟය කියුණු ලෙස පහත වැටීමත්, ප්‍රාග්ධන ගිණුමේ සංයුතිය තුළ සිදු වෙමින් පැවති වෙනස්කම් යන කරුණු දෙක හේතුකොටගෙන ගෙවුම් තුලනයේ දක්නට ලැබුණු වර්ධනයන්හි පිළිබිඹු විය. අඛණ්ඩව දෙවන වසරටත් අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරමින් වසර අවසානය වනවිට සමස්ත

විදේශීය ණය එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 8,397 දක්වා සියයට 3 කින් පමණ අඩුවිය. සමස්ත ණය තොගයෙන් සියයට 38 ක් වි.ගැ.හි. ණය වලින් සමන්විත වන අතර සියයට 26 ක් ජපාන යෙන් ණය වේ. සමහර ප්‍රධාන ව්‍යවහාර මුදල් වර්ග වලට සාපේක්ෂව එ.ජ.ඩොලරය ප්‍රතිප්‍රමාණය වීමේ බලපෑම නිරූපනය කරමින් මුළු ණය තොගයෙන් තවත් සියයට 22 ක් එ.ජ.ඩොලර් ණය වලින් සමන්විත විය. රටෙහි ණය ලබාගැනීමට ඇති හැකියාවේ වැඩිදියුණුවක් පෙන්නුම් කරමින් දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් විදේශීය ණය 1995 සියයට 72 සිට 1996 සියයට 62 දක්වාත්, 1997 දී තවදුරටත් සියයට 56 දක්වාත් පහළ වැටුණි. රජය මෙන්ම පෞද්ගලික අංශයට වූ දිගුකාලීන හා කෙටිකාලීන ණය ප්‍රාග්ධනයේ ශුද්ධ ගලාප්මී එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 240 ක් වූ අතර මින් වැඩි කොටසක් සමන්විත වූයේ ප්‍රධාන වශයෙන්ම ජපානය, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ආ.සං.බැ.) සහ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය (ජ.සං.ස.) මගින් රජයට ලැබුණු දිගුකාලීන සහනදායී ආධාර වලිනි. මැදි හා දිගු කාලීන ණය තොගය එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 7,506 ක් හෙවත් මුළු ණය තොගයෙන් සියයට 89 ක් විය. ජා.මු.අ. වෙත නොපියවා ඇති ණය එ.ජ. ඩොලර්වලට අනුව එ.ජ. ඩොලර් දශලක්ෂ 97 කින් අඩුවිය.

**9.9 සංඛ්‍යා සටහන
නොපියවා ඉතිරිව ඇති විදේශීය ණය**

ශීර්ෂය	එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ					රුපියල් දශලක්ෂ				
	1993	1994	1995	1996	1997(අ)	1993	1994	1995	1996	1997 (අ)
1. මැදි හා දිගුකාලීන ණය	6,962	7,837	8,342	7,795	7,506	345,083	391,714	450,040	441,015	459,217
1.1 රජයේ	5,673	6,135	6,582	6,454	6,217	281,142	306,615	355,736	365,993	380,989
1.2 රජයේ ඇප සහිත රාජ්‍ය සංස්ථා	339	508	559	570	608	16,804	25,414	30,210	32,326	37,250
1.3 රජයේ ඇප සහිත පෞද්ගලික අංශය	198	232	234	73	58	9,821	11,576	12,645	4,128	3,569
1.4 රජයේ ඇප රහිත රාජ්‍ය සංස්ථා	2	2	2	2	2	97	95	96	93	92
1.5 රජයේ ඇප රහිත පෞද්ගලික අංශය	233	346	370	166	189	11,566	17,281	20,006	9,442	11,573
1.6 ජා.මු.අ.ත් කළ ගැනුම්	517	615	596	530	433	25,653	30,734	31,347	29,033	25,743
2. කෙටි කාලීන ණය	639	893	1,079	854	891	31,689	44,619	58,301	48,424	54,595
2.1 රජය	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2 මහ බැංකුවේ ණය ගැනීම්	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3 අනෙකුත් (ආ)	639	893	1,079	854	891	31,689	44,619	58,301	48,424	54,595
3. මුළු ණය (1+2)	7,601	8,730	9,421	8,649	8,397	376,772	436,333	508,341	489,439	513,812
විශේෂිත අයිතමයන්										
මැදි හා දිගු කාලීන ණය										
1. ව්‍යාපෘති ණය	3,730	4,218	4,594	4,654	4,523	184,859	210,818	248,296	263,918	277,195
2. ව්‍යාපෘති නොවන ණය	1,795	1,835	1,871	1,724	1,613	88,984	91,719	101,137	97,745	98,848
3. සැපයුම්කරුවන්ගේ ණය	163	161	256	239	207	8,087	8,051	13,837	13,537	12,690
4. ජා.මු.අ.ණය	517	615	596	530	433	25,653	30,734	31,347	29,033	25,743
5. අනෙකුත් ණය (ඇ)	757	1,008	1,025	649	730	37,500	50,393	55,424	36,782	44,741

(අ) තාවකාලික
 (ආ) ලංකා බැංකු නිතිගත සංස්ථාවේ ප්‍රතිග්‍රහණ ණය, වෙළෙඳ ණය සහ විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක වලින් ලබාගත් කෙටි කාලීන ණය ඇතුළත් වේ. 1996 සිට දත්ත ශ්‍රේණිය සංශෝධනය කර ඇත.
 (ඇ) රාජ්‍ය සංස්ථා සහ පෞද්ගලික අංශය මගින් ගත් ණය ඇතුළුව දිගු කාලීන ණය

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව

රජයේ ණය රටෙහි මුළු ණය තොගයෙන් සියයට 74 ක් සහ මුළු මධ්‍ය හා දිගුකාලීන ණය වලින් සියයට 83 කට දයක වේ. රජයේ ඇප වීම් රහිත පෞද්ගලික අංශයේ ණය මුළු තොපියවා ඉතිරි වූ ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 2 ක් පමණ වේ. ප්‍රධාන වශයෙන් විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ඒකක මගින් ආයෝජන මණ්ඩලයේ ව්‍යවසායයන් විසින් ලබාගත් ණය හේතුකොටගෙන නොගෙවා ඉතිරිවූ කෙටිකාලීන ණය වසර අවසාන වනවිට එ.ජ.ඩොලර් වටිනාකම් අනුව සියයට 4 කින් ඉහළ නැගුණි. කෙටිකාලීන ණය දයක වූයේ මුළු ණයවලින් සියයට 11 කට පමණි. මේවා බොහෝමයක් අපනයන සැකසුම් කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය ලබාගැනීමට දෙනලද සැපයුම්කරුවන්ගේ ණය සහ ලංකා බැංකු තෙල් සංස්ථාවට දෙනු ලැබූ වෙළෙඳ ණය වේ.

754 දක්වා සියයට 2 කින් අඩුවිය. මේ අතර ණය ආපසු ගෙවීම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 3 කින් සහ පොලී ගෙවීම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 8 කින් අඩුවිය. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලට ණය ආපසු ගෙවීම් 1997 දී එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 66 විය. මෙම වැඩිවීමට හේතු වූයේ ව්‍යුහාත්මක ගැලපුම් පහසුකම් යටතේ 1988 සහ 1990 කාලය තුළදී ලබාගත් ණය ආපසු ගෙවීම්ය. පෞද්ගලික අංශයේ ණය ආපසු ගෙවීම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 62 කින් අඩු වී රජයේ ණය ආපසු ගෙවීම් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 40 කින් වැඩිවිය.

ණය සේවා ගෙවීම් වල සුළු අඩුවීම සහ අපනයනවල ඉහළ වර්ධනයත් සමඟ ණය සේවා අනුපාතය 1996 වූ සියයට 15.7 සිට 1997 සියයට 13.7 දක්වා පහත

**9.10 සංඛ්‍යා සටහන
ණය සේවා ගෙවීම්**

ශීර්ෂය	එ.ජ.ඩොලර් දශලක්ෂ					රුපියල් දශලක්ෂ				
	1993	1994	1995	1996	1997(අ)	1993	1994	1995	1996	1997(අ)
1. ණය සේවා ගෙවීම්	500	542	665	766	754	24,066	26,734	33,570	42,045	43,652
1.1 ණය ආපසු ගෙවීම්	298	304	389	463	460	14,317	15,012	19,398	25,355	26,282
(i) ජා.මු.අරමුදලට	25	13	33	47	66	1,119	616	1,184	2,314	3,290
(ii) අනෙකුත්	274	291	355	416	393	13,198	14,396	18,214	23,041	22,992
1.2 පොලී ගෙවීම්	202	237	276	302	294	9,750	11,723	14,172	16,691	17,371
(i) ජා.මු.අරමුදලට	7	7	8	7	6	363	348	407	409	361
(ii) අනෙකුත්	195	230	269	296	288	9,387	11,374	13,765	16,282	17,010
2. වෙළෙඳ භාණ්ඩ අපනයනය හා සේවාවන්ගේ ඉපයීම්	3,492	3,954	4,627	4,861	5,514	168,464	195,347	237,137	269,159	325,885
3. වෙළෙඳ භාණ්ඩ අපනයන, සේවා හා පෞද්ගලික සංක්‍රාම	4,237	4,813	5,641	5,868	6,655	204,511	237,908	289,061	324,856	393,269
4. ණය සේවා අනුපාතික (ආ)										
4.1 2 හි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්										
(i) සමස්ත අනුපාතිකය	14.3	13.7	14.4	15.7	13.7	14.3	13.7	14.2	15.6	13.4
(ii) ජා.මු.අරමුදලේ ගනුදෙනු හැර	13.4	13.2	13.5	14.7	12.4	13.4	13.2	13.5	14.6	12.3
4.2 3 හි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්										
(i) සමස්ත අනුපාතිකය	11.8	11.3	11.8	13.0	11.3	11.8	11.2	11.6	12.9	11.1
(ii) ජා.මු.අරමුදලේ ගනුදෙනු හැර	11.0	10.8	11.1	12.1	10.2	11.0	10.8	11.1	12.1	10.2
5. රජයේ ණය සේවා ගෙවීම්										
5.1 රජයේ ණය සේවා ගෙවීම් (ඇ)	304.9	324.1	342.2	379.6	406.6	14933.5	15749.0	17,887.8	20,996	23,820
5.2 1 හි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්	61	60	51	50	54	62	59	53	50	55

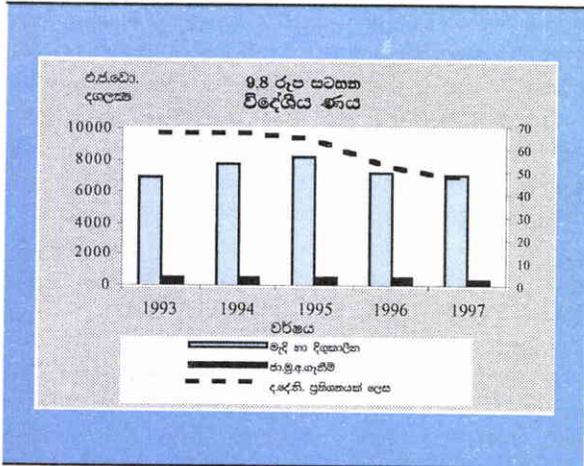
මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) තාවකාලික
 (ආ) වර්ෂය තුළ විනිමය අනුපාතිකයන්හි සිදුවූ වෙනස්වීම් හේතුවෙන් රුපියල් වටිනාකම හා ඇ.එ.ජ.ඩොලර් වටිනාකම අනුව වෙන් වෙන් වශයෙන් ගත් කල ණය සේවා අනුපාතිකයන් වෙනස් වේ.
 (ඇ) ජා.මු.අරමුදලෙහි ගනුදෙනු හැර

9.10 ණය සේවා ගෙවීම්

මැදි හා දිගු කාලීන ණය ආපසු ගෙවීම් හා සියළුම විදේශීය ණය වෙනුවෙන් කරන ලද පොලී ගෙවීම් අඩංගු ණය සේවා ගෙවීම් 1997 වර්ෂයේ එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ

වැටුණි. එසේම ණය සේවා ගෙවීම්, භාණ්ඩ, සේවා සහ පෞද්ගලික සංක්‍රාමවල අනුපාතයක් වශයෙන් ගත්කල අදාළ කාලච්ඡේදය තුළදී සියයට 13.0 සිට සියයට 11.3 දක්වා අඩුවිය.

9.11 විදේශීය වෙළෙඳ වාතාවරණය සහ ප්‍රතිපත්තිය ආනයන හා අපනයන පාලන

නිරුඳු ව්‍යුහය සරල කරන අතරම නිරුඳු නොවන සීමාවන් ක්‍රමයෙන් අඩු කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ වෙළෙඳ ප්‍රතිපත්තිය නිදහස් වෙළෙඳ ක්‍රමයක් අත්පත්කරගැනීම කෙරෙහි තවදුරටත් යොමුවිය. විදේශ වෙළෙඳ මත වූ ප්‍රමාණාත්මක පාලන ක්‍රමයන් ප්‍රධාන වශයෙන් ජාතික ආරක්‍ෂාව, මහජන සෞඛ්‍යය, පරිසර සංරක්‍ෂණය හා දේශීය නිෂ්පාදකයා සුරැකීම වැනි කරුණු සඳහා අවශ්‍ය යැයි සැලකෙන හොඳින් නිර්වචනය කල පවු ලැයිස්තුවකට (අක්‍රීය ලැයිස්තුව) දැන් සීමා කොට ඇත. දේශීය නිෂ්පාදකයා සුරැකීමේ අරමුණින් තිරිඟු ආනයනය ආනයන බලපත්‍ර යටතේ පවතින අතර, හරිත ආරක්‍ෂණ හේතූන් මත, වී ආනයනය පාලනය යටතේ පවතී. රජය හා ඇඹරුම් කම්හලක් වන ප්‍රීමා ලංකා සමාගම අතර, පවතින ගිවිසුමෙහි කොන්දේසි සපුරාලනු පිණිස තිරිඟු හා ධාන්‍ය හා තිරිඟු පිටි හා ධාන්‍ය 1997 දී ද ආනයන බලපත්‍ර පාලනය යටතේ පැවැත්වේ. කාබන් ටෙට්‍රාලෝරයිඩ්, මෙතිල් ක්ලෝරෝෆෝමේ හා මීතයිල් බ්‍රෝමයිඩ් වැනි ඕසෝන් ස්ථරය ක්‍ෂය කරන මූල ද්‍රව්‍යයන් වසර තුළදී ආනයන බලපත්‍ර යටතට ගෙන එන ලද්දේ, ඕසෝන් ස්ථරය සුරැකීම වැනි පරිසරාත්මක කරුණු හේතුකොටගෙනය. සංකීර්ණ වශයෙන් රේගු දත්ත ලේඛණ අංකිත ක්‍රමයේ (Harmonised Code System) අංක 6 ක මට්ටමේ ඇති 6000 ක් පමණ වන මුළු අයිතමයන්ගෙන්, අයිතම 300 ක් පමණ 1997 අවසානය වන විට ආනයන බලපත්‍ර යටතේ පැවැත්වේ.

පරිසර සංරක්‍ෂණය හා පෞරාණික වස්තු සුරැකීමේ අරමුණ ඇතිව කොරල් සිප්පි හා කටු, දඬු හා දඬු නිෂ්පාදන (කළුවර), ඇන්දල හා ඇන්දල නිෂ්පාදන සහ 1945 ට ප්‍රථම ලියාපදිංචි කරන ලද මගී ප්‍රවාහන මෝටර් රථ යන අපනයන වර්ග 4 ක් පමණක් අපනයන බලපත්‍ර යටතේ පැවැත්වේ.

විදේශීය වෙළෙඳ මත වූ නිරුඳු සහ අනිකුත් බදු

ආර්ථික සංවර්ධනය වැඩිදියුණු කිරීමට සුදුසු වාතාවරණයක් ඇති කිරීමේලා අඩු නිරුඳු බදු අනුපාතයන් සහිත සරල හා විනිවිද පෙනෙන නිරුඳු බදු ක්‍රමයක් ඇතිකිරීම හා රේගු පරිපාලනය වැඩිදියුණු කිරීම කෙරෙහි පසුගිය කාලයේ නිරුඳු ප්‍රතිපත්තිය යොමුවිය. මේ අනුව 1995 පෙබරවාරි මස සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි සියයට 10, 20, හා 35 වශයෙන් අනුකාණ්ඩ තනකින් යුත් නිරුඳු බදු ක්‍රමයකට ආනයන සඳහා වූ රේගු බදු විධිමත් කරන ලදී. නම් වශයෙන් ගත් කල, දුම්කොළ, මත්පැන් හා සමහර කාණ්ඩ වලට අයත් මෝටර් රථ වැනි ආනයන භාණ්ඩ කිහිපයක් පමණක් මෙම නිරුඳු බදු අනුකාණ්ඩ තනට බාහිරව පැවැත්වේ.

අපනයන අංශය 1992 අවසානයේ සිට තවදුරටත් සියළුම අපනයන සහ වටිනාකම මත පනවන බදු වලින් නිදහස්ව පැවති අතර, සමහර අපනයන සඳහා පමණක් සෙස් බද්ද හා රාජ්‍ය භාර අයකිරීම් 1997 තුළදීද අඛණ්ඩව පැවැත්වේ.

ඒකීය පදනමක් මත දේශීය කර්මාන්තයන්ට සඵල ආරක්‍ෂණයක් සැපයීම මූලික ඉලක්කය කොටගෙන අනුකාණ්ඩ දෙකකින් යුතු බදු ව්‍යුහයක් වෙත නිරුඳු ව්‍යුහය යොමුකිරීම මධ්‍යකාලීන අරමුණක් වශයෙන් තවදුරටත් පැවැත්වේ. 1998 අයවැය ලේඛනයේ වෙළෙඳ හා නිරුඳු කරුණු සම්බන්ධව ප්‍රධාන අවධානය වූයේ රේගුව නවීකරණය කිරීමේ වැඩපිළිවෙල තුළින්, රේගු පරිපාලනය, වෙළෙඳ ක්‍රියා පටිපාටි හා පිළිවෙත් වැඩිදියුණු කිරීමයි. ස්වයංක්‍රීය දත්ත සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය එනම් රේගු දත්ත සඳහා ස්වයංක්‍රීය ක්‍රමය (ASYCUDA++) ඉහළ නමුත්තාවයකින් හා භාවිතාකරන්නන්ට ඉතා පහසු ක්‍රමයක් බවට වැඩිදියුණු කිරීම, මෙම වැඩපිළිවෙල මගින් අදහස් කොට ඇත. මෙය රේගු පාලනයන්ගේ සඵලතාවය හා නිෂ්කාණ්ණ ක්‍රියාවලියේ කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ නංවනු ඇත. ආයෝජකයන්ට පහසුකම් සපයන ඒකකයක් පිහිටුවීම මගින් රේගු පරිපාලනය වෙළෙඳ ප්‍රවර්ධනය කිරීම වැනි ක්‍ෂේත්‍ර වෙතද ප්‍රසාරණය වනු ඇත. වෙළෙඳ බඩු පරීක්ෂා කිරීමට දුනට ලෝකයේ භාවිතා වන දියුණුම ක්‍රමය උපයෝගී කරගනිමින්, කොළඹ වරායේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යනු ලබන යෝජිත වෙළෙඳ භාණ්ඩ එක්ස්කිරණ පරීක්ෂා ක්‍රමයේ අරමුණු අතර, රේගු ආරක්‍ෂණ කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීම, ආනයන හා අපනයන කරුවන් මුහුණ පාන අපහසුකම් අවම කිරීම හා නීති විරෝධී ජාවාරම් වැලැක්වීමද වේ.

නිරුඳු ව්‍යුහය අධ්‍යයනය කොට තවදුරටත් සුදුසු වෙනස්කම් නිර්දේශ කිරීමට 1997 දී රජය වෙළෙඳ හා නිරුඳු පිළිබඳ ජනාධිපති පරීක්ෂණ කොමිෂම පත්කරන ලදී. දකුණු ආසියානු රටවල් අතර, නිදහස් වෙළෙඳ මහජාදන වරණීය වෙළෙඳ වැඩපිළිවෙල වෙත යොමුවීමේ ඵලදායී පරීක්ෂා කිරීම සඳහාද රජය විසින් කමිටුවක් පත්කරන ලදී.

වෙළෙඳ හා කීරුබදු ප්‍රතිපත්තිය ඵලදායී අයුරින් කළමණාකරණය කිරීම මගින් ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වල ප්‍රසාරණය, ඉහළ ඵලදායීතාවය හා කාර්යක්ෂමතාවය ලභාකරගැනීමේ අරමුණින්, 1998 අයවැය මගින් අංශ කිහිපයකටම කීරු බද්දෙන් තොරව අමුද්‍රව්‍ය හා යන්ත්‍ර සූත්‍ර උපකරණ ලබාගැනීම සඳහා පහසුකම් ලබාදෙන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ආදායමෙන් සියයට 50 ක් පමණ වන රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අංශය සිය ඉපැයීම් වලින් සියයට 60 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් අමුද්‍රව්‍ය ආනයනය සඳහා වැය කරයි. කෙසේ වුවද, රෙදිපිළි ආනයනයෙන් සියයට 86 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් මෙතෙක් ආයෝජන මණ්ඩලය අනුමත ව්‍යවසායයන් මගින් කීරු බදු නිදහස් පදනම මත සිදුකළ බැවින් බදු එකතු කිරීමේ අනුපාතය මුළු රෙදිපිළි ආනයන වලින් සියයට 0.8 ක් වැනි ඉතා පහළ මට්ටමක පැවැතිණි. මෙම අංශයට අදාළ වූ ඉහළ කීරු බදු අනුපාතයන් ගෙවනු ලැබූයේ ආයෝජන මණ්ඩලය යටතේ පාලනය නොවන

ප්‍රධාන වශයෙන් මධ්‍යම හා සුළු පරිමාණ කර්මාන්ත විසින් පමණි. ඒ අනුව, කීරුබදු ව්‍යුහය විධිමත් කිරීමේ වර්තමාන ප්‍රතිපත්තිය අනුව සරල හා විෂමතා අවම කිරීම පිණිස 1997 නොවැම්බර් 6 වෙනිදා සිට රෙදිපිළි වියන තුල් රෙදිපිළි හා ඒ ආශ්‍රිත සියළුම අන්තර් හා ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ ආනයනය, කීරුබදු වලින් නිදහස් කරන ලදී. මෙම අංශයේ කීරුබදු සම්පූර්ණයෙන් ඉවත්කිරීම මගින්, රේගුවේ වැඩ ප්‍රමාණය අඩුවීම, රේගු ක්‍රියාපිළිවෙල සරලවීම හා රේගුවේ ප්‍රමාදවීම් දුෂණ හා රෙදිපිළි නීති විරෝධී ලෙස මෙරටට ගෙන ඒම අවම වනු ඇත.

කෘෂිකර්මාන්තයට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම සඳහා නයිට්‍රජන්, පොස්පරස් හා පොටෑෂ් (N.P.K.) පොහොර හා කෘෂි රසායන ආනයනය කීරු බදු වලින් නිදහස් කරන ලදී. මේ අතර, බීජ පිරිසිදු කිරීම තේරීම හා වර්ග කිරීමට භාවිතාකරන යන්ත්‍ර, බීජ පරීක්ෂණ උපකරණ හා බීජ අසුරන යන්ත්‍ර ආනයනයද කීරු බදු වලින් නිදහස් කරන ලදී. කේ අසුරන යන්ත්‍ර හා වර්ණ වෙන්කරන උපකරණ මත වූ කීරු බදු ඉවත් කිරීම මගින් කේ නිෂ්පාදන අංශයටද ප්‍රතිලාභ සැලසිණි. ප්‍රවාහන අංශයට ඉහළ ප්‍රමුඛතාවයක් ලබාදෙන ලදී. 1997 අයවැයෙන් සලසන ලද කීරුබදු සහනයන්ට අමතරව, භාණ්ඩ අලෙවිකිරීම හා ප්‍රවාහනයට පහසුකම් සැපයීම සඳහා කෘෂිකාර්මික ට්‍රැක්ටර්, ලොරි සහ ශීතාගාරික ට්‍රැක්ටර් ආනයනය කීරුබදු වලින් නිදහස් කරන ලදී. මෙම අරමුණ තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමේ අදහසින් ට්‍රැක්ටර් හා ලොරි නිෂ්පාදනය සඳහා ආනයනය කරන භාණ්ඩ කීරු බදු වලින් නිදහස් කළ අතරම මෙමගින් තරඟකාරී වාතාවරණයක් තුළ මෙම භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීමට දේශීය කර්මාන්ත දිරිගන්වන ලදී. විශාල වෙළෙඳ සංවිධානවලට සිය සේවකයන්ට අවශ්‍ය ප්‍රවාහන පහසුකම් සැපයීම සඳහා, බස් රථ හා කෝච් රථ ආනයනය සඳහා කීරුබදු නිදහස් පහසුකම් සලසන ලදී. එපමණක් නොව, මේ සඳහා වූ වියදම බදු ගෙවිය යුතු ආදායමෙන් අඩුකිරීමටද ඉඩ දෙන ලදී. පෞද්ගලික අංශයේ බස් රථ හිමියන්ට ආසන 40 ට වඩා වැඩි සංඛ්‍යාවක් සහිත බස් රථ කීරු බදු වලින් තොරව ආනයනය කිරීමට ඉඩ දෙන ලදී. මෙම සියළුම භාණ්ඩ 1997 නොවැම්බර් 6 වෙනි දින වනතුරු සියයට 10 ක බදු අනුපාතය යටතේ පැවැතිණි.

ධීවර කර්මාන්තයට අවශ්‍ය නාවික උපකරණ, ධීවර බෝට්ටු සඳහා වූ අමතර කොටස්, මසුන් සොයාගන්නා උපකරණ හා ධීවර දෑල් කැනීමට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය කීරු බදු වලින් තොරව ආනයනය සඳහා පහසුකම් සලසන ලදී. මෙම භාණ්ඩ ද මින් පෙර සියයට 10 බදු අනුපාතය යටතේ පැවැතිණි. සීඝ්‍ර ආර්ථික දියුණුවක් සඳහා වූ අත්‍යවශ්‍ය නවීන තාක්ෂණය හා පණිවුඩ හුවමාරු පහසුකම් සඳහා වූ වියදම අවම කිරීමේ අරමුණින් පරිගණක යන්ත්‍ර, මෘදුකාංග හා ඒ හා සම්බන්ධ උපාංග දුරකථන පණිවුඩ හුවමාරු උපකරණ හා උපාංගද කීරු බදු වලින් නිදහස් කරන ලදී. වෛද්‍ය පහසුකම් වල පිරිවැය අඩුකිරීමට සහ සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය උනන්දු කරවීමට, සියයට 10 ක කීරු බදු අනුපාතය යටතේ පැවැති,

9.11 වැනි සංඛ්‍යා සටහන
සරල ආනයන බදු එකතු කිරීමේ අනුපාතය (අ)

වර්ගය	1995(අ)	1996(ආ)	1997(ඇ)
සාර්ථකාර්මික භාණ්ඩ	10.7	10.3	11.8
ආහාරපාන වර්ග	10.1	9.1	11.5
සහල්	38.5	0.3	6.3
පිටි	0.0	2.3	0.0
පීනී	14.6	15.9	17.8
කිරි හා ධාන්‍ය	0.0	0.0	0.0
කිරි හා කිරි නිෂ්පාදන	11.5	11.5	11.8
කරවල	2.0	2.1	1.6
වෙනත් මාරු නිෂ්පාදන	4.6	4.2	4.9
වෙනත් ආහාර	18.7	19.0	17.9
ආහාර නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ	11.8	12.6	12.2
මෝටර් රථ හා සයිකල්	21.7	24.3	24.5
ඉවත් පිදුම් යන්ත්‍ර හා රූපවාහිනී යන්ත්‍ර	6.9	12.1	11.5
රබර් ටයර් හා චිද්‍රවි	33.6	32.5	33.5
බෙහෙත් හා මාංශ	1.5	1.5	1.3
ආහාර නොවන වෙනත් ද්‍රව්‍ය	11.1	10.6	9.4
අන්තර් භාණ්ඩ	9.0	8.0	5.9
පොහොර	0.0	0.0	0.1
බොර තෙල්	41.1	33.6	21.7
වෙනත් ඛනිජ තෙල්	23.4	24.6	18.7
රසායනික ද්‍රව්‍ය හා සංයෝග	9.8	7.6	7.6
වයි වර්ග, පදම් කිරීමේ හා වර්ණ වර්ණ	8.8	8.2	7.1
කඩදැසි හා සන කඩදැසි	9.8	6.9	6.0
රෙදිපිළි හා ඇඟළුම්	1.0	1.1	0.8
වෙනත් අන්තර් භාණ්ඩ	9.2	5.7	5.2
ආයෝජන භාණ්ඩ	10.1	7.6	7.0
ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය	8.7	9.3	9.1
ගමනාගමන උපකරණ	21.6	18.9	17.3
යන්ත්‍රසූත්‍ර හා උපකරණ	6.2	3.9	3.4
වෙනත් ආයෝජන භාණ්ඩ	10.1	6.7	6.3
වෙනත් ආනයන	2.2	4.1	2.3
එකතුව	9.7	8.5	7.4

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
(අ) මුළු කීරුබදු එකතුව මුළු ආනයන වටිනාකමෙහි (මි.රු.ගැ) ප්‍රතිශතයක් ලෙස
(ආ) සංරැකවීම සහ පරිවහන සංස්ථා
(ඇ) සාර්ථකාර්මික සමුදායකරණය වෙළෙඳ සංස්ථාව ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව

වෛද්‍ය හා දත්ත වෛද්‍ය උපකරණ හා උපාංග ඇතුළු ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ තීරු බදු වලින් නිදහස් කරන ලදී. 1995 නොවැම්බර් මසදී 1996 අයවැය මගින් ඔප නොදැමූ මැණික් ගල්, මෙවලම්, මැණික්ගල් කැපීම හා සැකසීම සඳහා අවශ්‍ය යන්ත්‍ර උපකරණ තීරු බදු රහිතව ආනයනයට සලසන ලද පහසුකම් වලට අමතරව 1998 අයවැය මගින් අපනයනය සඳහා ස්වර්ණාභරණ නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය රත්රන්, මැණික් ගල් හා උපාංග තීරු බද්දෙන් නිදහස් කරන ලදී. එපමණක් නොව, මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ කර්මාන්තය ආදායම් බද්දෙන් හා ජාතික ආරක්ෂණ බද්දෙන් නිදහස් කරන ලදී. දේශීය වේවැල් කර්මාන්තයට සහායවීමට හා පරිසරය ආරක්‍ෂාකිරීමට වේවැල් සහ උණ බම්බු ආනයන සඳහා වූ තීරු බදු ඉවත්කර ඇති අතර, දේශීය අමුද්‍රව්‍ය සැපයීම වැඩිකිරීම සඳහා වැඩ පිළිවෙලක්ද යෝජනා කර ඇත.

ආනයනය සඳහා වූ පිරිවැටුම් බදු ගණනය කිරීම සඳහා පනවනු ලැබූ සියයට 25 ක අධිභාරයද 1997 නොවැම්බර් 6 වෙනිදා සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි සියයට 10 ක් දක්වා අඩුකර ඇත. තීරු බදු වලින් නිදහස් කරන ලද සියළුම ආනයන පිරිවැටුම් බද්දෙන්ද නිදහස් කර ඇත.

වත්මන් ප්‍රතිපත්ති අරමුණු හා අනුව යමින්, ආනයන සඳහා බදු අත්හැරීම් ජාතික යහපත සඳහා අත්‍යවශ්‍ය යැයි සැලකෙන භාණ්ඩ කිහිපයකට සීමාකර තිබුණි. ඉහළ ආහාර මිල ගණන් හේතුවෙන් වැඩිවෙන ජීවන වියදමට සහන සැලසීම වස් පරිපූජ (සියයට 35), කරවල, භාල්මැස්සන් හා වියළි ඉස්සන් (සියයට 10 බැගින්) සඳහා සම්පූර්ණ බදු අත්හැරීමක්ද, සම්පූර්ණ යොදා ගෙන කිරිපිටි (සියයට 10) හා පින් මාළු (සියයට 5) සඳහා අර්ධ බදු අත්හැරීමක්ද, වර්ෂය පුරා අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. තිරිඟු ආනයනය සඳහා 1997 ඔක්තෝබර් 10 වෙනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි සම්පූර්ණ බදු අත්හැරීමක් (සියයට 20) ලබාදෙන ලදී. 1996 අප්‍රේල් 15 වන දින හඳුන්වා දුන් සහල් සඳහා පූර්ණ බදු අත්හැරීමද (සියයට 35) මහ කන්නයේ සරු අස්වැන්න හේතුකොටගෙන 1997 ජනවාරි 30 වන දින ඉවත් කරන ලදී. ලොකු එෆුණු, අර්නාපල් හා වියළි මිරිස් සඳහා පැවැති අධි ඉල්ලුම් තත්ත්වයට සහනදැයි විසඳුමක් ලෙස 1996 දෙසැම්බර් 4 වෙනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ප්‍රදානය කළ සියයට 15 අර්ධ බදු අත්හැරීම, 1997 ජනවාරි 31 වෙනි දින ඉවත් කරන ලදී. 1996 නොවැම්බර් 27 වෙනි දින සිට සීනි ආනයන මත බලපැවැත්වූ සියයට 17 ක අර්ධ බදු අත්හැරීම 1997 අගෝස්තු 11 වන දින සියයට 10 දක්වා අඩුකරන ලදී. ආහාර සඳහා ගන්නා ලද තෙල් වර්ගවල දේශීය මිල ගණන් අඩුකිරීමට මෙන්ම පොල් මද නිෂ්පාදනය සඳහා වූ ඉහළ ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් හමුවේ දේශීය කර්මාන්තවලට සහාය වීම පිණිස 1996 ජූනි 15 වෙනිදා සිට මාස 7 ක කාලයක් දක්වා ආහාර සඳහා ගන්නා තෙල් වර්ග හා කොප්පරා වලට ප්‍රදානය කළ සියයට 30 ක බදු අත්හැරීම, 1997 ජනවාරි 16 වෙනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි සියයට 20 දක්වා අඩුකරන ලදී. කෙසේ වුවද, මෙසේ අවිධිමත් ලෙස බදු අත්හැරීම වෙළෙඳ ප්‍රතිපත්තියෙහි අවිනිශ්චිත බවක් ජනිත කරවන

අතරම කාර්යක්ෂම වෙළෙඳපලක් ඇතිවීම කෙරෙහිද බාධා පමුණුවයි. වැට්ටි හෝග නොවන කෘෂිකාර්මික අංශයට දිය යුතු අවම ආරක්ෂණය පැහැදිලිව නිර්වචනය කළයුතු අතර, දිගුකාලීනව ආරක්ෂණය ඉවත්කිරීම සඳහා වන සැලසුම්ද සහිතව අවුරුදු පහක පමණ කාලයක් සඳහා රජයේ ඉදිරි පිළිවෙත පිළිබඳව පූර්ව දැනුම් දීමක් කළයුතුව ඇත. එසේ කිරීමෙන් වැට්ටි හෝග නොවන කෘෂිකාර්මික අංශයට සම්බන්ධ සියළුම නිෂ්පාදකයන්ට, වෙළෙඳුන්ට හා පාරිභෝගිකයන්ට ඉදිරිය පිළිබඳ වඩාත් පැහැදිලිව පුරෝකථනය කලහැකි ප්‍රතිපත්ති වාතාවරණයක කටයුතු කිරීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත. සියල්ලන්ගේම සුභසාධනය වැඩිදියුණු වන වෙළෙඳපොළ කාර්යක්ෂමතාවයට මෙහිත් මහ පැදෙනු ඇත.

අන්තර් භාණ්ඩ හා සම්බන්ධව බලන විට, සහන සැලසීමේ පියවර ලෙස බදු අත්හැරීම් සීමිත සංඛ්‍යාවක් ප්‍රදානය කර තිබේ. දේශීය රෙදිපිළි නිපදවන්නන්ට හා කුකුළු ගොවිපල හිමියන්ට සහන සැලසීම සඳහා නුල් හා කුකුළු ආහාර සඳහා තීරු බදු අත්හැරීම් කරන ලදී. ඉස්සන් ඇතිකරන්නන්ට සහනයක් සැලසීම සඳහා 1996 අගෝස්තු 24 වෙනිදා සිට 1997 පෙබරවාරි 24 දක්වා ඉස්සන්ගේ කැම වර්ග සඳහා වූ බදු මුළුමනින්ම අත්හරින ලදී. ඉහළ ගිය ජාත්‍යන්තර බනිස් කෙල් නිෂ්පාදන මිල ගණන් හමුවේ ද්‍රව බනිස් වායුව (එල්.පී.ගැස්) හා අනිකුත් බණිස් කෙල් නිෂ්පාදන සඳහා 1997 ජනවාරි 15 වෙනි දින සිට 1997 ජූලි 15 දක්වා බලපැවැත්වෙන පරිදි පිළිවෙලින් පූර්ණ බදු අත්හැරීමක් (සියයට 10) හා අර්ධ බදු අත්හැරීමක් (සියයට 10) ප්‍රදානය කරන ලදී. විදුලි බලය පිරිමැසීමේ අරමුණින් ශක්තිය අඩුවෙන් වැයවන විදුලි බල්බ භාවිතය දිරිමත් කිරීම සඳහා 1997 අප්‍රේල් 18 වෙනි දින සිට ජූලි 15 වෙනිදා ප්‍රාග්ධන සඳහා වූ බදු (සියයට 10) පූර්ණ වශයෙන් අත්හරින ලදී.

පෞද්ගලික අංශයේ විදුලි බල උත්පාදන යන්ත්‍ර භාවිතය දිරිමත් කිරීම සඳහා විදුලි බල උත්පාදන යන්ත්‍ර (සියයට 10) සඳහා 1996 ජූනි 1 වෙනිදා සිට ලබාදී තිබූ පූර්ණ බදු අත්හැරීම 1997 ජූලි 15 වෙනිදා දක්වා ක්‍රියාත්මක විය.

මුළු ආනයනවලට අනුපාතිකව බද්දට යටත් වන ආනයන විශේෂයෙන්ම, අන්තර් භාණ්ඩවල පහත වැටීම පිලිබිඹු කරමින් සඵල ආනයන බදු අනුපාතය එනම් ආනයන බදු එකතුව හා මුළු ගලපන ලද ආනයන අතර අනුපාතය 1996 සියයට 8.5 සිට 1997 සියයට 7.4 දක්වා පහත වැටුණි. 1996 දී පැවැති සියයට 35 හා සසඳන කල 1997 මුළු ආනයන වලින් සියයට 40 ක් වූ ආයෝජන මණ්ඩලයේ (B.O.I) ආනයන වල වැඩිවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු කොට ගෙන මුළු ආනයනයන්ගේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු අයකළහැකි ආනයන 1996 සියයට 41 සිට 1997 සියයට 38.5 දක්වා අඩුවිය. 1997 අයවැයෙන් සමහර අමුද්‍රව්‍ය සඳහා ප්‍රදානය කළ තීරු බදු අඩුකිරීම් හා 1997 ජනවාරි 15 වෙනිදා සිට 1997 ජූලි 15 වැනිදා දක්වා ද්‍රව බනිස් වායුව හා බනිස් කෙල් නිෂ්පාදන සඳහා වූ බදු අත්හැරීම් හේතුකොටගෙන අන්තර් භාණ්ඩ කාණ්ඩයේ, සඵල ආනයන බදු අනුපාතය සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටිණි. බනිස්

කෙල් නිෂ්පාදන මත වූ තීරුබදු අත්හැරීමේ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් බොරතෙල් හා අනිකුත් බනිජ තෙල් කාණ්ඩයන් දෙකෙහිම සඵල ආනයන බදු අනුපාතය සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණි. මුළු ප්‍රමාණයෙන් සියයට 86 ක් පමණ බදු නිදහස් පදනම මත ආයෝජන මණ්ඩලයට අයත් ව්‍යවසායන් මගින් ආනයනය කළ බැවින් රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් සඳහා සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ තීරු බදු අනුපාතයක් (සියයට 35) අයකලද, සඵල ආනයන බදු අනුපාතය ඉතාම අඩු (සියයට 0.8) මට්ටමක පැවැතිණි.

ආයෝජන භාණ්ඩ විශේෂයෙන්ම ප්‍රවාහන යන්ත්‍ර සඳහා වූ සඵල ආනයන බදු අනුපාතයද 1997 දී අඩුවිය. වසර තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ආනයන වියදමෙහි ඉහළ යාමක් පෙන්නුම් කළ ප්‍රවාහන උපකරණ අමතර කොටස් හා උපාංග හා මගී ප්‍රවාහන වාහන සඳහා 1997 අයවැය මගින් අඩු තීරු බදු අනුපාත පිරිනැමීම මීට හේතුවිය. යන්ත්‍ර සූත්‍ර හා උපකරණ කාණ්ඩයේ වූ සුළු අඩුවීමට විදුලි බල උත්පාදන යන්ත්‍ර මත 1996 ජුනි මස සිට 1997 ජූලි දක්වා බලපැවැත්වූ තීරු බදු අත්හැරීම අර්ධ වශයෙන් හේතුවිය.

පාරිභෝගික භාණ්ඩ කාණ්ඩයේ, ආහාර හා පාන වර්ග සඳහා සාමාන්‍ය සඵල තීරු බදු අනුපාතය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර, ආහාර නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ සඳහා එය සුළු වශයෙන් පහත වැටුණි. ආහාර හා පාන කාණ්ඩයේ සඵල තීරු බදු අනුපාතයේ වැඩිවීම, සහල් හා සීනි ආනයනය මගින් ප්‍රධාන වශයෙන් පිළිබිඹු කරයි. 1996 මාස අට හමාරක කාලයක් තුළ භුක්ති විදින ලද සහල් සඳහා වූ සියයට 35 ක පූර්ණ බදු අත්හැරීම ඉවත්කිරීමෙහි හා 1997 අගෝස්තු මස සීනි සඳහා වූ බදු අත්හැරීම සියයට 17 සිට සියයට 10 දක්වා අඩුකිරීමේ බලපෑම, 1997 දී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ මට්ටමක පැවැති සඵල බදු අනුපාත වලින් පිළිබිඹු විය. ආහාර නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ සඳහා වූ සඵල බදු අනුපාතයේ ඉතා සුළු වෙනස්වීමක් පමණක් දකිය හැකිවිය.

රෙදිපිළි සහ ඇඟළුම් පංගු ප්‍රමාණයන් වෙන්කිරීම

අපනයනකරුවන්ගේ අතින් අපනයන ක්‍රියාකාරිත්වය මත පදනම් වූ පංගු වෙන්කිරීමේ ක්‍රමය 1997 දීද ක්‍රියාත්මක වූ අතර, සංචිත පංගු (Pool Quota) වෙන්කිරීමේදී තවක අපනයනකරුවන්ට සහ පවත්නා ධාරිතාව පුළුල් කරගත් අපනයනකරුවන්ට ප්‍රමුඛත්වය ලබාදුණි. 1997 වසර තුළදී පංගු වෙන්කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියෙහි සංශෝධනයක් සිදු නොවීය. ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, යුරෝපීය සංගමය සහ කැනඩාව සඳහා ලැබී ඇති පංගු ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් සියයට 5.6, සියයට 11.4 සහ සියයට 0.9 කින් වැඩිවිය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ලැබී ඇති සමස්ත පංගු ප්‍රමාණය, 1996 වූ සියයට 13.5 ක වැඩිවීම හා සසඳන කළ සියයට 6.2 කින් වැඩිවිය. කෙසේ වුවද, සමහර පංගු කාණ්ඩ වලට ඉල්ලුම අඩුවීම හේතු කොටගෙන ප්‍රධාන වශයෙන් සමස්ත පංගු උපයෝජන අනුපාතය 1996 පැවැති සියයට 70 සිට සියයට 65 දක්වා

අඩුවිය. මේ අතර, අඩු එකතු කළ වටිනාකමක් ඇති ඇඟළුම් කාණ්ඩවල සිට වැඩි එකතු කළ වටිනාකමක් ඇති ඇඟළුම් කාණ්ඩවලට මාරුවීමක්ද දක්නට ලැබුණි. විවිධ කාණ්ඩ සහ විවිධ රටවල් අනුව පංගු උපයෝජනයේ පුළුල් වෙනසක් පෙන්නුම් කරන ලදී. ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද වෙළෙඳපොළට කබා, දිග කලිසම්, ක්‍රීඩා ඇඳුම් ආදිය සඳහා ලැබී ඇති පංගු ප්‍රමාණයේ හා උපයෝජනයේ කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. එම වෙළෙඳපොළටම රාත්‍රී ඇඳුම්, රෙදිපිළි සහ කාන්තාවන්ගේ ඇඳුම් කට්ටල වැනි වෙනත් ඇඟළුම් සඳහා අඩු පංගු ප්‍රමාණයක් ලබාදී තිබියදීත් උපයෝජනය 1997 ට වඩා වැඩි මට්ටමක පැවැතිණි. අත්මිස්, ගොතන ලද හැට්ට, කම්ප සහ සාප්පු තුවා වැනි ඒකක සඳහා ලැබී ඇති පංගු ප්‍රමාණය ඉහළ ගියද, එම ඒකක සඳහා උපයෝජනය අඩුවී ඇත. යුරෝපීය සංගමයට යවන සෑම ඒකක වර්ගයකටම ලැබී ඇති පංගු ප්‍රමාණය වැඩිවී ඇති නමුත් උපයෝජනය අඩුවී ඇත. කැනේඩියානු පංගු සලකා බැලීමේදී සතුටුදායක පංගු උපයෝජනයක් පෙන්නුම් කරන්නේ කාණ්ඩ කිහිපයක් පමණි. ඇඟළුම් සඳහා පවතින පංගු ප්‍රමාණය වැඩි වනවාත් සමඟම එම ඇඟළුම් සඳහා විශේෂිත වූ වෙළෙඳපොළ වලින් ඇතිවන ඉල්ලුමද ඊට උපකාර වන ලෙස වැඩිවිය යුතු බව පෙන්නුම් කරමින් පංගු යටතට ගැනෙන සමහර ඇඟළුම් සඳහා ප්‍රමාණවත් 'ඉල්ලුමක්' නොමැති වීම මෙම ක්‍රියාකාරිත්වයට අර්ධ වශයෙන් හේතු වී ඇති බව පෙනේ.

අපනයනකරුවන් සඳහා දිරිගැන්වීම

1997 වසර තුළදීද අපනයන අංශයේ තරඟකාරිත්වය සහ ලාභදයිත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා රජය මගින් ප්‍රතිපත්තිමය පියවර කිහිපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. අපනයන දිරිගැන්වීම සඳහා වර්තමානයේ පවත්වාගෙන යන බදු ප්‍රතිදාන ක්‍රමය (Duty Rebate Scheme), අපනයන සඳහා භාණ්ඩ නිපදවීමට තීරු බදු වලින් තොරව යෙදවූ ආනයනය කිරීමේ ක්‍රමය (Inward Processing Scheme), බන්ධිත ගුදම් පහසුකම් සැපයීමේ ක්‍රමය (Bonded Warehouse Scheme) හා බදුවලින් නිදහස් කිරීම (Exemption on Fiscal Levies Scheme) ආදියෙහි පවත්නා ව්‍යාකූල ක්‍රියාමාර්ග හා පරිපාලන ප්‍රමාදයන් ඉවත්කිරීම සඳහා එවැනි ක්‍රම, බදුවලින් නිදහස් කිරීමේ කමිටුව තුළින් ක්‍රියාත්මක කිරීම 1997 සිට අත්හැර දමන ලදී. මෙම වැඩ පිළිවෙළවල් ඉන්පසු කෙලින්ම රේගු දෙපාර්තමේන්තුව සහ මුදල් අමාත්‍යාංශය මගින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 1997 අයවැයෙන් යෝජනා කළ පරිදි අපනයන සැකසුම් සඳහා වූ ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ සහ අන්තර් භාණ්ඩ බදුවලින් නිදහස් කිරීමේ ක්‍රමය සංශෝධනය කරන ලදී. මේ ක්‍රමය යටතේ තම නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 50 කට වඩා අපනයනය කරනු ලබන අපනයනකරුවන්ට ප්‍රාග්ධන හා අන්තර් භාණ්ඩ ආනයනය මත සියයට 100 ක තීරුබදු සහ අනෙකුත් බදු සහන ලබාදෙන ලදී. තම නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 25 සහ සියයට 50 අතර, ප්‍රමාණයක් අපනයන කරනු ලබන අපනයනකරුවන්ට සියයට 50 ක බදු සහන ලබාදෙන ලදී.

මෙම වැඩපිළිවෙලින් ආවරණය වන ප්‍රමාණය පුළුල් කිරීමෙන්, නව ආයෝජනයක් සිදුකිරීමේදී පවත්නා යන්ත්‍ර සූත්‍ර වල තත්ත්වය ඉහල නැංවීමට කටයුතු කිරීමේදී හා ඵලදායීතාවය වැඩි කිරීමට කටයුතු කිරීමේදී විශේෂයෙන්ම සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අපනයන කරුවන්ගේ මූලික ආයෝජන වියදම පහත වැටුණි. පොලී අනුපාතික පහළ දැමීමේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජකයන්ට වැඩියෙන් අරමුදල් ලබාදීමේ අරමුණින් ආයෝජන මණ්ඩලයට අයත් නොවන අපනයනකරුවන්ට විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු ඒකක සහ දේශීය බැංකු ඒකක වලින් විදේශීය මුදල් ණය ලබා ගැනීමට අවසර දෙන ලදී. ආයෝජන දිරිමත් කිරීම සඳහා ආයෝජකයින්ට ඔවුන්ගේ ආයෝජන වියදම අවුරුදු දෙකකින් පියවාගැනීමට හැකිවන පරිදි යන්ත්‍ර සූත්‍ර හා උපකරණ මත වසරකට සියයට 33 1/2 බැගින් වූ ක්‍ෂයවීමේ දීමනාව සියයට 50 දක්වා වැඩිකරන ලදී. මීට අමතරව, ආයෝජනය සඳහා අවශ්‍ය මූලික වියදම අඩුකිරීමේ අරමුණින්, 1995 දී සියයට 4.5 සිට සියයට 2 දක්වා අඩුකරන ලද යන්ත්‍ර සූත්‍ර හා උපකරණ ආනයනය මත පනවන ලද ජාතික ආරක්‍ෂක බද්ද, 1997 ජනවාරි වලදී සියයට 0.5 දක්වා අඩුකරන ලදී.

පරිගණක තාක්‍ෂණය වැඩිදියුණු කිරීමට, හා පරිගණක පරිහරණය කරන්නන් පුහුණු කිරීමට 1998 අයවැයෙන් ලබාදුන් බදු සහන වලින් සහ උසස් තාක්ෂණයක් ලබාගැනීම සඳහා අවශ්‍ය අවම ආයෝජන අවශ්‍යතාවය දැනට පවත්නා සමාගම් සඳහා රුපියල් දශ ලක්ෂ 2.5 සිට රුපියල් දශ ලක්ෂ 1 දක්වාත් පවත්නා සමාගම් සඳහා රුපියල් දශ ලක්ෂ 10 සිට දශ ලක්ෂ 4 දක්වා අඩුකිරීමෙන් ඇති වූ වාසිදායක තත්ත්වයෙන් ප්‍රයෝජන ගැනීමට අපනයනකරුවන්ට හැකිවිය. මෙය සුළු සහ මධ්‍ය පරිමාණ අපනයනකරුවන්ට ඉහත වැඩපිළිවෙළ යටතේ සුදුසුකම් ලැබීමට උපකාරී වූ අතර, නව තාක්‍ෂණය ලබාගැනීමට දිරිගැන්වීමක් ද විය. ඇඟළුම් කර්මාන්තය තවදුරටත් පුළුල් කිරීමට දිරිගැන්වීමක් වශයෙන් දුෂ්කර සහ ඉතා දුෂ්කර ප්‍රදේශවල අමතර රැකියා අවස්ථා 150 ක් ලබාදෙන ඇඟළුම් කම්හල් සඳහා 1997 අයවැයෙන් යෝජනා කරන ලද පරිදි බදු විරාමය වසර තුනකින් දීර්ඝ කරන ලදී. විසිතුරු පැලෑටි, මල්, පළතුරු සහ එළවළු අපනයන සඳහා ලැයිස්තුගත ශුචිත් නැව් ගාස්තු සඳහා සියයට 100 ක ප්‍රතිදනයක් 1997 අගෝස්තු සිට ලබාදෙන ලදී.

1998 අයවැයෙන්, සුළු සහ මධ්‍ය පරිමාණයේ කෘෂි නිෂ්පාදන, අළුත් සහ සකස්කළ එළවළු සහ පළතුරු, මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ කර්මාන්තය සහ රෙදිපිළි සහ ඇඟළුම් කර්මාන්තය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා විවිධ දිරිගැන්වීම් යෝජනා කරන ලදී. අළුත් සහ සකස් කළ පළතුරු සහ එළවළු අපනයනය කිරීම සඳහා හෙක්ටයාර පහක අවම බිම් ප්‍රමාණයක් වගාකරන, දැනට පවත්නා සහ නව සමාගම්වලට අවුරුදු 10 ක බදු විරාමයක් සමඟ තීරු බදු රහිතව යන්ත්‍ර හා උපකරණ ආනයනය කිරීමට ඉඩ දෙන ලදී. තීරු බදු රහිතව රත්, මැණික් ගල් සහ උපාංග ආනයනයට අමතරව මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ

කර්මාන්තය ආදායම් බද්දෙන් සහ ජාතික ආරක්ෂක බද්දෙන් නිදහස් කරන ලදී. රෙදිපිළි කර්මාන්තය සම්පූර්ණ වශයෙන් තීරු බද්දෙන් නිදහස් කිරීමත් සමඟ, රෙදිපිළි සඳහා පැවැති නිෂ්පාදන බැඳුම්කර (Manufacture-in-Bond) ක්‍රමය ඉවත් කරන ලදී.

අපනයනකරුවන් සඳහා ආයතනික පහසුකම්

අපනයනය තවදුරටත් සංවර්ධනය කිරීමට සහ දිරිගැන්වීමට මෙන්ම අපනයන සඳහා වූ ප්‍රතිපත්තිමය වාතාවරණය වැඩිදියුණු කිරීමට සහායවීම සඳහා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය මගින් පුළුල් සේවාවන් රාශියක් නොකඩවා සපයන ලදී. ප්‍රධාන වශයෙන්ම සාම්ප්‍රදායික නොවන අපනයන සංවර්ධනය සහ දිරිගැන්වීම අරමුණු කරගෙන අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය මගින් සැපයුම් වැඩිදියුණු කිරීම, ගුණාත්මක භාවය ඉහළ නැංවීම, ඵලදායීතාවය, අපනයන ඇසුරුම් සහ නව වෙළෙඳපොළවල් කරා යොමුවීම ආදිය සඳහා අපනයනකරුවන්ට උපදෙස් ලබාදෙන ලදී. තාක්‍ෂණය සහ කුසලතා සංවර්ධනය කිරීමේ වැඩපිළිවෙළ යටතේ අපනයනකරුවන්ට සහායවීමට අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය යටතේ වැඩ පිළිවෙලවල් සහ වැඩමුළු රාශියක් පවත්වන ලදී. වෙළෙඳපොළ වැඩිදියුණු කිරීමට අතදීමක් වශයෙන් ස්වර්ණාභරණ, ඇඟළුම්, ලී වලින් සාදන ලද අත්කම් භාණ්ඩ, අත්යන්ත්‍ර රෙදිපිළි නිෂ්පාදන, පාවහන්, කොහු නිෂ්පාදන, කුළුබඩු, පිහන් මැටියෙන් තැනූ තැඟි භාණ්ඩ, ස්වාභාවික මල් සහ විසිතුරු මත්ස්‍යයන් ඇතුළු විශාල පරාසයකට අයත් නිෂ්පාදන ගණනාවක් සඳහා ඒ ඒ නිෂ්පාදන සඳහා විශේෂ වූ වෙළෙඳ ප්‍රදර්ශන සහ පොදු වෙළෙඳ ප්‍රදර්ශන රාශියක් පැවැත්වීම මෙන්ම එම නිෂ්පාදන ගණනාවක් සඳහා ව්‍යාපාර කටයුතු චක්‍රවේන් හමුවීම, මිලදී ගැනීමේ දුක පිරිස් සංවිධානය කිරීමේ වැඩ පිළිවෙළවල්ද අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය මගින් සිදුකරන ලදී. අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ මහනුවර, කුරුණෑගල සහ ගාල්ල යන ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මගින් අපනයන සඳහා යොමුවූ සුළු සහ මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපෘතිවල සංවර්ධනයට සහාය වූ අතර, මහජන බැංකුව මගින් සංවිධානය කරන ලද 'ජන නිපැයුම්' වෙළෙඳ ප්‍රදර්ශනය සඳහා ඔවුන් සහභාගි කරගැනීමටද කටයුතු සංවිධානය කරන ලදී. අපනයන සැකසුම් ගම්මාන වැඩපිළිවෙළ (Export Processing Village) යටතේ නිෂ්පාදනවලින් වැඩි කොටසක් මිලදී ගන්නා යුරෝපීය සාධාරණ වෙළෙඳ සංවිධානයේ (European Fair Trade Association) දුක පිරිසක් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණ නිෂ්පාදන පරාසය විවිධාංගීකරණය කිරීමේ හැකියාව සොයාබලන ලදී.

1997 නොවැම්බර් මස පවත්වන ලද එක්ස්පෝ 97 වෙළෙඳ ප්‍රදර්ශනය එ.ජ. ඩොලර් දශ ලක්ෂ 3 ක් වටිනා අළුත් ඇඟළුම් ලබාගැනීමට උපකාරී විය. මීට අමතරව ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩලය, ලංකා සංචාරක මණ්ඩලය, ලංකා බැංකුව සහ එයාර් ලංකා සමාගමේ සහභාගිත්වයෙන් අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය මගින් යුගෝස්ලෝවියාව හා ඇති වෙළෙඳ සබඳතා වර්ධනය කරගැනීම සඳහා

බෙල්ග්‍රේඩ්හි ශ්‍රී ලංකා වෙළෙඳ ප්‍රදර්ශනයක් සංවිධානය කරන ලදී. අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය, ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳ මධ්‍යස්ථානයේ (International Trade Centre) සහයෝගීතාවය ඇතිව, සාක් කලාපයේ වෙළෙඳ ප්‍රදර්ශන සංවිධාන අතර, තාක්ෂණික සහයෝගීතාවය සඳහා වූ කලාපීය වෙළෙඳ සබඳතා හා අවස්ථාවන් වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණින් දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගීතා සමුළුවට (සාක්) අයත් සියළුම වෙළෙඳ ප්‍රවර්ධන සංවිධානවල සම්මන්ත්‍රණයක් සංවිධානය කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා අපනයන ණය රක්ෂණ සංස්ථාව (ශ්‍රී.ලං.අ.ණ.-ර.ස.) මගින් 1997 වසර තුළදී ද අපනයනකරුවන්ට ණය රක්ෂණ ආවරණ, බැංකු ඇපකර තිකුත් කිරීම ආදී පහසුකම් සැපයීම මගින් අපනයන වර්ධනයට සහ විවිධාංගීකරණයට සහයෝගය නොකඩවා ලබාදෙන ලදී. 1997 වසර තුළදී ක්‍රියාත්මක වූ අපනයන රක්ෂණ සහතික සංඛ්‍යාව 214 ක් වූ අතර, ඒවායේ වටිනාකම රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,289 කි. ක්‍රියාත්මක වූ ඇපකර සංඛ්‍යාව 1,436 ක් වූ අතර, ඒවායේ වටිනාකම රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,195 විය. කෙසේ වුවද පසුගිය වසරේදී ඇතිවූ විදුලි බලය කපාහැරීම හා කම්කරු නොසන්සුන්තා නිසා ඇතිවූ පාඩු හේතුවෙන් සමහර අපනයන අරමුණු කරගත් කර්මාන්ත මෙම වසරේ තාවකාලිකව වසාදැමීම නිසා 1997 දී ශ්‍රී ලංකා අපනයන ණය රක්ෂණ සංස්ථාවෙහි ව්‍යාපාර කටයුතු වල පසුබෑමක් දක්නට ලැබුණි. මීට අමතරව ජාතික ආරක්ෂක බද්ද සහ පිරිවැටුම් බද්ද රක්ෂණ වාරිකයකට එකතු කිරීම නිසා අපනයන ණය රක්ෂණයෙහි සහ ඇපකර සේවාවන්හි පිරිවැය ඉහළ මට්ටමක පැවැතිණි. සුළු පරිමාණයේ අපනයනකරුවන්ට අපනයන ණය රක්ෂණය වඩා ආකර්ෂණීය කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙහි තරඟකාරීව ක්‍රියාකිරීමට හැකිවන පරිදි ශ්‍රී ලං.අ.ණ.ර.ස. මගින් ක්‍රියාත්මක කළ සුළු පරිමාණයේ රක්ෂණ සහතික ක්‍රමය 1997 පෙබරවාරි මස සිට සංශෝධනය කරන ලදී.

නැව් ගාස්තු

1996 වසර තුළදී ක්‍රියාත්මක වූණු ලිහිල් නාවික වෙළෙඳම් ප්‍රතිපත්තිය තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක වීම නිසා නැව් සමාගම් අතර, තරඟකාරීත්වය වැඩිවීමෙන් 1997 වසර තුළදී ගමනාන්ත කිහිපයක් සඳහා නැව් ගාස්තු තවදුරටත් පහත වැටුණි. වෙළෙඳ ද්‍රව්‍ය මත පදනම් වූ නැව් ගාස්තු ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක වන ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ නැගෙනහිර කැනඩාව හැරුණු කොට අනෙක් සියළුම ගමනාන්තයන් පාහේ ඇතුළත්වන නැව් සේවාවන් සියල්ල එක්ව ගත් පොදු ක්‍රමයක් (Freight of All Kind - F.A.K.) අනුගමනය කරන ලදී. එක්සත් රාජධානිය, උතුරු මහාද්වීපය, මධ්‍යධරණී ප්‍රදේශය, ප්‍රංශය, ඊජිප්තුව, සිරියාව, ඇත පෙරදිග, කුවේට්, පකිස්ථානය සහ ඕස්ට්‍රේලියාව, නැව්ගත කරන සියළුම වෙළෙඳ ද්‍රව්‍ය සඳහා වූ සාමාන්‍ය නැව් ගාස්තු පහත වැටුණි.

1997 මාර්තු වල සිට ලංකා නැව් නියෝජිතයින්ගේ සංගමය (Ceylon Association Of Ships' Agents) මගින් අතිවාරය පර්යන්ත මෙහෙයුම් ගාස්තුවක් (Terminal Handling Charge) පනවන ලදී. මෙම පර්යන්ත මෙහෙයුම් ගාස්තුව නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන වල තරඟකාරී බව අඩුවිය යන තර්කය මත අපනයනකරුවන් මෙම ගාස්තුවට දඩ විරෝධයක් දක්වන ලදී. අදාළ බලධාරීන් සමඟ පැවැත්වූ සාකච්ඡා කිහිපයක්ම අසාර්ථක වීමෙන් අනතුරුව අපනයන නැව් බඩු වෙනුවෙන් පර්යන්ත මෙහෙයුම් ගාස්තුවක් පැනවීම තරඟකාරීත්වයට ප්‍රතිවිරුද්ධ පිළිවෙතක් යන වෝදනාව මත අපනයනකරුවන් ලංකා වාණිජ මණ්ඩලය මගින් සාධාරණ වෙළෙඳ කොමිසමට පැමිණිලි කරන ලදී. සාධාරණ වෙළෙඳ කොමිසම මෙම පැමිණිල්ල පිළිබඳව පරීක්ෂණ මෙහෙයවන අතර, පරීක්ෂණ සම්පූර්ණ කිරීමෙන් අනතුරුව ඒ පිළිබඳව නියෝගයක් නිකුත් කරනු ඇත.

9.12 වෙළෙඳ සබඳතා, වෙළෙඳ හා නිශ්කාමණ වැඩපිළිවෙලටල්

දැනට බලපත්‍ර අවශ්‍යතාවනට යටත්ව පවතින කිරිඟු හා කිරිඟු පිටි ආනයන, ආර්ථික නොවන හේතූන් මත බලපත්‍ර අවශ්‍යතාවනට යටත් කරන ලද තවත් භාණ්ඩ කිහිපයක් හැරුණු විට කීරු ගාස්තු නොවන සියළුම බාධකයන් ශ්‍රී ලංකාව ක්‍රමානුකූලව ඉවත් කොට ඇත. තීරු බදු සියයට 10, 20 හා 35 වශයෙන් පවතින කාණ්ඩ තුනක් දක්වා අඩුකරන ලදී. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාව දකුණු ආසියානු රටවල් අතර දඩ ලිහිල් වෙළෙඳ ප්‍රතිපත්තියක් හා ගෙවීම් ප්‍රතිපත්තියක් ඇති රටක් බවට පත්විය.

ලෝක වෙළෙඳ සංවිධානය කෙරෙහි ඇති බැඳීම ඉටුකිරීමට උපකාරීවනු පිණිස අන්තර් අමාත්‍ය මණ්ඩල සම්බන්ධතා කමිටුව යටතේ පිහිටුවන ලද උප කමිටු පෞද්ගලික අංශයේ හා වෙළෙඳ මණ්ඩලවල සහභාගිත්වයෙන් ශක්තිමත් කරන ලදී. මෙම උප කමිටු ආනයනික භාණ්ඩ දේශීය වෙළෙඳපොළෙහි නිෂ්පාදන පිරිවැයට වඩා අඩු මිලකට විකිණීම (Anti-dumping) පිළිබඳව හා ප්‍රතිකෝලනය (Counter Vailing) පිළිබඳ නීති සම්පාදනය සඳහා කෙටුම්පත් පිළියෙල කරන අතර, විදුලි සංදේශ සේවා හා මූල්‍ය සේවා පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකාවේ පිරිනැමීම් ඉදිරිපත් කිරීමට හා වෙළෙඳම හා තීරුබදු පිළිබඳ පොදු ගිවිසුමෙහි XXVIII වන වගන්තිය පිළිගැනීම පිළිබඳව කටයුතු පිළියෙල කරමින් සිටී.

දකුණු ආසියානු වරණීය වෙළෙඳ වැඩපිළිවෙල යටතේ (ද.ආ.ව.වෙ.වැ.) (SAPTA) සැලසෙන සහනයන් සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තවදුරටත් සාකච්ඡා පවත්වනු ලබයි. 1996 වසරේදී ලබන ලද සහනයන් 1997 ජූලි 15 වැනිදා සිට ගැසට් නිවේදනයක් මගින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය. තුන්වන වටයේ වෙළෙඳ සාකච්ඡා 1997 ජූලි මාසයේ දී 'කත්මණ්ඩු' නුවරදී ආරම්භ විය. ශ්‍රී ලංකාවෙහි බලාපොරොත්තුවූ වූයේ (ද.අ.ව.වෙ.වැ.) ගිවිසුම යටතේ ගැනෙනතාවූ භාණ්ඩ

ශ්‍රී ලංකාව මූල්‍ය සේවා සඳහා අර්පණ ලෝක වෙළෙඳ සංවිධානයට ඉදිරිපත් කරයි

මූල්‍ය සේවා ඇතුළු සේවා අංශ 155 ක් ආවරණය කළ සේවා වෙළෙඳුම් පිළිබඳ පොදු සම්මුතිය (General Agreement on Trade in Services), උරුගුවේ සාකච්ඡා වටයේදී කතිකාවට භාජනය වූ සම්මුතීන් අතුරින් එකක් විය. වෙනත් සේවා අංශයන් කිහිපයක මෙන්ම මූල්‍ය සේවා අංශයෙහි සාකච්ඡාවන්ද සකුටුදයක අවසානයකට පත් නොවීය. එහෙයින් උරුගුවේ සාකච්ඡා වටයෙහි නිමාවෙන් පසු මෙම අංශයේ කතිකාවන් තවදුරටත් පවත්වා ගෙන යෑමට තීරණය විය. වෙළෙඳුම් හා තීරුබදු පිළිබඳ පොදු සම්මුතියෙහි (General Agreement on Trade and Tariff) ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් භාණ්ඩ හා සේවා වෙළෙඳුම් විශ්වාසකරණය කිරීමේ අරමුණින්, 1995 ජනවාරි මස 1 වැනි දින ලෝක වෙළෙඳ සංවිධානය (World Trade Organisation) පිහිටුවන ලදී. 1996 දෙසැම්බර් මස සිංගප්පූරුවේ පැවති ලෝක වෙළෙඳ සංවිධානයෙහි අමාත්‍ය සමුළුවේදී, 1997 දෙසැම්බර් මස වනවිට සාමාජිකයන් විසින් මූල්‍ය සේවා අංශයේ කතිකාවන් නිමාවකට පත් කළයුතු බවට එකඟත්වයක් ඇතිකර ගන්නා ලදී. මේ අනුව කාලසීමාවක් පිළිබඳ එකඟ වූ අතර 1997 අප්‍රේල් මාසයේ ජීනීවා නගරයේදී මෙම කතිකාවන්හි මුල් අවස්ථාව ආරම්භ කෙරුණි.

මූතක් වනතුරුම සේවා වෙළෙඳුම් පිළිබඳ පොදු සම්මුතිය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ බැඳීම්, වාණිජමය පැවැත්ම (විදේශීය ආයෝජනය) සහ ස්වභාවික පුද්ගලයන් රටට පැමිණ සිටීම (සේවා නියුක්තිය) පිළිබඳ සමස්ත බැඳීම් (Horizontal Commitments) කිහිපයකට සහ සංචාරක සහ වාරිකා ආශ්‍රිත සේවාවන්හි ඇතැම් විශේෂිත බැඳීම් සමහරකට සීමා විය. 1997 පෙබරවාරි මස ශ්‍රී ලංකාව විසින් විදුලි සංදේශ අංශයෙහි බැඳීම් ඉදිරිපත් කරන ලදී.

සේවා වෙළෙඳුම් පිළිබඳ පොදු සම්මුතිය යටතේ, ලෝක වෙළෙඳ සංවිධානයේ සාමාජිකයන් විසින් සමස්ත (සියළු අංශයන්ට අදාළ වන) බැඳීම් හෝ විශේෂිත (විශේෂිත අංශයකට අදාළ වන) බැඳීම් ලේඛනයන් ඉදිරිපත් කෙරෙන අතර, සේවාවන් විශ්වමය ලෙස නිදහස් කිරීම සඳහා පැවැත්වෙන බහු පාර්ශවීය කතිකාවන් සඳහා මෙම ලේඛන පදනම් කරගනු ලැබේ. එක් එක් අංශ සඳහා එම බැඳීම්, සැපයීම් ආකාර 4 කට (එනම් දේශ සීමා හරහා සැපයීම, එකෙරෙහි කෙරෙන පරිභෝජනය, වාණිජමය පැවැත්ම සහ ස්වභාවික පුද්ගලයන් රටට පැමිණ සිටීම) සහ සීමා කාණ්ඩ දෙකකට (එනම් වෙළෙඳපොළට පිවිසීමට ඇති අවකාශයට බලපාන

සීමාවන් සහ සේවා සැපයීමට අදාළව යම් රටක වැසියන්ට කරන සැලකිල්ලට සාපේක්ෂව විදේශිකයන්ට කරන සැලකිල්ලේ වෙනසක් පවතීද යන්න) අදාළ වේ. වෙළෙඳපොළට පිවිසීමට ඇති අවකාශය පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීමක් අනවශ්‍ය වන අතර, සේවා සැපයීමට අදාළව යම් රටක වැසියන්ට සහ විදේශිකයන්ට කරන සැලකිල්ලෙහි වෙනසක් පවතීද යන්නෙන් අදහස් වන්නේ දේශීය සේවාවන්ට සහ සේවා සපයන්නන්ට දක්වන අනුග්‍රහයට වඩා අඩු නොවන අන්දමේ අනුග්‍රහයක් වෙනත් සාමාජික රටක සේවාවන් සහ සේවා සපයන්නන් වෙත දක්වන්නේද යන්නය. යම් සීමාවන් පවත්වා ගැනීමට අපේක්ෂා කරන සාමාජිකයකු විසින් එවැනි සීමාවන් බැඳීම් ලේඛනයේ දක්විය යුතු වේ.

වෙළෙඳපොළට පිවිසීමට ඇති අවකාශය හෝ පිරිවැසියන්ට සහ රටේ වැසියන්ට කරන සැලකිල්ල පිළිබඳ සීමා සඳහන් කිරීමේදී සිය රටේ සැපයුම්කරුවන් හෝ වෙනත් සැපයුම්කරුවන් අතර අසමාන සැලකීමක් සිදු නොකරන දේශීය රෙගුලාසි, බැඳීම් ලේඛනයන්හි අඩංගුකිරීම අවශ්‍ය නොවේ. මූල්‍ය සේවා සම්බන්ධයෙන් එම බැඳීම්වලට බලධාරීන් විසින් විවක්ෂණ අරමුණු (pru-dential purposes) සඳහා අනුගමනය කරන ක්‍රියාමාර්ග ඇතුළත් කිරීම අවශ්‍ය නොවේ. වැඩිදුරටත්, ගෙවුම් ශේෂ සහ විදේශීය මූල්‍ය දුෂ්කරතා බරපතල තත්ත්වයකට පත්වූ අවස්ථාවන්හි ගෙවීම් හා සංක්‍රාම පිළිබඳව, සාමාජිකයන් අතර වෙනස් විධියේ සැලකීම් සිදු නොකරන තාවකාලික සීමා භාවිතයටද අවසර ලැබේ. එමෙන්ම මූල්‍ය සහ විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියද, සේවා වෙළෙඳුම් පිළිබඳ පොදු සම්මුතියේ අවකාශයෙන් බැහැර වේ.

සේවා වෙළෙඳුම් පිළිබඳ පොදු සම්මුතියෙහි II වැනි වගන්තිය අනුව සම්මුතියෙන් ආවරණය වන ඕනෑම ක්‍රියාමාර්ගයකට අදාළව, සෑම සාමාජික රටක් විසින්ම, වෙනත් ඕනෑම සාමාජික රටක සේවාවන්ට හෝ සේවා සපයන්නන්ට තවත් ඕනෑම රටක සමාන සේවාවන්ට හෝ සේවා සපයන්නන් හට දක්වන සැලකිල්ලට වඩා කිසියෙක් වාසිදායක බවෙන් අඩු නොවන සැලකිල්ලක් වහාම සහ කොන්දේසි විරහිතව දක්විය යුතු වේ. මෙය වඩාත්ම අනුග්‍රහ දක්වන ජාතිය පිළිබඳ සැලකිල්ල (Most favoured Nation Treatment) නමින් හැඳින්වේ. මෙම සැලකිල්ලට නොගැලපෙන ක්‍රියාමාර්ගයක් යම් සාමාජිකයකු විසින් අනුගමනය කෙරේ නම්, එම ක්‍රියාමාර්ගය නිදහස් කිරීමක් ලෙස ලැයිස්තුගත කළයුතු වේ.

විශේෂ සටහන-9 (සම්බන්ධයි)

යම් රටක් විසින් විශේෂිත බැඳීමකට ඇතුළු වූ කල, එබඳු විශේෂිත බැඳීමක් ඉවත් කර ගැනීම දුෂ්කර වේ. එනමුත් විශේෂිත බැඳීම්වලට ඇතුළුවීම, නිදහස් කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග තවදුරටත් ඉදිරියට ගෙන යෑමට අවහිරයක් නොවේ.

උරුගුවේ සාකච්ඡා වචටයේදී පහත සඳහන් කටයුතු මූල්‍ය සේවා වශයෙන් පුළුල් කාණ්ඩ දෙකක් යටතේ ලැයිස්තුගත කෙරුණි. එනම් (1) රක්ෂණ හා අදාළ සේවා සහ (2) බැංකු කටයුතු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය සේවා (රක්ෂණය හැරුණ විට) යනුවෙනි. ජීවිත සහ ජීවිත නොවන රක්ෂණ සේවා, ප්‍රතිරක්ෂණය සහ පිළිපැවැරුම, තැරැව් කටයුතු සහ නියෝජිත සේවා වැනි රක්ෂණ අතරමැදි කටයුතු සහ රක්ෂණයට අදාළ උපකාරී සේවා මූලික සඳහන් කළ කාණ්ඩයට ඇතුළත් වේ. බැංකු කටයුතු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය සේවා (රක්ෂණය හැරුණ විට) කාණ්ඩයට, තැන්පතු භාරගැනීම, වාණිජ ණය ඇතුළු සියළු වර්ගවල ණය දීම, උකස් ණය, ණය විකිණීම සහ වාණිජ ගනුදෙනු මූල්‍යකරණය, මූල්‍ය කල්බදු සේවා, සියළු ගෙවීම් සහ මුදල් සම්ප්‍රේෂණ සේවා, ඇප සහ බැඳීම්, මුදල් වෙළෙඳපොළ උපකරණ වෙළෙඳම් කිරීම, විදේශ විනිමය, ව්‍යුත්පන්න, හුවමාරු (swaps) සහ ඉදිරි විනිමය ගිවිසුම් වැනි විනිමය අනුපාතික සහ පොලී අනුපාතික උපකරණ, පුරුදුකම්පත්, අනෙකුත් ගනුදෙනු කළහැකි උපකරණ සහ රන් වැනි අනෙකුත් වත්කම්, නව පුරුදුකම්පත් නිකුත්කිරීම සහභාගිත්වය, මූල්‍ය තැරැව්කාර කටයුතු, වත්කම් පද්ධති කළමනාකරණය සහ විශ්‍රාම අරමුදල් කළමනාකරණය වැනි වත්කම් කළමනාකරණ කටයුතු, මූල්‍ය වත්කම් සඳහා බේරුම් කිරීම් සහ නිෂ්කාශන කටයුතු, මූල්‍ය තොරතුරු සැපයීම සහ පැවරුම් සහ මූල්‍ය දත්ත සැකසුම උපදේශාත්මක සහ මූල්‍ය අංශයේ වෙනත් උපකාරී සේවා අඩංගු විය.

මූල්‍ය සේවා ක්ෂේත්‍රයෙහි, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිපත්ති වෙනත් බොහෝ රටවලට වඩා නිදහස් ස්වරූපයක් දරීය. දැනට ප්‍රධාන මූල්‍ය සේවා අපනයනකරුවකු නොවුනත් ශ්‍රී ලංකාවට එම සේවා සැපයීම සඳහා ඉමහත් ශක්තියක් පවතින අතර ඉදිරියේ එම අංශයෙහි වර්ධනයක්ද බලාපොරොත්තු වේ. එහෙයින් දැනට ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රතිපත්ති පදනම් කරගෙන විශේෂිත බැඳීම් ලේඛනයක් ඉදිරිපත් කිරීම මගින්, ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අංශයේ ක්‍රියාත්මක වන නිදහස් ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව පවතින ජාත්‍යන්තර පිළිගැනීම තවත් ඉහළ යනු ඇතැයි හැඟුණි.

මේ අනුව, රක්ෂණ සහ බැංකු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය සේවා අංශ කොන්දේසි සහිත කෙටුම්පත් අර්පණ ශ්‍රී ලංකාව විසින් 1997 දෙසැම්බර් මාසයේදී ඉදිරිපත් කරන ලදී. රක්ෂණ අංශයේ උප අංශ 3 ක බැඳීම් ඉදිරිපත් කෙරුණි. එම උප අංශ වූයේ (අ) ජීවිත රක්ෂණ (ආ) ජීවිත නොවන රක්ෂණ සහ (ඇ) ප්‍රතිරක්ෂණ සහ

පිළිපැවැරුම්ය. ජීවිත සහ ජීවිත නොවන රක්ෂණ උප අංශ දෙකේම වෙළෙඳපොළට පිවිසීමට ඇති අවකාශය යටතේ නව ආයතන පිහිටුවීමට ශ්‍රී ලංකා රජයෙන් බලපත්‍ර ලබාගත යුතු අතර, සේවා සැපයීමට අදාළව මෙරට වැසියන් හා පිටරට වැසියන් හට කරන සැලකිල්ලේ වෙනසක් නොපවතී. මෙම උප අංශ දෙකේම, කොටස් ප්‍රාග්ධනයේ විදේශීය සහභාගිත්වය කලින් ඉදිරිපත් කර ඇති සමස්ත බැඳීම් (එනම්, විදේශීය ආයෝජනය සඳහා අදාළ වන රටේ සාමාන්‍ය තීති) මගින් තීරණය වේ.

බැංකු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය සේවා සම්බන්ධව එවකට ක්‍රියාත්මක වූ නිදහස් ප්‍රතිපත්ති, අර්පණ වශයෙන් ඉදිරිපත් කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, වැදගත් ක්‍රියාමාර්ග දෙකක් මෙහිදී විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු වේ. 1987 දී අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය සහිතව මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගත් තීරණයකට අනුව ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත සංස්ථාගත කරන ලද වාණිජ බැංකුවලට ශ්‍රී ලංකාවේ ශාඛා 10 ක් පමණක් විවෘත කිරීමට අවසර දෙන ලදී. අර්පණ ඉදිරිපත් කිරීමට පෙර අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ඇතිව, මෙම සීමා කිරීම ඉවත් කරන ලදී. දෙවැනිව, බැංකු පනත අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්ථාපිත වාණිජ බැංකුවක කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 49 ක් පමණ වනතුරු පමණක් දරීමට නිර්නේවාසිකයන්ට අවසර දී ඇත. වෙනත් මූල්‍ය ආයතන කොටස්වල විදේශ ආයෝජන, මහ බැංකුව විසින් විනිමය පාලන පනත යටතේ එක් එක් අවස්ථා වෙන්ම සලකා බලා තීරණය කරන ලදී. කෙසේ වෙතත් ඉදිරියේදී, මූල්‍ය සේවා සපයන ඕනෑම ආයතනයක කොටස් ප්‍රාග්ධනයෙන් සියයට 49 ක් දක්වා ආයෝජනය කිරීමට නිර්නේවාසිකයන්ට අවසර දීමට තීරණය කරන ලදී.

බැංකු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන සඳහා අනුමැතිය දීම, ලියාපදිංචි කිරීම සහ බලපත්‍ර දීම ආර්ථික අවශ්‍යතා පරීක්ෂණයකට යටත්ව සිදු කිරීමේ අයිතිය ශ්‍රී ලංකාව විසින් අත් නොහරින ලදී.

තොරතුරු තාක්ෂණයෙහි නවෝත්පාදනයන්හි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ලෝක මූල්‍ය වෙළෙඳපොළවල් වැඩි වැඩියෙන් එකිනෙක හා සම්බන්ධ වෙමින් පවතී. මෙබඳු වාතාවරණයක මූල්‍ය සේවා වෙළෙඳම පිළිබඳ පවතින සීමා කිරීම් ක්‍රමයෙන් නිදහස් වීමක් වැළැක්විය නොහැකි වේ. මූල්‍ය සේවා වෙළෙඳම නිදහස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය පහසු කරලීමේ සහ ඉක්මන් කරලීමේ යන්ත්‍රණයක් ලෝක වෙළෙඳ සංවිධානය විසින් සැපයේ. බැංකු, පුරුදුකම්පත් සහ රක්ෂණ වෙළෙඳපොළවල ජාත්‍යන්තර තරඟයේ වැදගත්කම පිළිගන්නා අතරම, ආයෝජකයන් සහ සේවා භාවිතා කරන්නන් යන දෙපක්ෂයේම යහපත සඳහා, විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති මගින් මූල්‍ය ක්‍රම ආරක්ෂා කිරීමේ තීරණාත්මක අවශ්‍යතාවය කිසියෙක් අඩු තක්සේරුවට ලක් නොකළ යුතු වේ.

ලැයිස්තුව තවදුරටත් පුළුල් කොට දැනට ලැබී ඇති තීරු බදු සහන තවදුරටත් ගැඹුරින් සලකා බැලීමය. මුල් සභාවාරයේදී ශ්‍රී ලංකාව තම ඉල්ලීම් ලේඛනය ඉදිරිපත් කළේය. 1998 අප්‍රේල් මාසය තුළදී තුන්වන වටයේ සාකච්ඡා අවසන් කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. මේ අතර, 1997 මැයි මස පවත්වන ලද (ආ.ක.ස.සං.) සමුළුවේදී සාමාජික රටවල ප්‍රධානීන් දකුණු ආසියානු නිදහස් වෙළෙඳ කලාපය (ද.ආ.නි.වෙ.ක. - SAPTA-) 2001 දක්වා කඩිනම් කිරීමට තීරණය කළේය. කෙසේ නමුත් (ද.අ.ව.වෙ.වැ.) සාකච්ඡා යටතේ අවසාන වසර දෙක තුළදී ලද සීමිත ප්‍රතිඵල අනුව බලන කල, මෙය පමණ ඉක්මවූ අභිලාෂයක් සේ පෙනී යයි. (ද.අ.නි.වෙ.වැ.) සාකච්ඡා වල මන්දගාමී වර්ධනයට මූලික වශයෙන් හේතුවූයේ අනෙකුත් සාමාජික රටවල තීරු බදු නොවන බාධකයන් ඉවත්කිරීමට ඇති අකැමැත්තය.

ලෝක වෙළෙඳ සංවිධානයෙහි රෙදිපිළි සඳහා වන මෙහෙයවීමේ ඒකකය වෙත භාණ්ඩ ලේඛණය ඉදිරිපත් කරමින් විවිධ වර්ග සඳහා වන කෙඳි වැඩපිළිවෙලෙහි II වන අදියර යටතේ ශ්‍රී ලංකාව සිය වගකීම ඉටු කළේය. මෙම ලේඛණය සමගින් ශ්‍රී ලංකාව වර්ෂ 2004 දී සැපිරිය යුතු අවශ්‍යතාවයන්ගෙන් සියයට 17 ක් සපුරා ඇත.

77 කාණ්ඩයෙහි රටවල් අතර, වෙළෙඳ වරණයන් පිළිබඳ පොදු ක්‍රමයෙහි (G.S.T.P.) සාමාජිකත්වය වර්ධනය කරනු සඳහාත්, නිෂ්පාදන ආරක්ෂණය සඳහා තීරු බදු අඩුකිරීම සඳහාත් ගැඹුරින් සලකා බැලීමට තවදුරටත් උත්සාහ දරනු ලැබීය. කෙසේ නමුදු 1997 වසර තුළදී සාකච්ඡාවලදී ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිඵලයක් අත් නොවීය.

1975 වර්ෂයේදී අත්සන් තබන ලද බැංකොක් ගිවිසුම, චීනයද එම ගිවිසුමට පිවිසුනු කල්හි ආසියාවෙහි වූ වැදගත්ම ප්‍රාදේශීය ගිවිසුමක් බවට පත්වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ශ්‍රී ලංකාවද ඇතුළුව චීනය මෙහි සාමාජික රටවල් බොහොමයක් සමඟ තීරු බදු සහන හුවමාරු කරගැනීම සඳහා වූ බහු පාර්ශ්වීය සාකච්ඡා අවසන් කරන ලදී. ලංකාව චීනය වෙත දැනට අපනයනය කරනු ලබන නිෂ්පාදන මුළුමනින්ම පාහේ ආවරණය වන පරිදි භාණ්ඩ වර්ග 40 ක් සඳහා සහනදායක තීරු ගාස්තු සැලසීමට සාකච්ඡාවේදී එකඟ විය.

1995 වසරෙහි දෙසැම්බර් මාසයේදී සිට බලපවත්වන ලද III අන්තර් ජාතික රබර් ගිවිසුම 1997 වසර තුළද එලෙසම බලපවත්වන ලදී. කෙසේ නමුදු 1997 වසර තුළ මෙම ගිවිසුමෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් සිදු නොවීණි. අන්තර් ජාතික කෝපි ගිවිසුම ශ්‍රී ලංකාව නොපිළිගැනීමේ ප්‍රතිපත්තිය 1997 වසරේද එම තත්වයෙන්ම පැවැතිණි.

1997 වසරේදී ද්විපාර්ශ්වික තත්වයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික හා කාර්මික සහයෝගීතාවය සඳහා ඉන්දියාව, ක්වේටය, ඉරානය සහ යුරෝපීය සංගමය සමඟ සාකච්ඡා වට හතරක් පවත්වන ලදී. ඉන්දියාව සමඟ පැවැති ද්විපාර්ශ්වික සාකච්ඡාවේදී ශ්‍රී ලංකාවෙහි අපනයනය සඳහා උනන්දුවක් දක්වන නිෂ්පාදන සඳහා තීරු බදු අඩුකිරීමටත්,

තීරු බදු නොවන බාධක ඉවත්කිරීමටත්, සාකච්ඡා කරන ලදී. ඉන්දියාව ඒක පාක්ෂිකව අවම වශයෙන් නිෂ්පාදන 70 කට ආසන්න ගණනක් සඳහා සහන සැලසීමට එකඟ විය. සහන සඳහා ඉන්දියාව වෙත මුලදී ඉදිරිපත් කරන ලද භාණ්ඩ 182 න් භාණ්ඩ 84 ක් සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබාදුන්නද මේ දක්වා ඒ සඳහා සැලකිල්ලක් දක්වා නොමැත.

ශ්‍රී ලංකා ක්වේට ඒකාබද්ධ කොමිසමේ පළමු සැසි වාරයේදී ශ්‍රී ලංකා නිෂ්පාදන ගල්ප් සාමූහික කවුන්සලයේ රටවල ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවෙහි හා ක්වේට්හි සමාගම් අතර, ඒකාබද්ධ වෙළෙඳ වැඩපිළිවෙල වැඩිදියුණු කිරීමේ හැකියාව සොයා බලනු ලබයි. රටවල් දෙකෙහි, ගල්ප් සහයෝගිතා කලාපයේ හා සාක් රටවල් වල බද්ධ ව්‍යාපාර කටයුතු ආරම්භ කිරීම සඳහා රටවල් දෙකෙහිම සමාගම් දිරිගැන්වීමට රටවල් දෙකම එකඟ විය. එමෙන්ම පෞද්ගලික සමාගම් වල හා යටිතල පහසුකම් සැපයෙන ව්‍යාපෘතිවල ආයෝජනය කිරීම සඳහා ක්වේට් ආයෝජන අධිකාරිය දිරිගැන්වීම සඳහා ක්වේට් රජයේ ආධාරය ශ්‍රී ලංකා රජය ඉල්ලා සිටිනු ලැබීය.

1997 වසරේදී ශ්‍රී ලංකා ඉරාන ඒකාබද්ධ කොමිසමෙහි පස්වන සැසිවාරය කොළඹ දී පවත්වන ලදී. මෙම සැසිවාරයේදී මෙලමයින් භාණ්ඩ, විසිතුරු විදුලි පහන් (Chandeliers) හා යන්ත්‍ර සූත්‍ර උපයෝගී කර නිපදවන ලද බුමුතුරුණු සඳහා බද්ධ ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීමේ හැකියාව සොයා බලනු ලැබීය.

ශ්‍රී ලංකාව හා යුරෝපා සංගමයෙහි ඒකාබද්ධ කොමිසමෙහි 13 වන සැසිවාරය 1997 වසරේ කොළඹ දී පවත්වන ලදී. සැසිවාරයේ අරමුණ වූයේ ආර්ථික, වෙළෙඳ හා ව්‍යාපාරික සබඳතා වැඩිදියුණු කරගැනීමය.

1997 වසරේදී ඊජිප්තුව, චීනය හා සයිප්‍රසය සමඟ ඒකාබද්ධ කොමිසම හමු නොවූ අතර, 1998 වසර තුළදී මෙම කොමිසම වල හමුවීම් සැලසුම් කර ඇත.

9.13 අභ්‍යන්තර වෙළෙඳ හා ආයතනික වැඩපිළිවෙලටල්

මිල හා ප්‍රමාණය තීරණය කිරීමට වෙළෙඳපොළ ප්‍රවාහයන්ට ඉඩදෙන අතර තෝරාගත් භාණ්ඩවල මිල අභිතකර ලෙස ඉහළ යෑම හා ඒවායෙහි වෙළෙඳපොළෙහි පවතින ප්‍රමාණයන්හි අනිසි වෙනස්වීම් වැළැක්වීම සඳහා පමණක් රජය මැදිහත්වීම අභ්‍යන්තර වෙළෙඳ ප්‍රතිපත්තිය මගින් සිදු කරනු ලැබේ. දේශීය නිෂ්පාදකයින්ට අභිතකර ලෙස බලපෑ හැකි ඉතා පහළ මිල ගණන් හා පාරිභෝගිකයාට අහිතකර ලෙස බලපෑ හැකි ඉතා ඉහළ මිල ගණන් ඇතිවීම වළක්වා ගැනීමට අභ්‍යන්තර හා ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳ හා ආහාර අමාත්‍යාංශය, කෘෂි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය, භාණ්ඩාගාරය හා සම්බන්ධිත දෙපාර්තමේන්තු දඩි සැලකිල්ලක් දක්වනු ලැබීය. බන්ධිත ශුද්ධ ක්‍රමය, සහතික මිල ක්‍රමය, හා තීරු බදු ආදියද සමුපකාර නොග

වෙළෙඳ සංස්ථාව (ස.නො.ස) ලංකා බනිජ් තෙල් නීතිගත සංස්ථාව (ල.බ.නී.ස.) රාජ්‍ය ඖෂධ සංස්ථාව (රා.ඖ.ස.) වැනි පොදු ආයතන, භාණ්ඩ සැපයීම ආනයනය හා බෙද හැරීමේ කටයුතු සඳහා යොදාගෙන ඇත.

සමුපකාර තොග වෙළෙඳ සංස්ථාව දේශීය නිෂ්පාදක-යින්ට සහනයක් ලෙස වැදගත් කෘෂි භෝග නොකඩවා මිලදී ගන්නා අතර, ඒවා සිය සිල්ලර වෙළෙඳ සැල්වලට සපයනු ලබයි. මෙට්‍රික් ටොන් 1,088 ක් වූ 1996 දී මිලට ගත් ලොකු ලුණු ප්‍රමාණය 1997 දී මෙට්‍රික් ටොන් 1,570 දක්වා සියයට 44 කින් වැඩිවිය. 1996 දී දේශීය වශයෙන් මිලට ගත් මෙට්‍රික් ටොන් 1,849 ක් වූ වියළි මිරිස් ප්‍රමාණය 1997 මෙට්‍රික් ටොන් 1,797 දක්වා මද වශයෙන් අඩුවිය. දේශීය නිෂ්පාදනය පහළ වැටීම නිසා 1996 දී මිලට ගත් මෙට්‍රික් ටොන් 4,608 ක් වූ සීනි ප්‍රමාණය 1997 දී මෙට්‍රික් ටොන් 290 දක්වා සැලකිය යුතු අත්දමින් අඩුවිය.

අත්‍යවශ්‍ය ආහාර, බලපත්‍ර ක්‍රමයට යටත්ව පැවැති අවස්ථාවලදී එම ආහාර ආනයනය පාලනය කිරීමට රජය ස.නො.ස. යොදාගනු ලබයි. 1996 ජූලි මාසයේදී වියළි මිරිස්, ලොකු ලුණු සහ අර්තාපල් සඳහා බලපත්‍රයන් ඉවත් කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පෞද්ගලික අංශය විසින් මේවා බෙහෙවින් ආනයනය කරනු ලැබීම නිසා ස.නො.ස. වියළි මිරිස් ආනයනය කරනු නොලැබීය. කෙසේ නමුදු ස.නො.ස. සිය සිල්ලර වෙළෙඳ සැල් වලට සැපයීම සඳහා ලොකු එෂුණු මෙට්‍රික් ටොන් 5,863 ක් ආනයනය කරනු ලැබුවේය. බලපත්‍ර වල අවශ්‍යතාවයන් ඉවත් කළ බැවින් නිවැරදි දිශාවට ප්‍රතිපත්ති යොමුවීම පෙන්නුම් කරමින්, වෙළෙඳපොළ ආනයනය සඳහා පෙළඹී ඇති බව ස.නො.ස විසින් කරනු ලබන ආනයනයන්ගේ කොටස පහත වැටීමෙන් පෙන්නුම් කෙරේ. ස.නො.ස විසින් ආනයනය කළ සහල් ප්‍රමාණයට හිමි වෙළෙඳ කොටස 1996 සියයට 11 සිට 1997 සියයට 8 දක්වා පහත වැටුණි. 1996 දී ආනයනය කරන ලද ලොකු ලුණු ප්‍රමාණය සියයට 7 සිට 1997 සියයට 5 දක්වා අඩුවූ අතර, වියළි මිරිස් සියයට 5 සිට 1997 ආනයනයන් ගෙන් තොර මට්ටමට අඩු විය.

ප්‍රීමා ලංකා සමාගම විසින් කිරිඟු පිටි නිෂ්පාදන-යෙහි ඒකාධිකාරය මේ වනතෙක්ම හිමිකරගෙන තිබුණි. ස.නො.ස. කිරිඟු ඇට ආනයනය කරන ලදුව ප්‍රීමා සමාගම ඒවා සකස් කරනු ලබයි. කෙසේ නමුදු කිරිඟු ඇට ඇඹරීම ප්‍රමාණවත් නොවූ විට භෝ හිඟයක් ඇතිවූ විට ස.නො.ස. කිරිඟු පිටි ආනයනය කරනු ලබයි. කිරිඟු පිටි බෙදහැරීම නිදහස් කරන ලද අතර, 1997 අගෝස්තු මාසයේදී කිරිඟු පිටි සඳහා වන සහනාධාරය ඉවත් කරන ලදී. 1996 දෙසැම්බර් මස පිටි කිලෝවක මිල රු.16.15 ක් වූ අතර, එය 1997 අගෝස්තු මස 10 දින රු.18.15 දක්වා වැඩිවිය.

ස.නො.ස. විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන සිල්ලර වෙළෙඳ සැල් ගණන 1996 දී 145 සිට 1997 දී 147 දක්වා වැඩිවුණි. තොග වෙළෙඳසැල් ගණන 35 ක් ව පැවැතිණි. තොග වෙළෙඳසැල්වල හා සිල්ලර වෙළෙඳසැල්වල වෙළෙඳමෙන් ලක් ඒකාබද්ධ ආදායම 1996 වූ රුපියල් දශ

ලක්ෂ 4,680 සිට 1997 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 5,392 දක්වා වැඩිවිණි. කෙසේ නමුදු බලයලත් ස.නො.ස. වෙළෙඳ සැල් වලින් 1997 වසරේදී අඩු පිරිවැටුමක් වාර්තා විය. වෙළෙඳම 1996 දී රුපියල් දශලක්ෂ 698 සිට 1997 වසරේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 432 දක්වා පහත වැටුණි. විකුණුම් අඩුවීමේ හේතූන් සොයා බලනු සඳහා ස.නො.ස. කෙළු නිලධාරීන් 14 දෙනෙක් පත්කරනු ලැබීය. 1997 ක්‍රියාත්මක වූ බලයලත් වෙළෙඳසැල් ගණන 3,500 ක් විය.

රජයේ ආහාර බෙදහැරීමේ වැඩ පිළිවෙලෙහි අනෙක් අංශය වන සමුපකාර ව්‍යාපාරය 1996 වසරේ සිට වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. ප්‍රධාන සමුපකාර සංගම් ප්‍රමාණය 1996 දී 12,283 ක් විය. එය 1997 දී 12,410 දක්වා වර්ධනය විය. සංගම් වල සාමාජික සංඛ්‍යාව 1992 දී වූ දශලක්ෂ 5 සිට 1997 දී දශලක්ෂ 5.1 දක්වා වර්ධනය විය.

නිෂ්පාදන තත්ත්වයෙහි උසස් බව, රජය විසින් නියමකර ඇති පරිදි පාරිභෝගික සුභසාධනය පිළිබඳ කරුණු උල්ලංඝනය කිරීම වැනි අසාධාරණ වෙළෙඳ පුරුදු ගැන විමසිලිමත්ව බැලීම නිදහස් වෙළෙඳ ක්‍රමයේ පැවැත්ම සඳහා අවශ්‍ය වේ. දේශීය හා විදේශීය වෙළෙඳම පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය, අභ්‍යන්තර හා ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳම හා ආහාර පිළිබඳ අමාත්‍යාංශයට අනුබද්ධිත අභ්‍යන්තර වෙළෙඳම පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුව (අ.වෙ.දෙ.) හා සාධාරණ වෙළෙඳ කොමිසම (සා.වෙ.කො.) මෙම කටයුතු කරගෙන යනු ලබයි.

පෙර මිල පාලන දෙපාර්තමේන්තුව යනුවෙන් හඳුන්වනු ලද අ.වෙ.දෙ. ආනයන කරන ලද ඖෂධ සඳහා මිල පාලනයන් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. සාධාරණ වෙළෙඳ කොමිසම වෙළෙඳුන් සමඟ 1997 සැප්තැම්බර් 26 වන දින සිට දිස්ත්‍රික්ක 18 ක හරක් මස් හා එළු මස් සඳහා මිල නියම කිරීමේ එකඟතාවයට පැමිණියේය. 1997 වසරේදී ආනයනය කරන ලද ඖෂධ සංයෝග සඳහා මිල පාලන පනත යටතේ ඇති දණ්ඩ නීති ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. පරීක්ෂණ 151 ක් කර ඇති අතර ඉන් 73 ක් සඳහා දඬුවම් පමුණුවන ලදී.

පාරිභෝගික ආරක්ෂක පනත යටතේ පනවා ඇති ඇතැම් කරුණු කෙරෙහි ව්‍යාපාරිකයන්ගේ අනුකූලතාවය පරීක්ෂා කරනු සඳහා අ.වෙ.දෙ. හදිසි වැටලීම් 2,262 සිදුකරන ලදී. අ.වෙ.දෙ. පොහොර වැරදි අත්දමින් මිශ්‍ර කිරීම් පිළිබඳව, අනුමත වූ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවූ මිශ්‍රණයන් විකිණීම, බෙදහැරීම හා ගබඩා කිරීම් පිළිබඳ නීතිරීති උල්ලංඝනය කිරීම පිළිබඳව පරීක්ෂණයන් පැවැත්වීමෙන් කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය වෙත සහයෝගය දෙනු ලබයි. 1997 වසරේදී හදිසි වැටලීම් 1965 ක් සාර්ථක අත්දමින් කරන ලද අතර, මින් වැරදිකරුවන් 1,404 ක් උසාවිය ඉදිරියේ චෝදනා ලැබීය.

පාරිභෝගිකයන්ගේ ආරක්ෂාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහාත්, වෙළෙඳපොලෙහි තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහාත්, අ.වෙ.දෙ. මගින් වැඩසටහන් කිහිපයක් පවත්වන ලදී.

ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවූ භාණ්ඩ විකිණීම හා විකිණීමෙන් පසු සේවා නොපැවැත්වීම වැනි දෑ සම්බන්ධයෙන් වන ගැටළු කිහිපයක් අ.වෙ.දෙ. විසින් විසඳන ලදී. තවද පාරිභෝගිකයන් අතර, සිය අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වැඩ සටහන් කිහිපයක් මෙහෙයවන ලදී. එසේම අ.වෙ.දෙ. මගින් පාරිභෝගිකයන්ගේ ආරක්‍ෂාව උදෙසා නියෝග දෙකක් පනවන ලදී. රජය විසින් දෙන ලද සෞඛ්‍යය පිළිබඳ නිවේදන දෙකෙන් එකක් සෑම සිගරට් පැකට්ටුවකම භාෂා තුනෙන්ම සඳහන් විය යුතු බව 100 වැනි නියෝගය යටතේ අවශ්‍ය වේ. නියෝග 101 යටතේ සෑම කිරිපිටි පැකට්ටුවකම නිෂ්පාදිත දිනය, අසුරන ලද දිනය හා කල් ඉකුත්වන දිනය පැහැදිලිව පහසුවෙන් කියවිය හැකි සේ සඳහන් කළ යුතුව ඇත.

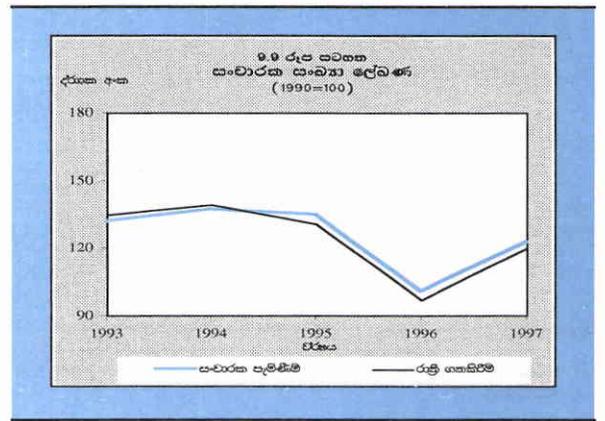
එමෙන්ම අ.වෙ.දෙ. අන්තර් ජාතික පාරිභෝගික සංගමයෙහි සාමාජිකයකු වන අතර, මෙම සංගමය එක්සත් ජාතීන්ගේ ආර්ථික හා සමාජීය සංවිධානය සමඟ සම්පස්ථව කටයුතු කරයි. අන්තර් ජාතික පාරිභෝගික සංගමයේ ආසියානු පැසිපික් කලාපීය ක්‍රියාකාරී කමිටුවේදී ද අ.වෙ.දෙ. ශ්‍රී ලංකාව නියෝජනය කරනු ලබයි.

සාධාරණ වෙළෙඳ කොමිසම මාෂධ වර්ගවල මිල නියම කරනු ලබන අතර, තරඟකාරීත්වයට විරුද්ධ කටයුතු හතක් පිළිබඳ පරීක්ෂණ මෙහෙයවීම ආහාර ආරක්‍ෂණ කටයුතු සහ පාරිභෝගිකයන් දැනුවත් කිරීමේ කටයුතු වලද නිරතවනු ලබයි. සා.වෙ.කො. විසින් කුකුළන් ඇතිකිරීමේ කර්මාන්තය, මත්පැන් සැපයීම හා බෙදාහැරීම වීදුරු බෝතල් ආනයනය, ලිහිසි තෙල් ආනයනය, ප්ලාස්ටික් වතුර බෝතල් නිෂ්පාදනය, වරායෙහි බඩු හැසිරවීම හා බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළෙහි භාණ්ඩ හැසිරවීමෙහි නියැලෙන ආයතන විසින් කරනු ලබන තරඟකාරී නොවන කටයුතු පිළිබඳව පරීක්ෂණ පවත්වන ලදී. අභ්‍යන්තර වෙළෙඳ දෙපාර්තමේන්තුවට හා සාධාරණ වෙළෙඳ කොමිසමෙහි කටයුතු ඒකාබද්ධ කිරීමට අවශ්‍ය වන නීති කෙටුම්පත් 1997 දී හඳුන්වාදෙන ලද අතර, මේ මගින් පරීක්ෂණ කටයුතු ඒකීය ආයතනයක් මගින් වඩාත් කාර්යක්‍ෂමව ඉටුකිරීමට අනාගතයේදී ඉඩ සැලසෙනු ඇත.

9.14 සංචාරක කර්මාන්තය

සංචාරක කර්මාන්තයේ දරීමේ ශක්තිය පිලිබිඹු කරමින් 1997 තුළදී සංචාරක කර්මාන්තය තවදුරටත් ප්‍රකෘති තත්ත්වයට පත්විය. 1997 දී සංචාරක පැමිණීම් 366,165 ක් දක්වා සියයට 21 කින් වර්ධනය විය. සංචාරකයෙකුගෙන් උපයන ලද සාමාන්‍ය ආදායම වැඩිවීමක් පිලිබිඹු කරමින්, සංචාරක කර්මාන්තයෙන් ලද දළ ආදායම සංචාරක පැමිණීම් වල වැඩිවීමට වඩා වැඩි ප්‍රතිශතයකින් එනම් සියයට 26 කින් ඉහළ ගියේය. වැඩිම සංචාරකයින් ප්‍රමාණයක් පැමිණෙන කාලය ආරම්භයේදී කොළඹ සිදුවූ බෝම්බ ප්‍රහාරය 1997 දී සංචාරක කර්මාන්තයට තරමක් දුරට බලපෑම් ඇති කළේය.

සංචාරක පැමිණීම් යථා තත්ත්වයට පැමිණීමත් සමඟ විදේශික සංචාරකයන් ගතකළ රාත්‍රී ගණන සියයට 31 කින් වර්ධනය වූ අතර, 1996 දී වූ සියයට 40 හා සසඳන කළ සමස්ත කාමර උපයෝජන අනුපාතය සියයට 49 ක් දක්වා වැඩිවිය. සංචාරක කලාප පදනම මත සියළුම කලාප වල කාමර උපයෝජන අනුපාතයේ වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණු අතර, දකුණු වෙරළබඩ හා කඳුරට කලාපයන්ගේ කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. හබරණ, සීගිරිය හා දඹුල්ලෙහි පිහිටි සංචාරක හෝටල්වල කාමර උපයෝජන අනුපාතයේ වැඩිවීම, පෞරාණික නගරවල උපයෝජන අනුපාතයේ වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. දේශීය සංචාරකයන් ගතකළ රාත්‍රී ගණන සියයට 20 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයකින් වැඩිවීම, රටේ ආරක්‍ෂක තත්ත්වය හේතුවෙන් පසුගිය වසර කිහිපය තුළ පීඩාවට පත් වූ සංචාරක කර්මාන්තයට තවදුරටත් සහනයක් ගෙන දුණි.

ශ්‍රේණිගත නවාතැන් අංශයේ හෝටල් ඒකක සංඛ්‍යාව 144 සිට 158 දක්වා වැඩිවූයේ ප්‍රධාන වශයෙන් දකුණු වෙරළබඩ හා පෞරාණික නගරවල හෝටල් සංඛ්‍යාව වැඩිවීම හේතුවෙනි. වැඩිවූ හෝටල් ඒකක සංඛ්‍යාව සමඟ කාමර ධාරිතාවයද 11,600 සිට 12,370 දක්වා වැඩිවිය.

සංචාරක අංශයේ සේවා නියුක්තියේදී වර්ධනයක් පෙන්වීය. සෘජු සේවා නියුක්ති සංඛ්‍යාව 31,963 සිට 34,200 දක්වා වැඩිවූ අතර, වක්‍ර සේවා නියුක්ති සංඛ්‍යාව 44,748 සිට 47,880 දක්වා වැඩිවිය.

සියළුම ප්‍රධාන කලාප වලින් වූ සංචාරක පැමිණීම් 1996 ට වඩා වර්ධනයක් පෙන්වීය. මුළු සංචාරක පැමිණීම් වලින් සියයට 58 කට දශක වෙමින් රටට සංචාරකයින් පැමිණෙන ප්‍රධාන ප්‍රභවය ලෙස තවදුරටත් අඛණ්ඩව පැවැතන බටහිර යුරෝපය, සියයට 27 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. බටහිර යුරෝපයේ සියළුම රටවලින් පැමිණි සංචාරකයින්ගේ වැඩිවීමක් දක්නට ලැබුණි. ජර්මනිය අභිබවමින් 1996 දී සංචාරක පැමිණීම් වල ප්‍රධාන ඒකීය ප්‍රභවය බවට පත්වූ එක්සත් රාජධානිය 1997 දීත් තවදුරටත් ප්‍රධාන ඒකීය ප්‍රභවය වශයෙන් පැවැතිණි. ශ්‍රී ලංකා රුපියලට එරෙහිව බ්‍රිතාන්‍ය පවුලේ වටිනාකම සැලකිය යුතු ලෙස

ඉහළයාම හේතුවෙන් ක්‍රීතාන්‍ය ජාතිකයින්ට අඩු පිරිවැයකින් ශ්‍රී ලංකාවේ නිවාඩු ගතකිරීමට හැකිවීම මෙම පරිවර්තනයට හේතු විය. දෙවන විශාලතම ප්‍රභවය වූ ආසියාවෙන් පැමිණි සංචාරකයින් සියයට 10 කින් ඉහළ ගියේය. ආසියානු කලාපයේ ඉන්දුනීසියාව, තායිලන්තය හා පාකිස්ථානය හැර අනිකුත් බොහොමයක් රටවල් වලින් පැමිණි සංචාරකයන්ගේ වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. තායිලන්තයෙන් හා ඉන්දුනීසියාවෙන් පැමිණි සංචාරකයන්ගේ අඩුවීම තරමක් දුරට එම රටවල පවතින මූල්‍ය අර්බුදයේ පිළිබිඹුවක් විය හැකිය. ඕස්ට්‍රේලියාවෙන්, උතුරු ඇමෙරිකාවෙන් හා නැගෙනහිර යුරෝපයෙන් පැමිණි සංචාරකයින් පිළිවෙලින් සියයට 34 කින් , සියයට 28 කින් හා සියයට 41 කින් වැඩිවූයේ සංචාරක පැමිණීමේ වල විවිධාංගීකරණය වැඩි කරමිනි.

9.12 සංඛ්‍යා සටහන
සංචාරක ව්‍යාපාරය පිළිබඳ සංඛ්‍යා ලේඛන 1995-1997

විස්තරය	1995	1996 (අ)	1997 (ආ)	ප්‍රතිශත වෙනස	
				1996	1997
1. සංචාරක පැමිණීම්	403,101	302,265	366,165	-25.0	21.1
2. සංචාරක දින(රාත්‍රී) ගණන(දහස්)	4,024	2,947	3,680	-26.8	24.9
3. කාමර උපයෝජන අනුපාතය (%)	52.6	40.3	49.1	-23.4	21.8
4. දළ සංචාරක ලැබීම් (රු.දශලක්ෂ)	11,569	9,195	12,316	-20.5	33.9
5. ඊසාන ප්‍රදේශ සංචාරක ලැබීම් (රු.පියල්)	28,700	30,420	33,635	6.0	10.6
6. මුළු සේවා නියුක්තිය	87,360	76,711	82,080	-12.2	7.0
සෘජු වනු	36,260	31,963	34,200	-11.9	7.0
වක්‍ර	51,100	44,748	47,880	-12.4	7.0

මූලාශ්‍රය : සංචාරක මණ්ඩලය
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) සංශෝධිත
(ආ) තාවකාලිකයි

අතීතයේදී මෙන්ම, සංචාරකයින්ගේ මුළු පැමිණීමේ වලින් සියයට 95 ක්ම නිවාඩු ගතකිරීම අරමුණු කොට පැමිණිණි. ඉතිරි සංචාරකයින් ව්‍යාපාරික කටයුතු හා නැදෑ හිත මිතුරන් බැහැරවීම වැනි අරමුණු සඳහා පැමිණ ඇත. පරිසරාත්මක සංචාරක කටයුතු (Eco - Tourism) හා සංස්කෘතිකමය සංචාරක කටයුතු (Culture Tourism) වැනි නව ආකාරයේ විනෝදස්ථානය සඳහා වූ සංචාරක කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීමට ඇති හැකියාව පිළිබිඹු කරමින්, වන ජීවී උද්‍යාන, උද්භිද උද්‍යාන, සත්ව උද්‍යාන හා සංස්කෘතික ක්‍රීකෝණය තැරැවීමට ගිය සංචාරකයින්ගෙන් ද ආදායමේ ඉහළයාමක් දක්නට ලැබුණි. සත්ව උද්‍යානය තැරැවීමට පැමිණි සංචාරකයින්ගේ සංඛ්‍යාව සියයට 35 කින් ඉහළ ගිය අතර, සංචාරක ඉපයීම් එ.ජ.ඩොලර් වටිනාකම අනුව සියයට 53 කින් ඉහළ ගියේය. උද්භිද උද්‍යාන හා වන ජීවී උද්‍යාන තැරැවීමට පැමිණි සංචාරකයින්ගෙන් ලද ආදායම

පිළිවෙලින් සියයට 22 කින් හා සියයට 16 කින් වැඩිවිය. සංස්කෘතික ක්‍රීකෝණය තැරැවීමට පැමිණි සංචාරකයින්ගේ සංඛ්‍යාව සියයට 40 කින් වැඩිවූ අතර, ප්‍රවේශ පත්‍රයක මිල එ.ජ.ඩොලර් 2.50 කින් එ.ජ.ඩොලර් 32.50 දක්වා ඉහළ දැමීමද හේතුකොටගෙන ප්‍රවේශ පත්‍ර අලෙවියෙන් ලද ආදායම සියයට 43 ක වර්ධනයක් පෙන්වීය. ශ්‍රී ලංකා සම්මේලන කාර්යාංශය (Sri Lanka Convention Bureau) 1997 දී ද රැස්වීම් සංචාර, සම්මේලන ප්‍රදර්ශණ (MICE) සඳහා සංචාරකයින්ගේ පැමිණීමේ වැඩිදියුණු කිරීමේ කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කළේය. 1997 දී පවත්වන ලද සම්මේලන හා ප්‍රදර්ශණ සංඛ්‍යාව දෙගුණයකින් වැඩිවීම හේතුවෙන් මෙම සංචාරකයින්ගේ සංඛ්‍යාව හතර ගුණයකටත් වඩා වැඩිවිය.

මෙහි පැමිණි සංචාරකයින්ගෙන් සියයට 69 ක්ම කල් තබා ලේඛණ ගත කළ අන්තර් කලාපීය ගුවන් යානා මගින් පැමිණි අතර තවත් සියයට 25 ක් කලාපීය ගුවන් යානා වලින් පැමිණියහ. 1996 වූ සියයට 48 හා සසඳන කළ එයාර් ලංකා ගුවන් යානා මගින් පැමිණි සංචාරකයින් සංඛ්‍යාව 1997 දී පැමිණි මුළු සංචාරකයින්ගෙන් සියයට 46 ක් විය. කුලී ගුවන් යානා වලින් පැමිණි සංචාරකයින් සංඛ්‍යාව 1996 ට වඩා සියයට 48 ක වැඩිවීමක් පෙන්වූ අතර, එය මුළු සංචාරක සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 6 කි. විවේකී සංචාරක කලාප දියුණු කිරීමේ ලා කුලී ගුවන් යානා ඉතා වැදගත් මෙහෙවරක් ඉටුකරන බැවින්, කුලී ගුවන් යානා ක්‍රියාත්මක වීම වැඩිවීම තුලින් සංචාරක කර්මාන්තයට මහත් ප්‍රතිලාභ ලැබෙනු ඇත.

සංචාරක කලාපයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රවර්ධනය කිරීමත් ජාතික ආර්ථික සංවර්ධනයෙහිලා එහි පුර්ණ විභවතාවය ප්‍රයෝජනයට ගැනීමත් අරමුණු කොටගෙන, රජය 1998 අයවැය මගින් , සංචාරක කර්මාන්තයට සහන රැසක් පිරිනමා ඇත. හෝටල් නවාතැන් ගාස්තු වලින් පිරිවැටුම් බදු (සියයට 1) ඉවත් කර ඇත. සංචාරක හෝටල් පහසුකම්වල ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීම හා සංචාරක අංශයේ ප්‍රවාහන පහසුකම් ව්‍යාප්ත කිරීමේ අරමුණින් සංචාරක හෝටල් වැඩිදියුණු කිරීම හා නැවත අළුත්වැඩියා කිරීම සඳහා ආනයනය කරන භාණ්ඩ හා සංචාරකයින් ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා ආනයන කරන වාහන, එක් අවුරුදු කාලසීමාවක් සඳහා කීරු බදු වලින් නිදහස් කර ඇත. එපමණක් නොව, සංචාරක හෝටල් කර්මාන්තයේ ආයෝජනයන්ට බදු අයකිරීමෙන් සහ සාධාරණ ප්‍රතිලාභයක් ලැබීම සහතික කිරීම සඳහා සංචාරක කර්මාන්තය සඳහා වූ සමාගම් ආදායම් බද්ද සියයට 35 සිට සියයට 15 දක්වා අඩුකර ඇත.